

**SZENT PIROSKA GÖRÖGKATOLIKUS
KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

Pedagógiai Program

2026

Tartalomjegyzék

Bevezető gondolatok	4
I. 1. Küldetésnyilatkozat	4
I. 2. Az iskolánk története.....	5
I. 3. Iskolánk arculata, képzési rendje	5
I. 4. Intézményünk elvárásai katolikus iskolaként	6
II. NEVELÉSI PROGRAM	7
II. 1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei	8
II. 2. A nevelő-oktató munka eszközei és eljárásai	13
II. 3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	13
II. 4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	15
II. 5. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása	17
II. 6. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok.....	18
II. 7. 1. A pedagógusok helyi feladatai	19
II. 7. 2. Az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai	22
II. 8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	23
II. 8. 1. Különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	24
II. 8. 1. 1. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	24
II. 8. 1. 2. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő feladatok	25
II. 8.1. 3. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő program.....	25
II. 8.1. 4. Sajátos nevelési igényű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok.....	27
II. 8. 2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok	28
II. 9. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	29
II. 10. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai és gyakorlásának rendje	31
II. 11. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartás formái	32
II. 12. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	34
II.13. A felvételi eljárás különös szabályai.....	37
II. 14. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének helyi szabályai	39
III. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE	40
III. 1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	40
III. 2. Óratervi hálók	41
III. 2. 1. Angol–magyar két tanítási nyelvű képzés óratervi hálója.....	42
III. 2. 2. Emelt óraszámú digitális kultúra óratervi hálója	43
III. 2. 3. Általános képzés óratervi hálója	44
III. 3. Az oktatásban használt tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	45
III. 4. A NAT által meghatározott fejlesztési területek - nevelési célok	46
III. 5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	49
III. 6. Két tanítási nyelvű oktatás	52
III. 7. Digitális kultúra emelt óraszámú oktatása	55

III. 8. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja.....	55
III. 9. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	56
III. 10. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei	57
III. 11. A gyermek, tanuló esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	59
III. 12. A tanuló jutalmazásával, magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek	62
III.12.1. A tanuló jutalmazásával kapcsolatos elvek	62
III. 12. 2. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek	63
III. 13. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje, követelményei és formái.....	65
III.13.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje és formái	65
III.13. 2. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja	66
III.13. 3. A készségtárgyak értékelése és minősítése	68
III.13. 4. A hittan tantárgy értékelése és minősítése	69
III. 14. A mérés – értékelés diagnosztikus, szummatív és fejlesztő formái.....	70
III.15. A magasabb évfolyamba lépés feltételei	73
III. 16. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	73
III.17. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei	74
III. 17. 1. Az egészségnevelés elve, területei, fejlesztő programja, célja és feladata	74
III. 17. 2. A környezeti nevelés elve, területei, fejlesztő programja, célja és feladata	82
III.18. Egész napos iskola nevelési-oktatási programja.....	89
IV. A sajátos nevelési igényű és fogyatékkal élő tanulók integrált oktatása	90
IV. 1. A tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) gyermekek, tanulók integrált nevelése – oktatása	93
IV. 2. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem- és magatartás-szabályozási zavar) küzdő tanulók integrált nevelése-oktatása.....	96
IV. 3. A beszéd fogyatékos tanulók integrált nevelése-oktatás	102
IV. 4. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók integrált nevelése-oktatása	104
IV. 5. A mozgásszervi fogyatékos tanulók integrált nevelése-oktatása.....	110
V. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	115
V. 1. Egyházi- hitéleti nevelés	115
V. 2. A középiskolára való készület területén elvégzendő feladatok	116
V. 3. Projekt-oktatás	117
VI. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb rendelkezések	118
VIII. Legitimáció	120

Bevezető gondolatok

Pedagógiai programunk célkitűzése olyan korszerű oktatási intézmény működtetése, amely Nyíracsád és a környező települések családjai számára nyújt színvonalas, keresztény értékrenden alapuló nevelést és oktatást. Kiemelt stratégiai feladatunknak tekintjük a tehetséggondozást, amelynek keretében hangsúlyos szerepet kap az idegen nyelv és a digitális kultúra emelt szintű oktatása. Emellett nevelési gyakorlatunkban tudatosan alkalmazzuk a művészetek személyiségformáló erejét, elősegítve ezzel tanulóink érzelmi és lelki fejlődését. A kulturális és szociális hátránnyal érkező tanulóinkat nagy körültekintéssel segítjük abban, hogy az iskolában sikereket érjenek el, és pozitív tapasztalatokat szerezzenek. Fontosnak tartjuk, hogy élő kapcsolat legyen diákjaink családjá és az iskola között. Ezt a kapcsolatot a kölcsönös tiszteletre, segítőkészségre, kiszámíthatóságra alapozzuk. Településünkön egy iskola van. Ez az egy iskola hivatott megalapozni a családi házzal összhangban gyermekeink lelki, emberi és értelmi előrehaladását. Ebben a feladatban nagy segítségünkre vannak a különböző felekezetű keresztény egyházak.

Munkánk alapja a közösség ereje. Küldetésünk, hogy tanítványainkat felelősségteljes, értékteremtő felnőttekké neveljük, akik hűséggel kötődnek családjukhoz, egyházukhoz és hazájukhoz. Hitelességünket a nevelőtestület belső egysége és példamutató hivatástudata alapozza meg. Jelmondatunk – „Isten országa köztetek van.” – arra hív minket, hogy a hétköznapi cselekvő szeretetén keresztül tegyük mindenki számára tapasztalhatóvá ezt a valóságot.

I. 1. Küldetésnyilatkozat

Iskolánk jelmondata:

„Isten országa köztetek van.” (Lk.17.21)

A katolikus iskola szerves része az egyház küldetésének, különös tekintettel a hitre való nevelés felelősségére. Intézményünk a nyíracsádi szülői közösség egyhangú támogatásával jött létre, válaszként a helyi görögkatolikus hagyományokban gyökerező keresztény erkölcsi és emberi értékek iránti igényre. Nevelési gyakorlatunkban mélyszélesen tiszteletben tartjuk diákjaink felekezeti hovatartozását és világnézetét, miközben a diákok, szülők és munkatársak közösségének építésével Isten országának kiteljesedésén fáradozunk.

A mai világ változó értékrendjével szemben intézményünk a krisztusi tanítás fényében határozza meg az ember alapvető küldetését. Célunk az egészséges személyiség, a biztos tudás és a szilárd hit alapjainak megteremtése. Valljuk, hogy a Teremtő által a gyermekbe helyezett szellemi, lelki és testi értékeket a nevelés folyamatában kell felszínre hoznunk. Hisszük, hogy a „közösség nevel közösséget” elve mentén munkatársaink hiteles és örömteli jelenléte a tanítványaink fejlődésének záloga. Munkánk során teljes mértékben tudatában vagyunk Isten előtti és társadalmi felelősségünknek, hiszen a jövő nemzedékének nevelése és oktatása ránk lett bízva.

Hivatásunk lényegét Szent-Györgyi Albert gondolatai tükrözik legmélyebben: „Az iskola arra való, hogy az ember megtanuljon tanulni, hogy felébredjen tudásvágya. Megismerje a jól végzett munka örömét, megízlelje az alkotás izgalmát, megtanulja szeretni, amit csinál, és megtalálja azt a munkát, amit szeretni fog.” Ennek szellemében törekszünk arra, hogy tanítványaink ne csupán tudást, hanem az élethez szükséges belső irányítót, alkotókedvet és a munka iránti alázatot is nálunk sajátítsák el.

I. 2. Az iskolánk története

Görögkatolikus iskolánk gyökerei a XVIII. századig nyúlnak vissza, sorsa pedig egybeforrt Nyíracsad történetével. A település korai múltjára vonatkozóan kevés és hiányos forrásadat áll rendelkezésre. Első írásos említés az Egri Főegyházmegye sematizmusában szerepel 1289-ben. Eredete azonban a honfoglalás idejében gyökerezik, hisz Acsa tulajdonosnévből eredeztethető, amely ősi magyar név. A török idők végén a település szinte megsemmisült. Az 1738-1740-es évekbeli pestisjárvány után érkeztek ide a görögkatolikus ruszinok, ez döntő mértékben megváltoztatta a település felekezeti arányait a görögkatolikusok javára. A létrejött görögkatolikus egyház hamarosan iskolát épített. A magyarországi népiskolák 1771. évi felmérése szerint a Bihar vármegyei Acsának, melynek felekezeti jellegét görögkatolikusként jelölte meg az összeírás, ekkor egyetlen iskolája a görögkatolikus iskola volt. Alapítás idejeként az „emberemlékezet óta működik” megjelölés szerepelt. 1889-től már minden tantárgyat magyarul tanítottak. 1927-ben a tanulói létszám az iskolában már 295 fő volt. A zsúfoltság enyhítésére a kormány egy két tantermes, két tanítói lakásos iskolát építtetett. A II. világháborút követően a nyíracsádi iskolát államosították. A rendszerváltást követően önkormányzati fenntartású lett, majd 2011. szeptember 1-től Szent Piroska Görögkatolikus Általános Iskola névvel a Görögkatolikus Főegyházmegye fenntartásába került. 2024 szeptemberétől intézményünk új nevet kapott: Szent Piroska Görögkatolikus Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola lett. Iskolánk Nyíracsad és a közeli települések gyermekeit fogadja be. Felvételt nyer minden olyan gyerek, aki az intézmény értékrendjével, szellemiségével azonosulni tud.

A település bemutatása

Nyíracsad közel négyezres lélekszámú, hátrányos helyzetű település, Debrecen vonzáskörzetében, Ligetalján. A román határhoz közel, Debrecentől 35 kilométerre helyezkedik el. Nyíracsad vallásos település, ahol a hitélet a mindennapok szerves részét képezi. A lakosság közel kétharmada a görögkatolikus felekezethez tartozik. A hitélet gyakorlása kiemelkedő: a népesség közel 30%-a rendszeres résztvevője a vasárnapi liturgiáknak. Napjainkban azonban komoly társadalmi kihívásokkal kell szembe néznünk: a családok megélhetési lehetőségei korlátozottak.

Kihívások, amelyekkel szembe kell néznünk: gyereklétszám változása, elszegényedés, munkanélküliség, beköltöző lakosság beilleszkedésének segítése.

Erősségeink: hagyományosan vallásos, erős erkölcsi megtartó erőt képviselő görögkatolikus közösség, felkészült, elkötelezett tantestület, a tehetséges és kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozáshoz szükséges humán erőforrás.

I. 3. Iskolánk arculata, képzési rendje

Iskolánk vallási, hitéleti szempontból elkötelezett intézményként működik. A körzethatáron belül élő minden tanulót felvesszünk, amennyiben iskolánkba jelentkezik és szülője a pedagógiai program célkitűzéseinek végrehajtásában együttműködik a keresztyén nevelés érdekében, vállalva ennek minden vonzatát.

Felszereltség: Iskolánkban korszerűen felszerelt nyelvi, számítástechnikai, művészeti, fejlesztő-logopédiai, természettudományi szaktanterem működik. Tantermek száma: 21, 1 imaszoba, 2 iskolai könyvtár, 1 tornaterem, 1 tornaszoba van. Az udvaron rekortán pálya és játszótér lett kialakítva. 600 adag főzésére alkalmas konyha, 90 fős ebédlő és tanári étkező van.

Iskolánk képzési jellege: alapfokú nevelési-oktatási intézmény.

A képzés ideje: 8 év

A képzés szakaszai:

- I.szakasz: alsó tagozat: 1- 4. évfolyam
- II. szakasz: felső tagozat: 5 - 8. évfolyam

Osztályaink tervezett létszáma: 20-27 fő. A 2020/2021. tanévtől – első osztálytól, felmenő rendszerben – bevezetésre került az általános képzés mellett az angol-magyar két tanítási nyelvű képzés és a digitális kultúra emelt óraszámú oktatása.

Az osztályba sorolás elvei: Felvételi vizsgát nem tartunk, az osztályokba sorolásról az igazgató dönt, lehetőleg a szülői igények figyelembe vételével.

Hittan tanítás: A tanulók felekezeti hovatartozásuknak megfelelően 3 csoportban (görögkatolikus, római katolikus és református) vesznek részt a hittanórákon.

Egész napos, iskolaotthonos formában zajlik a 1-3. évfolyamon tanulók nevelése-oktatása.

Délutánonként a negyedik évfolyamos tanulók napközi otthonban, a felső tagozatosok tanulószobában készülhetnek a másnapi tanórákra.

A sajátos nevelési igényű tanulók normál osztályokba integráltan tanulnak. Számukra gyógypedagógus és logopédusok biztosítják az egyéni fejlesztő foglalkozásokat.

I. 4. Intézményünk elvárásai katolikus iskolaként

Az egyház, mint az iskola fenntartója tudatában volt annak, hogy egy működő intézményt vett át pedagógusokkal és tanulókkal együtt. Az iskola mindenki számára biztosítja a személyes meggyőződés szabadságát, amennyiben az összhangban áll a Szent Piroska Görögkatolikus Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola alapelveivel, és segíti azok megvalósulását.

A Görögkatolikus Egyház az iskolák alapítását és fenntartását fontos missziós feladatnak tartja. Katolikus iskolának azt az iskolát nevezzük, amelyet az illetékes egyházi hatóság vagy egy hivatalos egyházi jogi személy igazgat, vagy amelyet az egyházi hatóság írott okmánnyal ilyennek ismer el.

A katolikus iskolában a nevelés és az oktatás szoros egységben van. „Az iskola azért tanít, hogy neveljen, vagyis belülről alakítsa az embert.” Minden tudást az örök élet fényében kell felülvizsgálni, és megfelelő erkölcsi háttérrel kell átadni. A keresztyén nevelésnek arra kell segítenie a fiatalokat, hogy megérjének a szabadság felelős használatára, érzékük legyen a természetfeletti igazságok és az igazi értékek iránt, megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot, felülemelkedjenek a közepszerűségeken, ne fáradjanak bele a folytonos önképzésbe és önnevelésbe. Önmagukért felelős, továbbtanulni képes és akaró fiatalok legyenek.

Erkölcsei elvárások a pedagógusoktól: A diákok nevelése felelős, örök életre szóló feladat. A pedagógus nyitott legyen minden olyan keresztyén értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába. Elengedhetetlen az önképzés, az olvasás, megismerkedés a kultúra szépségeivel, amelyek lelki-szellemi töltést adnak a napi munkához. Értékelésében korrekt legyen, kerülje az elfogultságot. Önmaga munkájával szemben legyen igényes, és a felelősségteljes munkát tanítványaitól is várja el. Beszéde, minden emberi megnyilatkozása Isten iránti hűségét és szeretetét tükrözze: a tiszteletet adja meg tanítványainak, kollégáinak és előljáróinak. Magánélete is a keresztyén életet példázza. Ez a munka nagy önfegyelmet és önismeretet igényel, de ugyanakkor a pedagógusnak vállalnia kell a diákok előtt teljes személyiségét, korlátait is. Tudatában kell lennie annak, hogy saját életpéldájával nevel.

Erkölcsei elvárások a diákoktól: Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola üdvösségre és felelős tudásra irányuló tevékenységét, és ezt tudatosan ne akadályozzák. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait, valamint iskolánk Háziarendjét. Mint keresztény ember munkájában megbízható, a feladatait szorgalmasan teljesítő és képességeinek megfelelően fejlődő tanuló legyen. Tisztelje az életet és az emberi méltóságot. A férfi és a nő kapcsolatán alapuló keresztény családi életre való felkészülés megalapozása számára legyen fontos kritérium felnőtté válása során.

Erkölcsei ajánlások a szülőknek: Fogadják el az iskola katolikus jellegét. Az iskolával kapcsolatos problémáikat az érintettekkel beszéljék meg. Lehetőségeikhez mérten támogassák az iskola programjait, vegyenek részt a szervező munkában, esetenként a lebonyolításban. Tiszteljék az iskola dolgozóinak, tanulóinak emberi méltóságát.

II. NEVELÉSI PROGRAM

Törvényi háttér

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 110/2012. (VI. 4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 1997. évi CLIV törvény az egészségügyről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 4/2013. (I.11.) EMMI rendelet a két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveinek kiadásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról.
- 18/2024. (IV.4.) BM rendelet a pedagógusok teljesítményértékeléséről
- 419/2024. (XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Alapító Okirat
- Codex Iuris Canonici (Egyházi törvénykönyv)
- Irányelvek és alapprogramok:
 - Irányelvek a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához
 - Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók neveléséhez-oktatásához
 - Irányelv és kerettantervek a két tanítási nyelvű iskolai oktatáshoz
- Esélyteremtő programok

II. 1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei

Általános alapelvek

A köznevelés középpontjában a gyermek, a tanuló, a pedagógus és a szülő áll, akiknek kötelességei és jogaik egységet alkotnak. Nevelésünk alapelveiben a keresztény értékrend, a helyi és nemzeti hagyományok valamint a magyar köznevelés-oktatás reformjának elvárásai jelentkeznek.

- Nevelésünkben a keresztény értékrend, a görögkatolikus hagyományok és az önálló életvezetés követelményeinek eszmeisége érvényesül.
- Keresztény nevelésünkben az imádságos élet a mindennapos nevelési gyakorlat legalapvetőbb eszköze.
- Nevelésünkben, oktatásunkban a tervszerűség érvényesül.
- Számítunk a családok, tanulók, pedagógusok aktív együttműködésére a tanulás-tanítás és a nevelés folyamatában.
- A nevelés-oktatás folyamatában a gyermeki személyiség adottságait figyelembe vesszük, elvárjuk a képességek szerinti teljesítményt. Harmonikusan fejlődő, a következő iskolatípusban és a munka világában helytálló fiatalokat nevelünk.
- Nevelőink számára a katolikus egyház etikai kódexében foglaltak az irányadóak. A tanulók színvonalas nevelése-oktatása érdekében nagy hangsúlyt fektetünk a nevelők közötti szakmai együttműködésre. A szülői házzal és a partneri intézményekkel közösen igyekszünk egységes álláspontot kialakítani a gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében.

Nevelésünk értékei

- legfontosabb érték maga a gyermek,
- szellemi, fizikai munka megbecsülése,
- erkölcsös, kulturált magatartás, udvariasság,
- segítőkészség,
- természeti és kulturális értékekre irányuló, értékóvó magatartás,
- fegyelmezettség, magabiztosság,
- ismeretszerző, intellektuális tevékenység,
- egészséges életmód magatartásformái (mozgás- és higiéniai szabályok betartására való törekvés)
- kötelességtudat,
- a hazához, nemzethez való kötődés,
- megbízhatóság, őszinteség, becsületesség,
- szeretet, harmónia,
- a jókedv,
- felelősség önmagunkért és másokért,
- nagyon fontos – a hitre, reményre, szeretetre nevelés,
- a helyes önértékelés, amely se nem túlozza, se le nem becsüli értékeit,
- az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük,
- józan, megfontolt ítélőképesség,
- a szociális érzékenység,

- a mások felé való nyitottság, befogadóképesség,
- a saját akaratunkról való lemondás mások érdekében: a szelídség, az alázat, a türelem, alaposág, mértékletesség,
- a bűnbánat és a megbocsátás,
- a belső csendre, elmélyülésre való igény,
- hűség Istenhez és embertársainkhoz,
- felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt.

Ezt fejezi ki a szeretetparancs hármassága: szeretni Istent, szeretni embertársainkat, mint saját magam. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, az fogékony lesz az igazra, a jóra és a szépre.

Nevelésünk céljai

- A kompetenciaalapú nevelés-oktatás segítségével korszerű ismeretek elsajátíttatása és a kompetenciaterületek fejlesztése annak érdekében, hogy a tanulók képesek legyenek a középfokú oktatás szintjére lépni és ott megmaradni, majd továbblépni a felsőoktatás területére vagy a munka világába, a testileg, lelkileg, szellemileg és erkölcsileg egészséges életvitelre.
- A megfelelő humán és tárgyi-pénzügyi erőforrások folyamatos biztosítása, a működés feltételeinek folyamatos javítása. A nevelés-oktatás tárgyi feltételeinek biztosítása, a működési költségek csökkentése, korszerűsítés.
- A nevelés-oktatás színvonalának megtartása, emelése, a lelki-hitéleti nevelés elmélyítése.
- Célunk az önálló tanulásra nevelés. Ez fokozatosan valósul meg. Az iskolát kezdő kisdíjak még sok szülői, tanári segítséget igényel feladatai ellátásához, később a tanulók felé már elvárásaként fogalmazzuk meg, hogy önállóan is tudjanak új ismereteket feldolgozni.
- A Nemzeti alaptanterv a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség átadásában és az egyetemes kultúra közvetítésében, a szellemi-érzelmi fogékonyság és az erkölcsi érzék elmélyítésében jelöli meg. Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket. Ezáltal járul hozzá ahhoz, hogy a felnövekvő nemzedék
 - a haza felelős polgárává váljék;
 - kifejlődjék benne a hazafiság érzelmvilága;
 - reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyen szert;
 - megtalálja helyét a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
 - törekedjék tartalmas és tartós kapcsolatok kialakítására;
 - legyen képes felelős döntések meghozatalára a maga és a gondjaira bízottak sorsát illetően;
 - váljék képessé az önálló tájékozódásra, véleményformálásra és cselekvésre;
 - ismerje meg és értse meg a természeti, társadalmi, kulturális jelenségeket, folyamatokat;
 - tartsa értéknek és feladatnak a kultúra és az élővilág változatosságának megőrzését.
- Célunk a keresztény értékrendet követő állampolgárok nevelése. Szilárd alapunk az istenhitt, amely a Tízparancs és a Szeretet kettős parancsa által minden időben irányítót ad a boldog és kiegyensúlyozott élethez.

A nevelésünk feladatai

- Egyházi fenntartású intézményként kiemelt feladatunk a keresztény nevelési elvek, módszerek és gyakorlatok iskolai és iskolán kívüli alkalmazása a biztos jövőképpel rendelkező keresztény személyiség nevelése érdekében.
- Feladatunk a rugalmas, kreatív és piacképes tudással rendelkező fiatalok nevelése, akik az egyéni teljesítmény mellett a csapatmunkában is megállják helyüket. Ennek érdekében folyamatos pedagógiai megújulásra törekszünk, amely gyorsan reagál a társadalmi és gazdasági változásokra.
- A nemzeti alaptanterv egységesen meghatározza az oktatási- képzési feladatokat, amelyek iskolánkban is megvalósulnak.
- Feladatunk, hogy komplex módon vegyük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait és az oktatási környezet lehetőségeit.
- Alapelvünk a gyermekközpontúság: a tantervi követelményeket az egyéni képességekhez igazítjuk. Személyre szabott feladatokkal biztosítjuk a tehetségek kibontakoztatását és a hátrányok hatékony kompenzálását.
- Kiemelt feladatunk a tanulás tanítása: a szövegértés, a kifejező beszédképesség és a lényeglátás fejlesztése. Célunk az önálló ismeretszerzés képességének és az önművelés belső igényének kialakítása.
- Támogatjuk az önismeret, a problémamegoldás és a tolerancia fejlődését. Tanítványainkban a karitatív szemléletet és a cselekvő szeretetet erősítjük, törekedve a teljes körű, keresztény szellemű személyiségfejlesztésre.
- Nevelési-oktatási céljaink az alsó és felső tagozaton az életkori sajátosságokhoz igazodnak, de egymásra épülve alkotnak egységes folyamatot.

Alsó tagozaton

- Az olvasás, írás, számolás, logikus gondolkodás megalapozása differenciált órászervezéssel.
- A tanulási szokások kialakítása.
- Munkáltató módszerek alkalmazása.
- A kisiskolások fokozott mozgásigényének kielégítése játékos, mozgásos tevékenységekkel.
- A tanulás támogatása érdekében az órákon törekszük a folyamatos fejlesztő jellegű visszajelzésre. Folyamatos értékelés a pozitívumok megerősítésével.
- Tapasztalatok gyűjtése a természetből, családi körből.
- Az egészségtudatos életmód megalapozása és a közösségi együttéléshez szükséges szocializációs szintek egységesítése.
- Az alapvető közlekedésbiztonsági és elsősegélynyújtási ismeretek elsajátítása, az életkori sajátosságokhoz igazodó gyakorlati szemléletmód kialakításával.
- Saját és társaik testi épsége iránti felelősség kialakítása.
- Szókincsfejlesztés.

Felső tagozaton

- A különböző képességű és eltérő fejlődési ütemű tanulók számára differenciált fejlesztést biztosítunk, figyelembe véve egyéni szükségleteiket és a sajátos fejlődési lehetőségeiket.

- Az igényes beszédkultúra kialakítása: az iskolai kommunikációt az irodalmi nyelv használata és az esztétikus önkifejezés jellemezze.
- A követelményrendszer kialakításakor figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat: míg a 10–12 éves korosztálynál a tapasztalati úton nyugvó, értékelő szemléletre építünk, addig a 13–14 éveseknél már az elvont fogalmi gondolkodásra és az elemzőképesség fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.
- Támogatjuk tanulóink társadalmi szerepvállalását és segítjük magabiztos eligazodásukat a modern társadalmi környezetben.
- Az ismeretátadás helyett a tanulási folyamat támogatására helyezzük a hangsúlyt: megtanítjuk az önálló információszerzés, -feldolgozás és -közlés technikáit.
- Egészséges életmód iránti igény kialakítása és alkalmazása a gyakorlatban.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, amelyben a természeti és társadalmi környezet védelme a mindennapok alapvető gyakorlatává válik.
- A kommunikációs készség és kultúra fejlesztése anyanyelven és idegen nyelveken egyaránt, képessé téve a tanulókat a hatékony és választékos önkifejezésre.
- Nemzeti és egyetemes kultúra legfontosabb értékeinek ismerete és értéként való elismertetése.
- Tudatos állampolgári nevelésre törekszünk: megismertetjük tanulóinkkal a demokratikus alapértékeket, a választási rendszert és a közéleti részvétel formáit. Kiemelt hangsúlyt fektetünk az emberi méltóság feltétlen tiszteletére és a társadalmi felelősségvállalásra.
- A nemzeti identitás erősítése: olyan fiatalok nevelése, akik büszkén vállalják hagyományaikat, tisztelik múltunkat, és készek felelősséget, áldozatot vállalni hazájukért.
- Esztétikai érzékenység kialakítása.
- Az egyéni és csoportos közösségi munka lehetőségeinek megteremtése.
- A pedagógus az órákon pozitív, fejlesztő, támogató szóbeli visszajelzéseivel motiválja a tanulóit.

Kiemelt feladatunk

- Színvonalas oktatási rendszer kialakítása. Dinamikus, fejlődőképes, magas színvonalú alapképzést nyújtó iskola működtetése.
- Alapvető ismeretek átadásával készítjük fel tanítványainkat a sikeres középiskolai tanulmányokra, átfogó nevelőmunkánkkal pedig a felelősségteljes felnőtt életre.
- Az alapvető készségek és képességek elsajátíttatása, a kulcskompetenciák fejlesztése.

A fejlesztendő kulcskompetenciák a következők:

Anyanyelvi kommunikáció

Magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban, a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Matematikai kompetencia

A matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben-felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását, valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Természettudományos kompetencia

Készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Digitális kompetencia

Felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül. Az internet közösségfejlesztő alkalmazásainak kritikus és jogszerű használatát kell kialakítani.

A hatékony, önálló tanulás

Azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a tanulási és képzési folyamataiban, s későbbi munkája során egyaránt. A motiváció és magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettséget és tevékenységet jelentik, felölelik a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá

ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúráról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, később aktívan vegyen részt a közügyekben. Az új NAT irányelveit követve az általános iskola sikeres elvégzésének a feltétele, hogy a tanuló legyen tisztába alapvető állampolgári jogaival és kötelességeivel. Tudja, honnan tud korrekt tájékoztatáshoz jutni.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Segíti az egyént a mindennapi életben, abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálatból lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót és a mozgóképet.

II. 2. A nevelő-oktató munka eszközei és eljárásai

A kitűzött célokat és a megvalósítandó feladatokat az alábbi eszközökkel és eljárással kívánjuk elérni:

- Egyházi intézményként a vallási hitéleti nevelés eszközei: a szertartások, lelkigyakorlatok, imák, karitatív szolgálat, hit és erkölcsoktatás, tanulókkal és a szülőkkel történő támogató, segítő beszélgetés nevelésünk eszköztárának színesítője.
- A tanórai keret, valamint az egyéb foglalkozások a tanulók fejlődését legjobban szolgáló módon történő megszervezése. A csoportok közötti átjárhatóság biztosítása. Az egyéb foglalkozások meghirdetésével a szülői igények figyelembe vétele.
- A pedagógus egyéniségével, példamutatással nevel.
- A tanulók osztályközösségbe sorolása a hatályos jogszabályi előírások, az egyéni adottságok, valamint a szülői igények összehangolásával történik.
- A nyelvoktatásba való bekapcsolódás fontos eszköze nevelésünknek.
- A mozgásos szabadidős tevékenységek a szabálykövetést is fejlesztik.
- A lelkipásztor iskolai jelenléte segít a személyiségfejlesztésben.
- A Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat határozatai alapján kiscsoportos, illetve egyéni fejlesztő foglalkozásokat szervezünk, szaktanár, gyógypedagógus illetve fejlesztő pedagógus vezetésével.

II. 3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„Ti vagytok a világ világossága.” (Mt 5,14)

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek, és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust és az őt követő szenteket kell

állítanunk. A nevelés célja, hogy tanulóinknak segítsünk felismerni Istentől kapott saját hivatásukat, értékeiket. Segítsük őket megtalálni életcéljukat, hogy boldog és kiegyensúlyozott emberek lehessenek.

Az emberi személyiség kialakulása a gyermekkortól kezdve a kamaszkoron át az ifjú korig hosszú folyamat. Minden korszaknak megvan a maga jellemzője mind érdeklődésben, mind emberi példákban, mind olyan értékekben, amelyekre érzékenyek. A nevelőhöz való viszony is sokat alakul a kezdeti feltétlen elfogadástól a tagadáson át az egyenrangú partneri tiszteleten alapuló kapcsolatig.

A személyiségfejlesztő tevékenységünk célja az, hogy tanulóink a különböző szintű adottságaikkal, az eltérő mértékű fejlődésükkel, az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel, szervezett ismeretközvetítéssel, spontán tapasztalataikkal összhangban minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A nevelés szintre az iskolai kötelező tanórai foglalkozások, az egyéb tanórán kívüli foglalkozások és az iskolán kívüli tevékenységek.

A személyiségfejlesztés alanyai a tanulók, a közfeladatot ellátó személy a pedagógus. A személyiségfejlesztésben csak az olyan nevelő lehet hatékony aki: magas szintű szakmai tudással, módszertani ügyességgel, érzelemgazdagsággal rendelkezik. Értékrendje, hite van; alapos, lelkiismeretes, következetes, gyermekközpontú, konfliktuskezelő, ügyesen és jól kommunikál, indulatait kezeli találékony és rugalmas jól terhelhető, kitartó és következetes. Közreműködő partnerek a család, a szociális, egészségügyi és gyermekvédelmi intézmények, egyéb támogató, szakmai szervezetek, intézmények.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- A megismerési vágy fejlesztése, a tanulás motiváltságának megteremtése, megszerettetése.
- A szókincs, logikus gondolkodás fejlesztése.
- Tapasztalati és értelmező tanulás elsajátíttatása.
- A játék szeretet, alkotásvágy és a kreativitás fejlesztése.
- A kognitív képességek fejlesztése.
- Az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak megismerése.
- Önművelődés igényének kialakítása, erősítése.
- A tanítványok önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására való nevelése.
- Felkészítés az élethosszig való tanulásra.
- Rendszeres könyvtárhasználatra és olvasóvá nevelés.
- Az iskolai szokásrend, erkölcsi, etikai normák kialakítása, betartatása.
- A pozitív szociális szokások kialakulásának segítése.
- A vallási-hitéleti nevelés eszköztárának felhasználása.
- A konfliktusok kezelésének képessége, az agresszió visszaszorítása együttműködve a családdal és a támogató intézményekkel.
- Tanulóink megértsék a szabálytudat, a feladattudat, a döntési szabadság és a felelősség szerepét.
- Olyan iskolai értékrend kialakítása, működtetése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatók, kiszámíthatók, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvárhatók.
- Élményszerű, pozitív minták felkínálása, személyes példamutatással.
- Pozitív érzelmi légkör kifejlesztése és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, az iskolában, amelyben a pedagógusok, dolgozók és a tanulók is biztonságban, jól érzik magukat.

- Identitástudat, magyarságtudat erősítése, megőrzése.
- Problémaérzékenység fejlesztése.
- Az iskolapszichológus a tanuló személyiségfejlesztése érdekében az iskola tanulói számára egyéni vagy csoportos foglalkozásokat tart a gyermekek beilleszkedésének segítése, a tanulók társas kapcsolatainak javítása és a diákok iskolai teljesítményének növelése céljából.

II. 4. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk mindennapos működésében kiemelt figyelmet fordít a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges táplálkozásra nevelésnek, a mindennapos testnevelésnek, a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszereknek, valamint a társas kapcsolati készségek fejlesztésének, a viselkedési függőségek, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzésének, az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztésének.

Az egészségfejlesztés szoros együttműködést kíván a családdal, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberekkel, hisz egész életre kiható szokásokat, meggyőződéseket kell kialakítani. Elöljáróban tekintsük át az egészségfejlesztéssel kapcsolatos fogalmakat:

- **Egészség:** Test és lélek harmonikus kapcsolata. Állapot, melyben a biológiai és lelki folyamatok összhangban és kóros tünetek nélkül zajlanak. Az egészség kiegyensúlyozott tevékenységet, teherbírást, munkaképességet eredményez.
- **Az egészségfejlesztés:** Azon területeknek a tudatos befolyásolása, melyek az egészséges állapot megőrzésének összetevői.

Az egészségnevelési program

Az egészségnevelési programban az intézmény valamennyi pedagógusa részt vesz, de kiemelt feladatot vállal: az igazgató, az iskolaorvos, a védőnők és a testnevelők.

Az ismeretbővítés önmagában nem vezethet eredményre, ezért nagy jelentőséget tulajdonítunk a prevenciónak, az egészséges táplálkozást és életmódot jellemző szokások kialakításának.

Egészségnevelési tevékenységünk minden mozzanatában tekintettel van a tanulók életkori sajátosságaira.

A nevelés lehetőségei külön órakeret biztosítása nélkül:

- osztályfőnöki órák,
- magyar nyelv és irodalom, környezetismeret-természettudomány, földrajz, biológia, technika és életvitel, testnevelés tantárgyakba beépített részekkel,
- a tanórán kívüli, az iskolán kívüli foglalkozások és rendezvények.

Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

- **Az egészséges táplálkozásra nevelés:** A helyes táplálkozás módjának megismerése a környezeti nevelés folyamán, természettudományos tantárgyak (természettudomány, környezetismeret, biológia, technika) keretein belül valósul meg. Iskolánk konyháján egészséges ételeket

készítünk, kiegyensúlyozott étrendet biztosítunk. Fontos pedagógiai tevékenység a közös étkezések során a kulturált étkezés szabályainak gyakorlása.

- A mindennapos testnevelés tantervi követelménye biztosítja a rendszeres testmozgást az iskola szervezeti keretein belül. A szülők bevonásával egyéb mozgásformákra is sor kerülhet: kerékpározás, úszás, túrák stb.
- Tartózkodás a káros szenvedélyektől: Az osztályfőnöki órák keretein belül, iskolapszichológus, illetve külső előadó bevonásával van lehetőség arra, hogy felhívjuk a figyelmet a káros szenvedélyek: dohányzás, alkoholfogyasztás, drogok, számítógéphasználat, digitális tartalmak stb., egészség károsító hatására. Intézményünkben és környékén tilos a dohányzás! Ha egy tanulónak jellemzően megváltozik a viselkedése, cigaretta illatot áraszt a ruhája, álmos, agresszív, vagy nehezen értelmezhető módon viselkedik huzamosabb ideig, akkor érdemes arra is figyelni, hogy nem került-e valamely káros szenvedély csapdájába. Ilyenkor a pedagógusnak lehetőség szerint fel kell térképeznie a helyzetet, és a családot, a gyermekvédelmet is bevonni a helyzet kezelésébe.
- A helyes énkép és önismeret: A reális önismeret és a helyes énkép az alapja a lelki egyensúlynak, mivel segít, hogy tisztában legyünk saját értékeinkkel és korlátainkkal. Ez a belső magabiztosság teszi lehetővé, hogy a külső elvárások helyett a saját utunkat járjuk, és egészséges kapcsolatokat alakítsunk ki másokkal. Nagyon fontos, hogy olyan személyiség jegyek alakuljanak ki a fiatalokban, amelyek segítségével ellen tudjanak állni a befolyásolásnak. Leginkább a kiskamasz korosztály sérülhet, hisz a biológiai érés folyamata kihat a személyiség alakulására is. A legnagyobb befolyást a kortárs csoportok gyakorolhatják rájuk. Kiemelten fontos, hogy adott helyzetben tudjanak nemet mondani. Ezzel a magatartással szorosan összefügg a hitéleti nevelés pozitív hatása. Keretei: osztályfőnöki órák, hittanórák, könyvtárak, egyéb szabadidős tevékenységek.
- Lelki, hitéleti fejlődés: A helyes énkép kialakulását nagyban segíti a lelki, hitéleti nevelés, amelynek legfőbb pillére az isteni szeretetbe vetett bizalom. Ebben az életszakaszban a fiatalok számára biztonságot ad a tudat, hogy egy gondoskodó Atya óvja őket a káros hatásoktól, és jelenlétével segíti őket az erkölcsös úton maradásban. Ennek elmélyítése érdekében ösztönözzük tanítványainkat az iskolán kívüli hitéleti programokban való részvételre.
- A tevékenységek helyes aránya, szellemi- fizikai-rekreáció: Az iskolai munka tantermekben valósul meg. A helyes arányok megtalálása érdekében fontos, hogy a szünetekben, vagy a délutáni szabadidőben a tanulók kimenjenek a friss levegőre, szellőztessék ki a tantermet. Fontos, hogy a gyerekek sokat legyenek a szabadban, eleget mozogjanak.
- Az interperszonális kapcsolatok: Az ember társas lény, a magány komoly egészségügyi kockázatot jelenthet számára. Ezért fontosnak tartjuk, hogy már az első iskolás naptól kezdve segítsük a gyerekeket a társas készségeik fejlesztésében. Arra biztatjuk őket, hogy merjenek beszélgetni, tanuljanak meg kérni, figyeljenek egymásra, és éljék át a közös játék és szórakozás örömeit.
- A pszichés tényezők: Nem vagyunk egyformák, ezért más-más módon reagálunk a kihívásokra, így bizonyos személyiségtípusok sérülékenyebbek lehetnek az egészségtelen életmód veszélyeivel szemben. Amennyiben a pedagógusok a normától jelentősen eltérő magatartást észlelnek, haladéktalanul jelzik azt a családnak. A hatékony megelőző és támogató munkát intézményünkben iskolapszichológus is segíti.
- Rendszeres kötelező orvosi vizsgálatok és szűrések: Iskolánkat a gyermekorvos látja el az iskolavédőnő közreműködésével. Saját munkatervükben foglaltak szerint ütemezve történik a gyerekek vizsgálata, szűrése, oltása. Május 15-ig elvégzik a tanulók szakorvosi szűrését a

könnyített, illetve gyógytestnevelésre vonatkozóan. A fogorvos a tanulók szűrését és kezelését látja el.

- A munka és balesetvédelmi előírások betartása: A pedagógus köteles a tanév első tanítási napján a tanulók számára életkori sajátosságukat figyelembe véve tűz- és balesetvédelmi tájékoztatást adni. A balesetvédelmi előírásokat be kell tartani! A tanulóknak ismernie kell, milyen berendezéseket használhat pedagógus felügyelete mellett, melyiket nem használhatja.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok

- Mindennapos testnevelés és mozgás: A testnevelés órákon túl a szabad játék és a spontán mozgáslehetőségek biztosítása (pl. udvari játék, túrák).
- Helyes táplálkozási szokások: Az egészséges étrend megismertetése, a cukros ételek/italok visszaszorítása és a megfelelő folyadékfogyasztás (vízivás) népszerűsítése.
- Személyi higiénia: Az önkiszolgálás fejlesztése (kézmosás, fogmosás, tiszta ruházat) és a testápolás alapvető igényének kialakítása.
- Napirend és ritmus: A tevékenységek és a pihenés egészséges arányának kialakítása, ami biztonságérzetet ad a gyermeknek.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése: Az érzelmek felismerése, megnevezése és a konfliktusok erőszakmentes rendezése.
- Stresszkezelés: Relaxációs technikák, meseterápia vagy közös beszélgetőkörök alkalmazása a szorongás oldására.
- Pozitív énkép: Sikerélmények biztosítása és az egyéni erősségek elismerése.
- Közösségi magatartás: Az alapvető udvariassági formák (köszönés, kérés, megköszönés) és egymás elfogadása.
- Környezettudatosság: A fenntarthatóság alapjai (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás a vízzel és energiával, a természet tisztelete).
- Esztétikai igényesség: Igény a tiszta, rendezett környezetre: terem dekorációja, saját eszközök rendben tartása.
- Étkezési kultúra: Az asztali etikett elsajátítása, az étkezés mint közösségi élmény megélése.
- Személyes biztonságra, valamint a társak biztonságára való törekvés.

II. 5. Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát; ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat; ismerjék fel a vészhelyzeteket; tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit; sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegélynyújtási módokat; ismerkedjenek meg a mentőszolgálat működésével; sajátítsák el, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

A tanulók az életkoruknak megfelelő szinten - tanórai és a tanórán kívüli foglalkozások keretében – foglalkoznak az elsősegélynyújtással kapcsolatos legfontosabb alapismeretekkel.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos feladatok megvalósításának elősegítése érdekében az iskola kapcsolatot épít ki az a helyi egészségügyi szolgálattal. Támogatjuk a pedagógusok elsősegélynyújtási ismeretekkel foglalkozó továbbképzésekre való jelentkezését.

Az elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítását elsősorban a következő tevékenységformák szolgálják:

- Az elsősegélynyújtási legalapvetőbb ismereteket minden tanév első napján az osztályfőnökök ismertetik a tanulókkal.
- A biológia, a kémia, a fizika, a mindennapos testnevelés és az osztályfőnöki órák keretében életkori sajátosságuk figyelembevételével kapnak elméleti, gyakorlati oktatást a tanulók.

II. 6. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

Intézményünk meghatározó célja a társadalmi beilleszkedésre és a békés együttélésre való felkészítés, melyhez a keresztyén erkölcsi értékrend biztosítja az alapot. Az elsődleges közösségi egységnek az osztályt tekintjük, de a közösségi normák érvényesülését minden iskolai csoporttól elvárjuk.

A közösségformálás nem elszigetelt feladat, hanem az intézmény minden munkatársának közös felelőssége.

- Az osztályfőnök szerepe: Felel az osztályközösség tudatos alakításáért, a gyermekek társas lényé formálásáért és az irányított nevelés megvalósításáért. Ápolja az összetartozást erősítő normákat és hagyományokat, folyamatosan követve a csoport belső dinamikáját és a légkör változásait.
- A nevelőtestület feladata: Olyan pedagógus közösség kialakítása, amely összehangolt követelményrendszerrel és egységes nevelési eljárásokkal koordinálja az intézményi tevékenységeket.

Fejlesztési célok és elvárt kompetenciák

Nevelőmunkánk célja, hogy tanítványaink a nyolcadik évfolyam végére az alábbi kompetenciák birtokába jussanak:

- Keresztyén szemléletű együttműködés: A mindennapokban gyakorolják a segítőkészséget és az önzetlenséget; az iskola hagyományait és normáit belső meggyőződésből ápolják. Ez a szemlélet a krisztusi szeretetparancsra épül, amely a másikat nem versenytársként, hanem felebarátként kezeli.
- Befogadó szemléletmód: Tanúsítsanak toleranciát és empátiát a különleges bánásmódot igénylő, illetve a különböző társadalmi közegből érkező társaik iránt.
- Reális önismeret: Tanulják meg szociális képességeik és korlátaik pontos megítélését, törekedve a folyamatos személyiségfejlődésre.
- Kritikus tudatosság: Az információs környezetben mozogjanak magabiztosan és kritikusan; hozzanak felelős döntéseket saját egészségük és életvitelük érdekében.

A közösségi nevelés szinterei

- **Az osztályközösség**
- **Osztályfőnöki órák:** Ez a nevelés alapvető és legfontosabb szintere. Itt történik a mindennapi együttélés szabályainak elsajátítása.
- **Hitélet:** osztálymisék, tanítás előtti és utáni közös imák,

- Tanítási órák: A kooperatív tanulási technikák révén a diákok megtanulnak egymásra utalva, közös célokért dolgozni.
- A szünetek a kötetlen beszélgetések és játékok ideje, ahol a gyerekek természetes módon tanulják meg a társas együttélés szabályait.

- **Iskolai szintű közösségi terek**

Az osztálykereteken túlmutató szinterek, amelyek az iskolai identitást erősítik.

- Iskolai ünnepek: Nemzeti ünnepek közös ünneplése, a magyarságtudat elmélyítése.
- Leleki alkalmak: A közös keresztény értékrend kialakítása (pl. közös ünnepi szent liturgiák, nagyböjti és adventi lelki felkészülés, közös gyertyagyújtások).
- Diákönkormányzati rendezvények a demokratikus szerepvállalásért.
- A folyosókon, az udvaron és az aulában a különböző korosztályok találkozhatnak egymással, ami segíti az idősebbek és fiatalabbak közötti jó kapcsolat és az összetartó iskolai közösség kialakulását.

- **Tanórán kívüli és külső szintek**

- Szabadidős tevékenységek: Napközi, szakkörök, sport és iskolai kirándulások a közös élményszerzésért.
- Leleki pillérek: Zarándoklatok, lelkigyakorlatok és egyházközségi szerepvállalás, nyári hittanostáborok, máriapócsi gyermekbúcsú, lelki napok és közös imádságok a keresztény értékrend elmélyítéséért.
- Környezetvédelmi és fenntarthatósági projektek a közös felelősségvállalásért.
- Digitális tér: Az osztálycsoportok a digitális tudásmegosztás közösségi felületei.
- Társadalmi kapcsolatok: Karitatív tevékenységek (időotthon, adománygyűjtés).
- Határtalanul program: a határainkon túl élő magyarokkal szoros együttműködés kialakítása.

A közösségfejlesztési feladataink

- A motiváció, az eredmények elismerése, a pozitív megerősítés.
- A tanulás támogatása kölcsönös segítségnyújtással.
- A tanulók kezdeményezéseinek, a közvetlen tapasztalatszerzésnek támogatása.
- A közösségi cselekvések kialakítása.
- Különböző változatos munkaformákkal (csoportmunka, kísérlet, verseny) az együvé tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulás személyiségformáló és életpályát meghatározó értékteremtő funkciójának tudatosítása, a pályaeorientáció segítése.

II. 7. 1. A pedagógusok helyi feladatai

A pedagógusok feladatait a CXC tv. 62§(1), 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet, valamint a katolikus egyház etikai kódexe és a helyi sajátosságok alapján határozzuk meg.

A tanárokkal kapcsolatos elvárások valamint a tevékenységüket meghatározó feladatok:

Általános elvárások, köteleességek

- A Szent Piroska Görögkatolikus Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Házi rendjét betartja, a Szervezeti és Működési Szabályzat valamint a Pedagógiai program alapján végzi munkáját.
- Tevékenységét a Magyar Katolikus Egyház pedagógusokra vonatkozó etikai kódex előírásaival és ajánlásaival összhangban végzi.
- Példamutatásával elősegíti a közösség tagjainak személyiségfejlődését és hitbeli növekedését.
- Rendszeres önképzéssel és a továbbképzési kötelezettségnek eleget téve fejleszti szakmai, módszertani ismereteit. Továbbképzési kötelezettségének határidőn belül eleget tesz.
- A kötelező minősítési eljárásban a mindenkori jogszabályi előírások szerint részt vesz.
- Az intézmény pedagógiai, szakmai munkájában, az intézményi innovációban alkotó módon részt vállal.
- A tantárgyfelosztás és a mindenkori órarend és terembeosztás szerint megtartja az óratervi óráit illetve egyéb foglalkozásait.
- A tanítással le nem kötött munkaidejében a jogszabályban előírt módon, az igazgató által meghatározott tevékenységeket végzi.
- Eleget tesz helyettesítési feladatainak.
- Vezeti a tanügyi dokumentumokat, felelősséget vállal azok helyességéért.
- A pedagógiai programban és az SZMSZ-ben előírt valamennyi adminisztratív feladatát maradéktalanul teljesíti.
- Pontosan és aktívan részt vesz a nevelőtestület értekezletein, a fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken és az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- A hivatali titkot megőrzi.
- Az intézményben a rábízott vagyontárgyakért felelős, amennyiben hibáztatható az esetleges kárért, anyagi felelősséggel tartozik.
- Beszámol féléves és éves munkájáról.
- Beszéde, megnyilatkozása a szép, kulturált magyar beszéd követelményein alapul.

A nevelő- oktató munkával kapcsolatos feladatok

- Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetíti, oktató munkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoportokhoz igazítva szakszerűen megtervezve végzi, irányítja a tanulók tevékenységét.
- A tanórai és egyéb foglalkozásokra folyamatosan felkészül, azokat a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételével megtartja.
- Részt vesz az éves munkaterv összeállításában és végrehajtásában.
- A különös figyelmet igénylő tanulókat egyéni sajátosságaiknak megfelelően tanítja és értékeli (tehetséges tanulók, SNI, BTM tanulók). Szükség esetén egyéni fejlesztési terv alapján dolgozik és értékeli.
- Szaktárgyi és tanulmányi versenyekre készít fel.
- Részt vesz a munkaközösségek munkájában, feladatot vállal.
- A munkatervi rendezvények felelőseként elkészíti a vállalt program előkészületi, lebonyolítási és lezárási feladatait, a dokumentációt.
- Igyekszik minden elfogadható eszközzel tanítványait ösztönözni a kötelességük teljesítésére.

- Rendszeresen és arányosan ad fel házi feladatot. Hétvégére nem ad több házi feladatot, mint amennyi a következő tanóra való felkészüléshez szükséges.
- A témazáró dolgozatot egy héttel korábban bejelenti.
- A témazáró dolgozatot két héten belül kijavítja.
- A kerettantervben és a pedagógiai programban, valamint a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szóvegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékeli a tanulók munkáját. Havonta a heti 1-2 óraszámú tartott tantárgyakból legalább egy érdemjegyet, a 3 vagy attól több óraszám esetén legalább két érdemjegyet ad - figyelembe véve a szünetek rendjét és a tanuló hiányzásainak számát. Törekszik arra, hogy a tanítási évben az értékelések során keletkezett érdemjegyek a legrövidebb időn belül rögzítésre kerüljenek a KRÉTA naplóban. A pedagógus, az adott hónapban elért érdemjegyeket legkésőbb a következő hónap 15. napjáig rögzíti a Kréta tanulmányi rendszerben.
- A pedagógus a pedagógus-munkakör betöltésére jogosító oklevél megszerzését követő ötödik év szeptember hónap első munkanapjától öt éves ciklusokban részt vesz a pedagógus-továbbképzésben. A pedagógus, a pedagógus-továbbképzést az igazgató által kijelölt szakmai – tanárok esetén szaktárgyi, tartalmi ismereteket – megújító képzések, valamint a pedagógus által választható képzés elvégzésével teljesíti.
- Elsődleges célja és kötelessége elérni, hogy a tanulók a tananyagot megértsék, bevessék és alkalmazzák.
- Félévente legalább egyszer a tanulók írásbeli órai munkáját a vázlatfüzetek, munkafüzetek ellenőrzésével értékeli.
- A tanulók neveltségi szintjének, tanulmányi eredményességének növelése érdekében együttműködik a szülőkkel, törvényes képviselővel.
- Tanulói rendkívüli agresszív magatartásról-verekezés, lopás, egyéb törvénysértő magatartás-feljegyzést, esetleírást készít és arról az igazgatót tájékoztatja.
- Minden tanulót figyelmeztet helytelen magaviselet esetén. Joga és kötelessége a tanulók fegyelmi büntetése- szaktanári, osztályfőnöki figyelmeztetés, egyéb nevelő célzatú feladat kiszabása. Különösen figyel arra, hogy a tiszteletlen, trágár, emberi méltóságot sértő beszédet a tanulók körében visszaszorítsa.
- Elismeri a tanulók értékeit, eredményeit, teljesítményét.
- Tűz -, baleset- és munkavédelmi előírásokat betartja és betartatja.
- A tanulók felügyeletét ellátja az ügyeleti beosztás szerint.
- A tantermekben, szertárakban, tornateremben a rendet megtartatja, a leltározásban részt vesz.
- Segíti a DÖK munkáját.

A kollégákkal való kapcsolattartás terén

- Óralátogatásokkal, szakmai konzultációkkal segíti kollégáit. Tevékenységét dokumentálja.
- Szakmailag együttműködik, tapasztalatát, tudását megosztja kollégáival az intézményi szakmai fejlődés, megújulás érdekében.
- Konfliktusait szemtől-szembe, keresztény pedagógushoz méltó módon rendezi. Szükség esetén lelkipásztori segítséget, tanácsot kér.
- A nem pedagógus munkakörben dolgozó munkatársakkal kollegiális kapcsolatot tart fenn.

A pedagógustól elvárható magatartás az egyházhoz való viszonyában

- A katolikus intézmény egysége és jó légköre érdekében kívánatos, hogy a nevelők hitben élő, áldozatkész tagjai legyenek egyházuknak.
- A különböző felekezetű nevelők között a kölcsönös megbecsülés és bizalom kívánatos.
- A katolikus hitet valamilyen okból nem gyakorló nevelőtől az iskola elvárja, hogy az egyház tanításaira nyitott legyen, az iskola keresztény értékrendjét, szokásait és gyakorlatait ismerje meg és azokkal ellentétes nézetek ne terjesszen. A vasárnapi pihenőnapra, a szentmisék idejére más programot tanítványainak ne szervezzon.
- A fentiekén túl az intézmény igazgatója által meghatározott és a munkaterv végrehajtása során felmerülő egyéb időszerű feladatok ellátása.

II. 7. 2. Az osztályfőnöki munka tartalma és feladatai

- Az osztályfőnök a keresztény pedagógia elvei és gyakorlata szerint neveli tanítványait. Célzatosan összehangolja osztályában a nevelési tényezőket, mindent megtesz azért, hogy osztálya jó közösséggé váljon, amelyben minden tanuló jól érzi magát. Tanítványai családi háttérének és személyiségének megismerésére törekedve, aminek érdekében ajánlatos a családlátogatás, az intézmény nevelési céljainak megfelelően, azokkal mélyen azonosulva formálják személyiségüket, segítik önismeretük, hivatástudatuk fejlődését.
- Megkülönböztetetten figyel azokra, akik képességeik alatt teljesítenek, felderítik az okokat, segítenek kiküszöbölni azokat.
- Keresi a nehéz családi körülmények között élő tanulókon való segítség módjait.
- Gondoskodik a hivatkozó öltözködés, viselkedés elkerüléséről.
- Feladata az intézmény és a munkaközösség munkatervében rögzített szakmai és pedagógiai feladatok előkészítése és végrehajtása.
- Javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési feladataira.
- Felsőben a helyi tanterv alapján osztályfőnöki tanmenetet készít, osztályfőnöki tevékenységét ennek alapján szervezi meg.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség megbeszélésein és értekezletein.
- Kiemelt figyelmet fordít a dokumentumok kitöltésére: digitális napló, törzslap, bizonyítvány.
- Vezeti a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket.
- Előkészíti és megszervezi osztálya tanulmányi kirándulását, az előírt időben leadja a kirándulási tervet.
- Kapcsolatot tart az osztályába járó diákok szüleivel, a szülői munkaközösséggel.
- Folyamatos kapcsolatot tart az osztályában tanító pedagógusokkal, és az iskola lelki vezetőjével.
- Az osztályozó konferenciát megelőzően bejegyzi javaslatát a tanulók magatartás és szorgalom jegyére vonatkozóan.
- Évente legalább két szülői értekezletet tart, arról jelenléti ívet vezet.
- Minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet annak legfontosabb előírásaira.
- Folyamatos figyelmet fordít osztálytermének dekorációjára, gondoskodik a teremben elhelyezett faliújság tartalmának rendszeres frissítéséről.

- Minden év szeptemberének 15. napjáig leadja az ifjúságvédelmi felelősnek a hátrányos és halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű és a veszélyeztetett diákok névsorát, és az ezzel kapcsolatos adatokat bejegyzzi a digitális naplóba.
- A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal (tehetséges, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési nehézségekkel küzdő tanulók, stb.) kapcsolatos pedagógiai tevékenységet a pedagógiai programban leírt elvek szerint végzi.
- Folyamatosan nyomon követi és aktualizálja a digitális naplóban a diákok adatainak változását.
- A tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírja a tanulókkal.
- Gondoskodik osztálya kötelező orvosi vizsgálaton való részvételéről.
- Saját osztályában az iskolai és egyházi programokon, miséken tanulói kíséretet és felügyeletet lát el.

Az osztályfőnök ellenőrzési kötelezettségei

- November, január és április hónap 5. napjáig osztálya tanulóit érintően ellenőrzi a digitális napló osztályozó részének állapotát.
- Figyelemmel kíséri a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását, öt tanítási napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket.
- A házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén elektronikus üzenetben vagy levélben értesíti a szülőket.
- Értesíti a szülőket a tanuló gyenge vagy hanyatló tanulmányi eredménye, vagy súlyos fegyelmi vétsége esetén.
- Értesíti a tanulók szüleit az igazolatlan hiányzásról, ha a tanuló bukásra áll, valamint a 250 órát meghaladó éves hiányzás esetén.
- Az osztályozó konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy jelentősen nem tér-e el az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

Különleges felelőssége

- Felelős a tanulói és szülői személyiségjogok maximális tiszteletben tartásáért.
- Bizalmasan kezeli a tanulókkal, kollégákkal és az osztályokkal kapcsolatos információkat.
- Maradéktalanul betartja az adatkezelésre vonatkozó szabályokat.
- Bizalmasan kezeli az ellenőrzési tapasztalatokat.
- A hatáskörét meghaladó problémákat haladéktalanul jelzi az igazgatónak, vagy a igazgatóhelyettesnek.

II. 8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

A köznevelési törvény pontos jogi keretet ad annak, hogy kit tekintünk kiemelt figyelmet igénylő tanulónak, és az iskola milyen kötelezettségekkel tartozik feléjük. A törvény két nagy kategóriába sorolja a kiemelt figyelmet igénylő tanulókat:

a) különleges bánásmódot igénylő tanuló:

- aa) sajátos nevelési igényű tanuló,
- ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló,
- ac) kiemelten tehetséges tanuló,
- b) hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló.

II. 8. 1. Különleges bánásmódot igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

II. 8. 1. 1. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Elsődleges feladatunk a gyerek személyiségének alapos megismerése, a beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése.

A segítségnyújtás folyamata és eszközei

- Okfeltárás és diagnosztika: Szűrésekkel és vizsgálatokkal keressük a problémák okát. A fejlődést egyéni fejlesztési naplóval és célzott gyakorlatokkal kísérjük nyomon.
- Személyes odafigyelés: Bizalmi kapcsolatot építünk a diákokkal, és egyéni bánásmóddal segítjük őket a mindennapokban.
- Differenciált tanulásszervezés: A tanórákon a gyermek képességeihez igazítjuk a feladatokat, és szükség esetén egyéni vagy kiscsoportos felzárkóztatást, korrepetálást szervezünk.
- Szakértői támogatás: A szakértői vélemények alapján folyamatos segítséget nyújtunk a napi feladatok megoldásában.
- Szakmai hálózat: Szorosan együttműködünk az óvodákkal - az óvoda-iskola átmenet segítése érdekében -, az iskolapszichológussal és a szakszolgálatokkal. A gyermekvédelmi szakemberek segítségével igyekszünk ellensúlyozni a családi környezetből adódó esetleges hátrányokat.
- Család és környezet: Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a szülőkkel. Szükség esetén – családsegítők bevonásával – családlátogatás keretében térképezzük fel a háttérben álló nehézségeket.
- Tanári összefogás: A pedagógusok és a gyógypedagógus rendszeres megbeszéléseken hangolják össze a tanulók segítségét.
- Sikerélmény biztosítása: Tudatosan keresünk olyan helyzeteket, ahol a lemaradó tanuló is átélheti a sikert, növelve ezzel az önbizalmát, hogy önbizalmuk erősödjék és ösztönözze őket a tanulásra.
- Kitartás és feladattudat: Segítjük a diákokat abban, hogy képessé váljanak a tartós figyelemre és a feladataik elvégzésére.
- Aktív hozzáállás: Tudatosítjuk a tanulóban, hogy a változáshoz az ő akarata és közreműködése is nélkülözhetetlen.
- Konfliktuskezelés: Segítjük a gyerekeket a nehéz helyzetek felismerésében és az erőszakmentes megoldások megtalálásában.

II. 8. 1. 2. Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő feladatok

A magatartási nehézségekhez hasonlóan a tanulási kudarcok mögött is sokféle ok állhat. Legyen szó a támogató családi háttér hiányáról, hátrányos helyzetről vagy gyengébb képességekről, a következmény majdnem mindig ugyanaz: a tanuló annyira lemarad, hogy segítség nélkül egy idő után már képtelen behozni a hátrányát. Elsődleges feladatunk ezen folyamatok megállítása és a felzárkóztatás.

A segítségnyújtás folyamata és eszközei

- A kudarc okainak felderítése a legfontosabb kiindulási pont: nem megfelelő otthoni körülmények, képességek alacsony szintje, motiváció hiánya.
- A tapasztalatok összegzése, hasznosítása, fejlesztendő területek meghatározása.
- Azokat a tanulókat, akiknél tanulási nehézség veszélye áll fenn, pedagógiai szakszolgálathoz küldjük a szükséges vizsgálatok elvégzésére.
- A tanulás tanítása, a jó tanulási szokások, technikák elsajátíttatása.
- Felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások szervezése a lemaradó tanulók számára.
- Egyéni segítségnyújtás a hiányosságok pótlására, a tovább haladáshoz feltétlenül szükséges tananyag elsajátítására.
- Tanulósobai foglalkozást szervezünk, főleg a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek számára.
- A tanítási órán a tanulók eltérő képességeihez igazodó differenciálást alkalmazunk.
- Az osztályban tanító pedagógusok és a gyógypedagógus rendszeres megbeszéléseken hangolják össze a tanulók segítését.
- Folyamatos dicséret, a tanulók minden pozitív erőfeszítését jutalmazzuk, hogy önbizalmuk erősödjék és ösztönözze őket a tanulásra.
- Az iskolapszichológus a tanulási típusokat, módszereket elemző foglalkozásokat tart, melyek elősegítik a gyermekek eredményesebb tanulását.

II. 8.1. 3. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő program

Kiemelten tehetségesnek tekintjük azt a különleges bánásmódot igénylő tanulót, aki átlag feletti képességekkel, magas fokú kreativitással, erős motivációval és a feladat iránti elkötelezett szorgalommal rendelkezik. Hisszük, hogy a tehetséges fiatalok gondozása Istentől kapott küldetésünk, ezért minden pedagógusunk – különösen az osztályfőnökök és szaktanárok – alapvető feladata a tehetség felismerése és támogatása. Célunk olyan használható tudás átadása, amely segíti tanítványainkat a sikeres, kreatív felnőtté válásban.

A tehetséggondozás alapelvei

- Személyre szabott fejlődés: Biztosítjuk a képességeknek megfelelő terhelést és támogatást a tanórákon és azon kívül is.
- Esélyegyenlőség: Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű tehetségekre, hogy családi körülményeiktől függetlenül minden támogatást megkapjanak képességeik kibontakoztatásához.
- Partnerség: A sikeres fejlesztés érdekében szorosan együttműködünk a családokkal, külső szakemberekkel és tehetségpontokkal.

- Támogató környezet: Rendszeres visszajelzéssel, tudatos irányítással és pozitív énkép-erősítéssel ösztönözzük a diákokat.

A tehetségfejlesztés szinterei és formái

Iskolánkban a tehetséggondozás az alábbi keretek között valósul meg:

- Oktatási szerkezet: Angol-magyar két tanítási nyelvű oktatás, emelt óraszámú tantárgyi képzés, valamint a digitális kultúra emelt szintű tanítása.
- Tanórai munka: Differenciált oktatás, valamint a hatékonyságot növelő csoportbontások alkalmazása és egyéni haladási tempó biztosítása.
- Tanórán kívüli lehetőségek: Tehetséggondozó szakkörök, énekkar, valamint sokszínű sportfoglalkozások.
- Önálló tanulás és felkészítés: Középiskolai előkészítők, valamint az iskolai könyvtár forrásainak biztosítása az önálló kutatómunkához.
- Megmérettetés: Tanulmányi, művészeti és sportversenyek (házi, területi, országos), pályázatok, kiállítások és hangversenyek.

Feladataink a tehetséggondozásban

- A tehetség azonosítása: A tehetséggondozás alapja a korai felismerés. Az alsóbb évfolyamokon a szülők jelzéseire és a pedagógusok megfigyeléseire alapozunk.
- Szakmai mérések: Későbbi mérésekkel – tantárgyi tesztekkel, intelligencia- és kreativitásméréssel, valamint a tanulási stílus feltérképezésével – azonosítjuk a képességeket.
- Folyamatos megfigyelés és egyéni értékelés: Kiemelt figyelmet fordítunk a diákok napi teljesítményére, egyéni kreatív megoldásaira és a feladatokhoz való hozzáállására, lelkesedésére, amely szervesen kiegészíti a mérések eredményeit.
- Tanórai differenciálás: Emelt szintű tananyaggal, önálló gyűjtőmunkával és kiselőadásokkal segítjük a kiemelkedő képességű diákokat.
- Versenyeztetés: Az elsajátított tudás megmérettetése és a sikerélmény biztosítása kulturális, sport és tudományos területen.
- Értékelés és motiváció: Folyamatos visszacsatolás, jutalmazás és jövőbeni szakmai útmutatás.
- Képesség- és személyiségformálás: Az értelmi képességek gondozása mellett az önálló ismeretszerzés iránti vágy és az egészséges önbizalom kialakítása.
- Tanulástámogatás: A diákok egyéni tanulási módszertanának finomítása és a tudáshoz való pozitív, értékteremtő hozzáállás kialakítása.
- Kutatási és digitális készségek fejlesztése: A magabiztos könyvtár- és számítógép-használat tanítása. Kiemelt figyelmet fordítunk az etikus és biztonságos internethasználatra, az információk kritikus értelmezésére.
- Szakmai háttér biztosítása: Támogatjuk pedagógusaink folyamatos továbbképzését, hogy korszerű módszertani ismeretekkel és speciális felkészültséggel segíthessék a tehetségek fejlődését.

II. 8.1. 4. Sajátos nevelési igényű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A kiemelt figyelmet igénylő tanulók fejlesztése speciális célokat, feladatokat, módszereket és eszközöket igényel. Amennyiben a fogyatékoság ellátása speciális tantervet igényel, ezt az intézmény adaptálja, az irányelveket alkalmazza.

Céljaink a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatásakor

- A Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján előírt kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs foglalkozások eredményesen segítsék a tanuló fejlődését, a számára előírt tantervi követelmények teljesítését.
- A hátrányok csökkentése az integrált oktatás megvalósításával.
- A tanuló tanulási motiváltságának a fenntartása, a pozitív hatások megerősítésével.
- A befogadó tanulókörösség megteremtése, ahol a hátránnyal küzdő tanuló jól érezheti magát.

Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatásakor

- Az integrált oktatásban résztvevőknél figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolai nevelésének-oktatásának tantervi irányelveit és a különleges gondozáshoz való jogának érvényesítését. Az integrált nevelés-oktatás során előtérbe helyezzük a sérült gyermekek egyéni képességeit, életkori sajátosságait és terhelhetőségét.
- Az előírt foglalkozások szakmai, személyi és tárgyi feltételeinek megteremtése.
- Az integráció elősegítése támogató légkör megteremtésével.
- A tanuló haladását a jogszabályokban előírt módon adminisztráljuk.
- A tanulók egészségügyi célú rehabilitációs és rehabilitációs fejlesztését szakképzett gyógypedagógus végzi, aki együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal.
- Egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz.
- A csoportfoglalkozások és tanórai tevékenységek, foglalkozások során a diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaz.
- Egy-egy tanulási, nevelési helyzet megoldásához egyedi módszereket keres, hogy mindenkit a saját képességeihez és viselkedéséhez mérten fejlesszen.
- Együttműködik különböző szakemberekkel, és gyakorlati útmutatást ad a pedagógusnak a hatékonyabb tanításhoz.
- A sajátos nevelési igényű, ugyanakkor kiemelt tehetségű tanulók ellátása esetén a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység mellett biztosítjuk a tehetséggondozás megvalósulását.

II. 8. 2. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok

Intézményünk alapfeladatának tekinti a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett tanulók szakszerű segítségét. Hátrányos helyzetűnek tekintjük azokat a diákokat, akiknek gazdasági, kulturális és társadalmi háttere akadályozza az iskolai előrehaladást és alapvető szükségleteik kielégítését.

Főbb céljaink

- A szociális hátrányok pedagógiai eszközökkel történő enyhítése és a társadalmi beilleszkedés elősegítése.
- A helyes értékrend kialakítása és a hátrányokból eredő magatartási vagy tanulási zavarok leküzdése.
- Az esélyegyenlőség biztosítása a tehetséggondozásban és a szabadidős tevékenységekben.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok

• Azonosítás és prevenció

- Folyamatos figyelemmel kísérés: A pedagógusok (különösen az osztályfőnökök) szerepe meghatározó. Figyeljük a veszélyeztetettségre utaló jeleket: az elhanyagolt külsőt, a gyakori hiányzást, a hirtelen romló tanulmányi eredményeket vagy a megváltozott viselkedést.
- Helyzetfelmérés: A gyermeki jogok tiszteletben tartásával feltérképezzük a szociális hátrányok okait. Ennek fontos eszköze a családlátogatás és a szülőkkel való beszélgetés.
- Nyilvántartás: A jogszabályi előírásoknak megfelelően vezetjük a HH és HHH tanulók adatait, biztosítva a segítségnyújtás hivatalos kereteit.

• Támogató intézkedések és tanácsadás

- Tájékoztatás: Felvilágosítást adunk a szülőknek a szociális juttatások lehetőségeiről (étkezési térítési kedvezmény, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény stb.).
- Egészségnevelés: Prevenciós munkánk keretében felhívjuk a figyelmet a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatásaira, segítve a tanulókat a nemet mondás képességének kialakításában. Felkészítjük a diákokat a káros internetes tartalmak felismerésére és elkerülésére. Különös hangsúlyt fektetünk az online zaklatás megelőzésére és a biztonságos, értéktanteremtő internethasználatra. Támogatjuk a tanulók lelki egészségét, segítjük a stresszkezelést és a pozitív énkép kialakulását, amely kulcsfontosságú a függőségekkel szembeni ellenálló képesség kialakulásában.

• Felzárkóztatás és motiváció

- Egyéni bánásmód: Differenciált feladatadással és egyéni fejlesztési tervekkel segítjük a tanulmányi lemaradás leküzdését.
- Tantárgyi felzárkóztatás: tanulás iránti motiváció kialakítása, tanulás fontosságának felismertetése, tanulási szokások kialakítása, a hiányosságok pótlása.

- Tanulástámogatás: Biztosítjuk az alsósoknak az egész napos, ill. a napközis, a felsősöknek a tanulószobás foglalkozást, segítve a hatékony tanulási szokások kialakítását.
- Önbizalom fejlesztése: Megerősítő dicsérettel és pozitív visszacsatolással építjük a tanulók énképét.
- Kulturális horizont tágítása: Ismereteik bővítése érdekében könyvtár-, múzeum-, színház- és mozilátogatásokat, kirándulásokat szervezünk, csökkentve ezzel a szociális elszigetelődést.
- Tehetségtámogatás: Kiemelt feladatunk a nehéz körülmények között élő, tehetséges tanulók felismerése és támogatása, hogy anyagi vagy szociális nehézségeik ne akadályozzák képességeik kibontakoztatását.

• Szocializáció és értékrend

- Elfogadó szemléletmód kialakítása: Olyan iskolai szemléletet formálunk, amelyben a diákok elfogadják és segítik szociális hátránnyal küzdő társaikat..
- Példamutatás: Személyes példaadással közvetítünk pozitív értékeket, a negatív otthoni mintákat pedig építő közösségi szokásokkal igyekszünk ellensúlyozni.

Intézményi együttműködés

A hatékony segítségnyújtáshoz elengedhetetlen az iskola, a család és a szakhatóságok szoros közreműködése. Az osztályfőnökök folyamatos kapcsolatot tartanak:

- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel és az intézményvezetéssel,
- a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal,
- az iskolaorvossal, a védőnővel és a szülői szervezettel.

Súlyos veszélyeztetettség esetén az intézmény haladéktalanul kezdeményezi a szükséges önkormányzati vagy hatósági intézkedéseket.

II. 9. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Intézményünk pedagógiai munkájának meghatározó eleme a gyermek- és ifjúságvédelem, amelynek célja, hogy minden gyermek számára biztosítsa a képességei kibontakoztatásához szükséges feltételeket. Valljuk, hogy a nevelési-oktatási folyamatban olyan esélyteremtő környezetet kell kialakítanunk, amelyben a származás, a vagyoni helyzet vagy egyéb kedvezőtlen körülmény nem válhat a fejlődés akadályává.

Napjaink társadalmi valóságában a gyermekek válnak a leginkább kiszolgáltatottá, különösen akkor, ha az elsődleges nevelési színtér, a család, nem tudja betölteni meghatározó szerepét. Katolikus iskolaként küldetésünk szerves része a krisztusi szeretet és a szolidaritás elve alapján a nehéz sorsúak felé fordulás. Nevelési programunk középpontjában a keresztény értékrend és életforma átadása áll, amelynek mindennapi megélése nem csupán lelki támaszt nyújt, hanem hatékony védőhálót is képez az alkoholizmus, a kábítószer-használat és a káros internethasználat veszélyeivel szemben. A pedagógiai munka legnagyobb kihívását azok az esetek jelentik, ahol a család nem biztosít megfelelő erkölcsi alapot, vagy a szülői életvitel negatív mintát közvetít. Mivel ezekre a hiányosságokra gyakran csak a tanuló rendhagyó magatartása hívja fel a figyelmet, az iskola feladata a fokozott odafigyelés és a korai diagnosztizálás. Intézményünk elkötelezett amellett, hogy maradandó erkölcsi tartást és

kapaszkodót nyújtson tanítványainak, segítve őket abban, hogy a kedvezőtlen környezeti hatások ellenére is felelősségteljes felnőtté válhassanak.

Főbb céljaink

Intézményünk alapvető célja, hogy segítse a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkózását és sikeres társadalmi beilleszkedését. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink ne csupán szemlélői legyenek az iskolai életnek, hanem saját fejlődésük aktív részeseivé váljanak. Hiszünk abban, hogy minden diákunkat egyenlő jogok illetik meg, ezért nevelőmunkánk meghatározó alapelve a méltányos bánásmód és a mindenkit befogadó, nyitott környezet. Célunk, hogy senkit ne érjen hátrányos megkülönböztetés, és minden tanuló a közösség teljes jogú tagjává válhasson.

Az iskolai gyermekvédelem feladatai és folyamata

- Iskolánkban a gyermekvédelmi munka alapja a megelőzés.
- Tervezés és nyilvántartás: Tanév elején az osztályfőnökök a gyermekvédelmi felelőssel közösen nyilvántartásba veszik a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulókat, majd minden gyermekre vonatkozóan egyedi intézkedési tervet készítenek.
- Feltárás: Szükség esetén családlátogatást végzünk, hogy megismerjük a tanulók fejlődését hátráltató körülményeket és célzott segítséget nyújthassunk.
- Intervenció: A veszélyeztető tényezők csökkentése érdekében szoros együttműködésben dolgozunk a gyermekvédelmi szakszolgálatokkal. Súlyosabb esetekben a tanulók utókövetését is indokoltnak tartjuk.

Kiemelt feladatok a hátránykompenzációban

Kiemelten kezeljük a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű tanulók segítését.

A fejlesztést több szinten valósítjuk meg:

- Tanórai keretek között: Az egyéni haladási ütemet segítő differenciált és kooperatív tanulásszervezéssel biztosítjuk a fejlődést.
- Tanórán kívüli foglalkozások: Életkornak megfelelő, felzárkóztató foglalkozásokat biztosítunk, ahol a diákok elsajátíthatják a tanulási motivációt fenntartó módszereket.
- Pozitív megerősítés: Hangsúlyos szerepet kap a tanulói erősségekre épülő motiváció, a dicséret, a jutalmazás és a támogató, derűs légkör kialakítása.
- Szakmai támogatás: Pedagógusaink az iskolalelkésszel és az iskolapszichológussal együttműködve segítik a közösségbe való beilleszkedést, figyelembe véve a tanulók szociális és tanulási nehézségeit.

A család és az iskola kapcsolata, veszélyeztetettség

Felismerjük, hogy sok esetben a családok nem tudják betölteni elsődleges szocializációs szerepüket. Bár az iskola nem tudja teljes mértékben pótolni a családi környezetből adódó nevelési hiányokat és a társadalmi nehézségeket, összefogással és a problémák korai felismerésével törekszünk a károk enyhítésére.

Fokozott figyelmet fordítunk a gyermek személyiségében, tanulmányi munkájában vagy életmódjában bekövetkező negatív változásokra, és kiemelten kezeljük az átlagostól eltérően viselkedő – legyen az agresszív, dacos vagy éppen gátlásos, szorongó – tanulókat. Célunk, hogy értékközpontú közösségi

élményekkel, tartalmas szabadidős programokkal és a konfliktusok hatékony feloldásával nyújtunk számukra érzelmi biztonságot.

Gyermekvédelmi tevékenységünk operatív feladatai

A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős koordinálásával az alábbi területekre fókuszálunk:

- Elemi szükségletek: Az élelem, ruházat, tanszer és pihenés meglétének nyomon követése.
- Egészségügy: Az egészséges fejlődés figyelemmel kísérése az iskolaorvosi, védőnői és fogászati szolgáltatón keresztül.
- Intézményi szolgáltatások: Ügyelet, fejlesztő foglalkozások és felzárkóztatás biztosítása.
- Szociális segítségnyújtás: Segélykérelmek támogatása, tanácsadás a családok anyagi helyzetének javítása érdekében.
- Kontroll és prevenció: A rendszeres iskolába járás ellenőrzése, szükség esetén szabálysértési eljárás kezdeményezése; drog- és bűnmegelőzési programok alkalmazása.

Együttműködés a segítő szervezetekkel

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetése érdekében iskolánk folyamatos kapcsolatot tart az érintett családokkal és az alábbi partnerekkel:

Iskolalelkész, Pedagógiai Szakszolgálat, Család- és Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat, gyermekorvos és védőnő, Önkormányzat, civil szervezetek és a Rendőrség.

II. 10. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai és gyakorlásának rendje

A tanulók érdekeik képviselésére diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat (DÖK) a tanulók érdekeinek képviselésére megválasztott küldöttek testülete.

A diákönkormányzati döntéshozatal rendje

A diákönkormányzat döntési folyamata három egymásra épülő szakaszból: az előkészítésből, a vitából és a végleges döntéshozatalból áll.

- Előkészítés: Az előterjesztésre váró anyagokat az iskola igazgatója – a DÖK-öt segítő tanár közreműködésével – ismerteti a diákönkormányzat képviselőivel. Ezt követően az osztályközösségek az osztályfőnöki órák keretében megvitatják az aktuális ügyeket és a felmerülő problémákat, így biztosítva, hogy minden tanuló véleménye felszínre kerüljön.
- A vélemények képviselete: A diákközgyűlést az igazgató vagy a DÖK működési rendje szerint hívják össze. Itt az osztályközösségek álláspontját a választott küldöttek képviselik. A felvetett javaslatok és vélemények megvitatása nyílt fórumon, demokratikus keretek között történik.
- Döntéshozatal: A folyamat lezárásaként az igazgató a nevelőtestület elé tárja a megvitatott javaslatokat, amelyekről a testület szavazással hoz végleges döntést.

A DÖK szervezeti felépítése

- Harmadik osztálytól az osztályközösség titkos szavazással választja meg a képviselőt, valamint helyettesét.
- A diákönkormányzati választásokon az a tanuló jelölhető, akinek a tanulmányi átlaga eléri a legalább 3,6-os szintet, magatartása és szorgalma pedig legalább jó. A tisztségre pályázó diáknak példamutató magatartást kell tanúsítania: nem rendelkezhet osztályfőnöki vagy igazgatói figyelmeztetéssel. Emellett elvárás az aktív és hiteles részvétel a közösségi és a hitéleti tevékenységekben.
- A diákönkormányzat képviselői az aktuális feladatokhoz igazodva tartanak gyűlést. Munkájukat évente az igazgató jelenlétében értékelik, majd közösen kijelölik a következő időszak feladatait.
- Tisztségek: elnök, helyettese, tagok.
- A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt pedagógus segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az igazgató bíz meg ötéves időtartamra.
- A DÖK a segítő tanár közreműködésével kidolgozza saját működési rendjét.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- Az iskolai SZMSZ - jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek - elfogadása előtt.
- Fegyelmi tárgyalás során.
- A tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt.
- Az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor.
- A házirend elfogadása előtt.
- A Munkaterv elfogadása előtt.

II. 11. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partneri kapcsolattartás formái

Az iskola nevelési stratégiájának legfőbb partnere a család; az iskola célja, hogy a családdal együttműködve egységes nevelési szemléletet alakítson ki a nevelés hatékonyságának növelésére. Mivel a családból hozott nevelés meghatározó a kisgyermek személyiségfejlődése szempontjából, erősíteni kívánjuk az otthon kialakított pozitív értékrendet, és arra törekszünk, hogy a szülők is elfogadják az iskola által megfogalmazott nevelési elveket és követelményeket, amelyekben az oktatáspolitikai elvárások kerülnek megfogalmazásra a helyi sajátosságok figyelembe vételével.

A szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt célja a kölcsönös kapcsolattartás a gyermek fejlődése érdekében. Az együttműködésnek kölcsönös bizalomra, megértésre kell épülnie, hogy a tanulók a családban és az iskolában egyaránt jól érezzék magukat, a követelményeket teljesíteni tudják. Ehhez a nevelőnek meg kell ismernie a gyermek otthoni, családi körülményeit, mert csak annak ismeretében javíthatja az otthonról hozott helytelen beidegződéseket, pótolhatja az esetleges nevelési hiányosságokat, melyeknek többféle oka is lehet (szociálisan hátrányos helyzet, szülői hanyagság, túl elfoglalt szülők, stb.) Az osztályfőnök a lemorzsolódás veszélyének kitett tanulók esetében a szülővel írásbeli megállapodást készít a gyermek neveltségi szintjének, tanulmányi előmenetelének fejlesztése érdekében. Ebben rögzítik az iskola, a szülők és a tanuló feladatait és a határidőket.

A közös célok elérése érdekében a szülőknek is meg kell ismerniük az iskola életét, a gyermeküket tanító nevelőket, az iskola házirendjét, pedagógiai programját, az iskola által nyújtott lehetőségeket, az iskola értékrendszerét, a tanulókkal szemben támasztott követelményeket.

A szülőkkel való kapcsolattartásunk alapját képezi a 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről, mely szabályozza a szülők jogait, a szülők és a pedagógusok kötelességeit, a kapcsolattartás alapvető formáit.

A szülőkkel való kapcsolattartás és együttműködés formái

Az iskola és a család partneri viszonya a bizalomra és a kölcsönös tájékoztatásra épül. Ennek keretében az alábbi alkalmakat biztosítjuk a kapcsolattartásra:

- Szülői értekezletek: Évente 3-4 alkalommal adnak lehetőséget az osztályközösség nevelési kérdéseinek megvitatására. Itt beszéljük meg az éves munkaterv eseményeit, a tervezett programokat, a tanulók fejlődési szintjét, valamint a továbbtanulással kapcsolatos teendőket.
- Hitéleti alkalmak: Különös figyelmet fordítunk a lelki töltekezésre, ahol a szülők közösségekben élhetnek meg hitüket és kaphatnak megerősítést.
- Réteg-szülői értekezletek: Aktuális témák köré szervezett találkozók, például a pályaválasztás előtt álló 7-8. évfolyamosoknak, az iskolakezdésre készülő elsős szülőknek, vagy a táborozások és kirándulások előtt állóknak.
- Fogadóórák: A szülői értekezletekhez kapcsolódóan vagy az egyéni órarendek szerint biztosítunk lehetőséget a tanulók tanulmányi és magatartási kérdéseinek személyes megbeszélésére. Célunk, hogy tanácsainkkal segítsük az otthoni nevelést és a hatékony tanulást.
- Nyílt napok: Lehetőséget biztosítunk a szülőknek, hogy betekintést nyerjenek a mindennapi iskolai életbe és a tanítási órák menetébe. Ezzel is erősítjük a pedagógiai munkánk iránti bizalmat és támogatást.
- Szakmai előadások: Az iskolapszichológus bevonásával segítjük a szülőket a nevelési kérdésekben, így a kötetlen beszélgetések során a gyermekek egyéni igényeit és háttérét megismerve nyújthatunk támogatást a családoknak.
- Keresztény szellemiségű tanácsadás: Intézményünk segítséget nyújt a szülőknek a nevelési és lelki nehézségek keresztény elvek mentén történő megoldásában.
- Visszacsatolás és párbeszéd: Iskolánk tisztelettel és nyitottsággal fogadja a szülők észrevételeit és építő jellegű kritikáit. Minden jelzést elfogulatlanul megvizsgálunk, hiszen közös célunk a hibák javítása és a nevelőmunka színvonalának folyamatos emelése.
- A szülőket meghívjuk az iskolai és osztályrendezvényekre (tanévnyitó, tanévzáró, állami és egyházi ünnepélyek, rendezvények, alapítványi bálók, szabadidős programok: színház- és mozi látogatás, kiállítások, kirándulások, táborozás, stb.), ezzel is bővítve az együttműködés és a közös munka lehetőségeit.
- Az iskola és a szülők közötti folyamatos párbeszéd alapvető feltétele a sikeres nevelőmunkának. Ennek érdekében az alábbi módokon adunk tájékoztatást:
 - Üzenetek: A szülőkkel való rendszeres kommunikációt a közvetlen üzenetváltások teszik lehetővé. Ezek segítik a napi ügyek gyors intézését, az eseti kérdések tisztázását és a gyermek iskolai életével kapcsolatos észrevételek megosztását.
 - Elektronikus napló: Ez a felület biztosítja a legszemélyesebb és leghatékonyabb információcserét. A szülők itt naprakészen követhetik gyermekük tanulmányi előmenetelét, értékeléseit és a pedagógusoktól érkező üzeneteket. Mivel az adatokat közvetlenül a tanárok rögzítik, az információ torzulásmentesen és azonnal célba ér.
 - Telefon: Váratlan helyzetekben, például a gyermek betegsége vagy iskolai balesete esetén, a szülőt haladéktalanul, telefonon értesítjük.

- Iskolai honlap: Az intézmény hivatalos oldala a szélesebb körű tájékoztatást szolgálja, ahol a szülők megismerhetik az iskola életét érintő legfontosabb híreket, dokumentumokat és eseményeket.

Az iskola kérése, elvárásai a szülőktől

- Az iskola Pedagógiai programjában megfogalmazott célok, alapelvek megvalósításának segítése. Az iskola Pedagógiai programjában és a Házirendben foglaltak összehangolása a családi neveléssel.
- Együttműködés, partneri kapcsolat, kapcsolattartás, a szülői értekezletek, fogadóórák látogatása.
- A gyermekek iskolai munkájának, magatartásának figyelemmel kísérése, ellenőrzése.
- Segítségnyújtás az iskolai rendezvények lebonyolításához (farsang, kirándulás, klubdelután, színház-, mozi látogatás, stb.).
- Bekapcsolódás a gyermekvédelmi munkába.

Együttműködés partnereinkkel és a fenntartóval

- Intézményünk sikeres működésének záloga a partnereinkkel kialakított szoros és élő kapcsolat. Törekszünk arra, hogy megfeleljünk partnereink igényeinek és elvárásainak. Ennek érdekében felmérjük igényeiket és elképzeléseiket, hogy közösen alakíthassuk ki a folyamatos együttműködés leghatékonyabb formáit.
- Együttműködés a szülőkkel: Valljuk, hogy az iskolai nevelőmunka és az otthoni nevelés csak akkor lehet hatékony, ha elvárásaink és céljaink közősek. Gyermekeink egészséges testi és lelki fejlődése olyan közös feladat, amelyért együtt kell cselekednünk. Ebben kiemelt támaszunk a Szülői Munkaközösség, amely tevékenyen segíti rendezvényeink szervezését és lebonyolítását.
- Szakmai támogatás: Az eredményesebb tanulás érdekében az iskolapszichológus a tanulási módszereket elemző foglalkozásokkal segíti diákjainkat. Szakmai és lelki fejlődésünket a Katolikus Pedagógiai Intézet továbbképzései és tanácsadása támogatja.
- Hitéleti és egyházi kapcsolatok: Kiemelten fontos számunkra az élő kapcsolat ápolása fenntartónkkal, a Hajdúdorogi Főegyházmegyével. Szoros együttműködésre törekszünk a környék görögkatolikus iskoláival is. Mivel intézményünk nyitott más felekezetek felé, aktív kapcsolatot tartunk a helyi római katolikus és református egyházközségek vezetőivel és hitoktatóival.
- Intézményi kapcsolatok: Jó viszonyra törekszünk a helyi önkormányzattal és intézményeivel, valamint szakmai kérdésekben szorosan együttműködünk a környék görögkatolikus iskoláival, a Hajdú-Bihar Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal és a Család- és Gyermekjóléti Központtal.

II. 12. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt tájékoztatni kell.

Az osztályozó vizsgák szabályai

- Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha
 - felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
 - engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
 - 250 óránál, vagy egyes tantárgyak éves óraszámának 30%-nál többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
 - a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.
- Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- A vizsga követelményei megegyeznek az iskola helyi tantervi követelményeivel. A vizsgázók a törzsanyagból számolnak be tudásukról. A tantervi minimum követelményeket teljesíteni kell.

Különbözeti vizsga szabályai

- Különbözeti vizsgát a tanuló abban az iskolában tehet, amelyben a tanulmányait folytatni kívánja.
- A nyelvi csoportokba való besorolást angol nyelvből különbözeti vizsga alapozza meg, a tényleges tudásszint megállapítása céljából. A vizsga követelménye az iskola helyi tantervében meghatározott szintekhez igazodik, és írásbeli felmérő lapok, valamint szóbeli elbeszélgetés formájában valósul meg.

Pótló vizsga szabályai

- Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.
- Az igazgató hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsga szabályai

- Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha
 - a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
 - az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- A követelmény a helyi tantervben meghatározott törzsanyag. Minden tantárgyból írásbeli és/vagy szóbeli vizsgát kell tenni. A vizsgák anyagát a szaktanár állítja össze. A tantárgyak éves témaköreinek arányában kell szerepeltetni az anyagrészeket.

- A megoldási idő 45 perc, ezért maximum 6 feladat adható. Szóbeli vizsgán egy tételhez egy kérdés kapcsolódik. Maximum 15 tétel adható szóbeli vizsgára.
- A vizsga anyagát a tanév végén, legkésőbb bizonyítványosztásig ki kell adni.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.

Az értékelés szabályai

- A vizsgák értékelésekor az iskola pedagógiai programjában rögzített százalékos ponthatárokat kell alkalmazni az érdemjegyek meghatározásához.
- Az írásbeli feladatokhoz javítókulcsot kell készíteni.
- A javítás színe a piros.
- Az írásbeli vizsga eredményét a szóbeli felelet javíthatja.
- A tanuló és szülője megtekintheti a javított dolgozatot.
- Javító vizsgát nem lehet javítani.

Vizsgaidőszakok

- Javító vizsga: augusztus 15. – augusztus 31. között.
- Osztályozó vizsga: a tanév helyi rendjében meghatározott két időszakban.
- A különbözeti vizsgák letételének határidejét a tanuló átvételi határozatában kell meghatározni.

A vizsgák dokumentációja

- A tanulmányok alatti vizsgákról tanulónként és vizsgánként jegyzőkönyvet kell kiállítani.
- Az írásbeli feladatlapok és javítókulcsok.

A vizsgára jelentkezés

- A vizsgákra nem kell jelentkezést beadni. Az iskola a tanév helyi rendjében meghatározott időpontig a vizsgázót – kiskorú vizsgázó esetén gondviselőjét - írásban tájékoztatja a vizsga időpontjáról, helyéről, a vizsgarészekről, továbbá a vizsgával kapcsolatos jogorvoslati lehetőségről (felül-bírálati kérelem, törvényességi kérelem, független vizsgabizottság előtti vizsga lehetősége).
- Jelentkezés független vizsgabizottság előtti vizsgára:
 - Osztályzat megállapítás céljából a tanuló – kiskorú tanuló szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig, ill. ha engedélyt kapott osztályozó vizsgára, akkor az engedély megadását követő 3 napon belül jelentkezhet az iskola igazgatójánál.
 - Javítóvizsga céljából a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül kell a kérelmet benyújtani az iskola igazgatójához.

A vizsgabizottság tagjai

- Az elnök: felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért.
- A kérdező tanár: Csak a szóbeli tárgya szerinti tantárgynak megfelelő szaktanári végzettséggel rendelkező pedagógus lehet.
- Az igazgató: írásban kiadja a szükséges megbízásokat, szükség esetén gondoskodik a helyettesítésről, felelős a vizsgák törvényes lebonyolításáért, ellenőrzi a vizsgáztatás rendjét. Az igazgató feladatai ellátásában közreműködhet a helyettese vagy más megbízottja.

A vizsgák követelményei

- A vizsgák tantárgyankénti és évfolyam szintű tartalmi követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény Helyi tantervében megfogalmazott követelmény-rendszerével. A Helyi tanterv elérhető az iskola honlapján.

A vizsgaeredmények kihirdetése

- A vizsga eredményét a vizsga lezárását követően ki kell hirdetni.

A vizsgák lebonyolításának rendje

- A vizsgák időkerete: a kezdés legkorábbi időpontja reggel 8 óra, a befejezése legkésőbb 17 óra.
- Minden tantárgyból szervezhető szóbeli és/vagy írásbeli, ill. gyakorlati vizsga.
- Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb három írásbeli és legfeljebb három tantárgyból szervezhető szóbeli vizsga. A vizsgák között a vizsgázó kérésére legalább tíz, legfeljebb harminc perc pihenőidőt kell biztosítani.
- Írásbeli mentesség: Ha egy tanuló szakértői vélemény alapján mentesül az írásbeli értékelés alól, nála az írásbeli vizsgarészt szóbelivel kell kiváltani.
- Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja.
- A vizsgára bocsátott tanulók felkészítése: a szaktanár a tanév folyamán folyamatosan segíti a felkészülést az osztályozó vizsgákra; javítóvizsga előtt pedig legalább két alkalommal felkészítő konzultációt tart.

Jogorvoslati lehetőségek

- A vizsgaeredmények és az eljárásrend ellen a tanuló és gondviselője írásbeli észrevétellel élhet az iskola igazgatója felé. Az észrevétel elbírálásáról az igazgató nyolc munkanapon belül dönt.

II.13. A felvételi eljárás különös szabályai

Az iskola felvételi körzete

Iskolánk felvételi körzete Nyíracsad község területe. Egyházi fenntartású intézményként örömmel fogadjuk a környező településekről is azokat a tanulókat, akik azonosulni tudnak keresztény nevelési elveinkkel.

Sajátos helyzetet jelent a nyelvtanulás kérdése, mivel intézményünkben kizárólag angol nyelvoktatás folyik. Amennyiben a hozzánk jelentkező tanuló korábban nem tanult angol nyelvet, az alábbi lehetőségeket biztosítjuk:

- Vendégtanulói jogviszony: Más intézménnyel kötött megállapodás alapján a tanuló egy másik iskolában folytathatja korábbi nyelvtanulását, az ott megszerzett osztályzatát pedig intézményünk elfogadja.
- Felzárkózás és vizsgalehetőség: Támogatjuk a tanulót abban, hogy bekapcsolódjon az angol nyelv tanulásába. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk különbözeti vagy osztályozó vizsga letételére, amellyel rendezheti tanulmányi kötelezettségeit.

A tanulók felvételének és az osztályok kialakításának rendje

Iskolánk a jogszabályi előírásoknak megfelelően **nem tart felvételi vizsgát**. Ugyanakkor egyházi fenntartású intézményként alapvető elvárás a hitéleti nyitottság, valamint a vallási-erkölcsi nevelésből fakadó kötelezettségek vállalása.

- Hitéleti elkötelezettség: A felvétel során kérjük a lelkipásztori ajánlás benyújtását.
- Szülői nyilatkozat: A törvényes képviselő nyilatkozatban tanúsítja, hogy megismerte és elfogadja az intézmény hitéleti sajátosságait, az abból adódó kötelezettségeket és lelki többlet lehetőségeket.

Az osztályok kialakításának szempontjai

Az osztályközösségek létrehozásakor a kiegyensúlyozott és gyermekközpontú pedagógiai munkára törekszünk. Az osztályok összetételének kialakításakor az alábbi szempontokat érvényesítjük:

- Arányosság: Törekszünk a nemek (lányok-fiúk), a tanulmányi képességek, valamint a szociális háttér szerinti egyenletes eloszlásra.
- Szakmai megalapozottság: Figyelembe vesszük az óvodai szakvéleményeket és a rendelkezésre bocsátott pedagógiai dokumentumokat.
- Szűrések: A beiratkozást követően szakembereink (logopédus, gyógypedagógus) elvégzik a diszlexia-prevenációs és artikulációs szűréseket a hatékony fejlesztő munka megkezdése érdekében.

Felvételhez szükséges dokumentumok

A beiratkozás során a hatályos jogszabályoknak megfelelően az alábbi dokumentumok bemutatása vagy benyújtása szükséges:

- Személyazonosításra alkalmas igazolványok (születési anyakönyvi kivonat, lakcímkártya, TAJ-kártya).
- A diákigazolvány igényléséhez szükséges okmányok.
- Lelkipásztori ajánlás, valamint – amennyiben rendelkezésre áll – a keresztlevel.
- Sajátos nevelési igény (SNI) vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTM) esetén a szakértői bizottság szakvéleménye.
- A jegyző által kiadott határozat a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetről.

A beiratkozáskor kitöltendő nyilatkozatok:

- Felvételi kérelem.
- Nyilatkozat az egyházi fenntartás és a hitéleti nevelés elfogadásáról.
- A hitoktatásra vonatkozó igénybejelentés.
- Adatkezelési hozzájáruló nyilatkozat (GDPR).
- A Házi rend megismerését és átvételét igazoló nyilatkozat.

II. 14. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének helyi szabályai

A tanulók átvétele során a felvételi eljárásrendhez igazodunk. Alapelvünk, hogy az osztályok összetételének egyensúlya (nemek aránya, képességek szerinti eloszlás, szociális háttér) a lehető legkisebb mértékben módosuljon.

Átvétel a tanév kezdetekor

- A kérelem módja: Az átvételt a szülőnek vagy törvényes képviselőnek személyesen kell kérelmeznie az igazgatónál, előre egyeztetett időpontban.
- Kötelező felvétel: Nyírácsádi lakóhely esetén biztosítjuk a felvételt, amennyiben a jelentkező családja elfogadja az intézmény vallási-hitéleti elkötelezettségét.
- Adatszolgáltatás: A megfelelő osztályba/csoportba történő besorolás érdekében a szülő nyilatkozik a gyermek előző tanulmányi eredményeiről, esetleges hátrányos helyzetéről, illetve a szakértői bizottság által megállapított (SNI, BTMN) státuszáról.
- Nyelvi felmérés: A csoportbontás miatt a felvételt követően a tanuló nyelvi tesztet tölt ki, és szóbeli elbeszélgetésen vesz részt a nyelvszakos pedagógussal.
- Nyelv váltás: Ha a helyben lakó jelentkező korábban nem angolt tanult, különbözeti vizsgát tehet, türelmi időt kérhet a felzárkózásra, vagy vendégtanulói jogviszony keretében egy másik intézményben folytathatja eredeti nyelvtanulását.
- Nem helyben lakók: A nem Nyírácsádon élő tanulók esetében a felvétel mérlegelési jogkörbe tartozik, a hitéleti elkötelezettségre vonatkozó szabályok figyelembevételével.

Átvétel tanév közben

- Egyeztetés: A szülő és a tanuló közösen, előzetes egyeztetés után kérheti az átvételt az igazgatótól.
- Helyben lakó tanulók esetén:
 - Angol nyelv: Amennyiben a tanuló nem angolt tanult, de rendelkezik nyelvi ismeretekkel, különbözeti vizsgát tehet vagy felkészülési (türelmi) időt kaphat.
 - Hitoktatás: Ha a tanuló korábban nem részesült hitoktatásban, különbözeti vizsgával vagy meghatározott türelmi idő biztosításával folytathatja tanulmányait.
 - Amennyiben a család vallási vagy hitéleti okokból nem tud azonosulni az egyházi intézmény nevelési és erkölcsi célkitűzéseivel, a gyermek érdekében más oktatási intézmény választását javasoljuk.
- Nem helyben lakó tanulók esetén: Tanév közben akkor biztosítunk felvételt, ha a család igazolja vallásgyakorlását (pl. lelképásztori ajánlás) a tanuló hittanból szintfelmérő vizsgát tesz, valamint a szülő igazolja, hogy a bejárás tartósan megoldható.

A beiratkozást követően az iskolatitkár haladéktalanul tájékoztatja a tanuló előző intézményét az átvétel tényéről.

III. AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

III. 1. A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

Intézményünk pedagógiai munkája a 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletben kiadott Nemzeti Alaptanterv (NAT 2020) alapján zajlik. A módosított NAT bevezetése a 2020/2021-es tanévtől kezdődően, felmenő rendszerben történt az első és az ötödik évfolyamokon. Helyi tantervünk az Oktatási Hivatal által közzétett alábbi kerettantervekre épül:

- Kerettanterv az általános iskola 1–4. évfolyamára.
- Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyamára.

A tanórai foglalkozások rendszere

Az óratervi háló tartalmazza a kötelező, a kötelezően választandó és a szabadon választható tanórák számát. A 20/2012. (V. 22.) EMMI rendelet értelmében:

- Kötelező tanítási óra: Olyan tanítási óra, amelyen az adott osztály minden tanulójának a helyi tantervben meghatározott óraszámában részt kell vennie.
- Kötelezően választandó tanítási óra: Olyan tanóra, amelyet a felkínált tantárgyak közül a tanulónak kötelező választania, a helyi tantervben meghatározott évfolyamon és óraszámában.
- Szabadon választható tanítási óra: Az egyéni érdeklődésnek és tehetségnek megfelelően választott tanítási óra.

A kerettanterv helyi alkalmazása és sajátosságai

A választott kerettantervet az alábbiak szerint igazítjuk saját nevelési-oktatási céljainkhoz:

- A magyar nyelv és irodalom tantárgy követelményeit, illetve a tanulók teljesítményét magyar nyelvből és irodalomból külön-külön minősítjük.
- Iskolánkban az elsődleges idegen nyelv az angol, amelynek oktatása a 4. évfolyamtól minden tanuló számára kötelező.
- A 7–8. évfolyamon a természettudományos oktatást továbbra is önálló tantárgyak: biológia, kémia, fizika és földrajz keretében valósítjuk meg.
- A kötelezően választandó tantárgyak közül a hon- és népismeretet a 6. évfolyamon, a dráma tantárgyat pedig a 7. évfolyamon tanítjuk.
- A digitális kultúra oktatását már a 3. évfolyamtól kezdjük. A technika és tervezés tantárgyat az 1. évfolyamtól a 7. évfolyamig tanítjuk.
- A mindennapos testnevelést heti öt tanítási óra keretében biztosítjuk.

Szabadon választható tanítási órák

Iskolánkba belépő tanulók szülei az alábbi speciális képzési formák közül választhatnak:

- **Angol–magyar két tanítási nyelvű képzés**
- **Emelt óraszámú digitális kultúra oktatás**

A szabadon tervezhető órakeret felhasználása

Intézményünk a szabadon tervezhető órakeretet a különböző képzési formák speciális igényeihez, valamint az egyes évfolyamok nevelési-oktatási céljaihoz igazítva használja fel. Ennek megfelelően a választott programtól és az aktuális évfolyamtól függően megemelt óraszámot biztosítunk a következő tantárgyakból:

- Magyar nyelv és irodalom, matematika: az alapkészségek stabil rögzítése és a tehetséggondozás érdekében.
- Környezetismeret: a természettudományos szemlélet korai megalapozásáért angol nyelven.
- Angol nyelv és digitális kultúra: a két tanítási nyelvű képzés, illetve az emelt szintű informatikai oktatás szakmai programjának megvalósításához.

Ez a differenciált órakeret felhasználás teszi lehetővé a tananyag mélyebb, alaposabb elsajátítását, miközben rugalmasan alkalmazkodik a tanulók választott képzési irányához az elsőtől a nyolcadik évfolyamig.

III. 2. Óratervi hálók

A választott kerettanterv tantárgyait és órászámaikat az alábbi táblázatok tartalmazzák. A táblázatokban rögzített többletóraszámok nem jelentik a kerettantervben meghatározott tananyagon és követelményrendszeren túli tananyag beemelését.

Az óratervi hálókban az egyes évfolyamoknál feltüntetett bal oldali érték a NAT által előírt kötelező óraszámot, míg a jobb oldali oszlop a szabadon tervezhető órakeret intézményi felosztását tartalmazza évfolyamonként.

III. 2. 1. Angol–magyar két tanítási nyelvű képzés óratervi hálója

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7		7		5		5		4		4		3		3	0,5
Matematika	4		4		4		4		4		4		3		3	0,5
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret												1				
Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1	1								
Természettudomány									2		2					
Kémia													1,5		1,5	
Fizika													1,5		1,5	
Biológia													1,5		1,5	
Földrajz													1,5		1,5	
Angol nyelv*	2	2	2	2	2	2	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1
Civilizáció									1		1		1		1	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház														1		
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	24	2	24	2	24	2	25	2	29	1	28	2	30	2	30	2
Összesített óraszám**	26		26		26		27		30		30		32		32	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	

* 20/2012. 136/D. § (3) A két tanítási nyelvű iskolai oktatásban a célnyelv oktatása az 1-3. évfolyamon legalább heti négy, a 4-8. évfolyamon heti öt órában folyik.

**110/2012. 8. § (4) A két tanítási nyelvű iskolai oktatásban a tanuló kötelező és választható tanítási óráinak összege egy tanítási hétre meghatározott időkerethez képest legfeljebb kettő tanítási órával emelkedhet.

III. 2. 2. Emelt óraszámú digitális kultúra óratervi hálója

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai																
Heti óraszám/ évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	1,5	7	0,5	5	1,5	5	1,5	4	0,5	4	0,5	3	0	3	1
Matematika	4		4	1	4		4		4		4		3	0,5	3	0,5
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret												1				
Etika/hit és erkölcsstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2					
Kémia													1,5		1,5	
Fizika													1,5		1,5	
Biológia													1,5		1,5	
Földrajz													1,5		1,5	
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház														1		
Technika és tervezés	1	0,5	1	0,5	1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1	0,5	1	0,5	1	0,5	1	0,5	1	0,5	1	0,5
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2
Összesített óraszám	24		24		24		25		28		28		30		30	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	

III. 2. 3. Általános képzés óratervi hálója

Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámja																
Heti óraszám/évfolyam	1.		2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.	
Magyar nyelv és irodalom	7	2	7	1	5	2	5	2	4	0,5	4	0,5	3	0,5	3	1
Matematika	4		4	1	4		4		4	0,5	4	0,5	3	0,5	3	1
Történelem									2		2		2		2	
Állampolgári ismeretek															1	
Hon- és népismeret												1				
Etika/hit és erkölcstan	1		1		1		1		1		1		1		1	
Környezetismeret					1		1									
Természettudomány									2		2					
Kémia													1,5		1,5	
Fizika													1,5		1,5	
Biológia													1,5		1,5	
Földrajz													1,5		1,5	
Első élő idegen nyelv							2		3		3		3		3	
Ének-zene	2		2		2		2		2		1		1		1	
Vizuális kultúra	2		2		2		1		1		1		1		1	
Dráma és színház														1		
Technika és tervezés	1		1		1		1		1		1		1			
Digitális kultúra					1		1		1		1		1		1	
Testnevelés	5		5		5		5		5		5		5		5	
Osztályfőnöki									1		1		1		1	
Hittan egyházi intézményben	1		1		1		1		1		1		1		1	
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Szabadon tervezhető óra		2		2		2		2		1		2		2		2
Összes tervezett óraszám	22	2	22	2	22	2	23	2	27	1	26	2	28	2	28	2
Összesített óraszám*	24		24		24		25		28		28		30		30	
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	

Tanórán kívüli foglalkozások

Tanórán kívüli foglalkozás	1.o	2.o	3.o	4.o	5.o	6.o	7.o	8.o
habilitációs fejlesztő foglalkozás, tantárgyi korrepetálás	X	X	X	X	X	X	X	X
felvételi előkészítő								X
énekkar	X							
szakkörök, tehetséggondozás	X							
sport	X							
napközi				X				
tanulószo					X			

III. 3. Az oktatásban használt tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A taneszközök kiválasztásának alapelvei

Az intézményi nevelő-oktató munka hatékonyságát a tudatosan megválasztott tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök biztosítják. A köznevelés nappali rendszerű iskolai oktatásában az állam biztosítja, hogy a tanulók számára a tankönyvek térítésmentesen álljanak rendelkezésre. Iskolánkban, az egyes tantárgyakban használatos tankönyvek körét az érintett munkaközösség javaslata alapján a pedagógus határozza meg. A kiválasztás során az alábbi szempontok érvényesülnek:

- Az oktatási folyamatban elsődlegesen olyan nyomtatott taneszközöket – ideértve a tankönyveket, munkafüzeteket és térképeket – alkalmazunk, amelyeket az oktatásért felelős miniszter hivatalosan tankönyvvé nyilvánított.
- A nyelvoktatás és a hittan esetében lehetőség van a speciális igényeknek megfelelő taneszközök megválasztására.
- Feleljen meg a helyi tantervünk követelményeinek, figyelembe véve a térítésmentes tankönyv biztosítását.
- Szerkezete legyen világos és könnyen tanulható, miközben inspiráló tartalmával folyamatosan fenntartja a gyermek érdeklődését.
- A tankönyv stílusa, nyelvezete és fogalomrendszere igazodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz, vizuális világa - ábrái, betűmérete - és logikus szerkesztése pedig segítse az önálló tanulást.
- A fenntarthatóság és a költséghatékonyság jegyében olyan tartós kivitelű taneszközök kiválasztására törekszünk, amelyek tartalmi aktualitásuk és fizikai állapotuk révén több éven keresztül használható.
- A tananyag hatékony feldolgozása a nyomtatott taneszközökön túl digitális segédletek, szemléltető eszközök bevonását, valamint egyes tantárgyaknál – pl. a testnevelésnél, a rajznál vagy a technikánál – speciális felszerelések és alapanyagok használatát is szükségessé teszi.

A digitális taneszközök kiválasztásának és alkalmazásának elvei

Az intézményünkben folyó nevelő-oktató munka során a hagyományos taneszközök mellett kiemelt szerepet kapnak a digitális segédletek, amelyek kiválasztásakor az alábbi irányelveket követjük:

- Elsősorban olyan digitális tananyagokat és szoftvereket alkalmazunk, amelyek segítik a tananyag élményszerű feldolgozását, és lehetőséget adnak az egyéni képességekhez való rugalmas alkalmazkodásra.
- Kulcsfontosságú, hogy a digitális eszközök rugalmasan támogassák az egyéni tanulási utakat és alternatív pedagógiai módszereket, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű vagy eltérő képességű tanulók fejlesztésére.
- Olyan digitális felületeket választunk, amelyek alkalmasak a diagnosztikus mérések elvégzésére és a tanulói fejlődés folyamatos követésére.
- A tartalomválasztást a digitális módszertani munkaközösség koordinálja, biztosítva az oktatási eszköztár folyamatos korszerűsítését és a szakmai munka színvonalának emelését.
- Kizárólag megbízható forrásból származó, a tanulók életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő tartalmakat építünk be a pedagógiai folyamatba.

III. 4. A NAT által meghatározott fejlesztési területek - nevelési célok

A NAT alapján a kerettantervek határozzák meg a tanulás-tanítás folyamatában elsajátítandó fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudás mélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

A fejlesztési területek – nevelési célok a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, így áthatják a pedagógiai folyamatok egészét. E területek – összhangban a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és az új társadalmi igényeket.

A nevelési célok érvényesülése a tartalmi szabályozásban

- A nevelési célkitűzések közvetlenül beépülnek az egyes műveltségi területek és tantárgyak fejlesztési követelményeibe, valamint azok ismeretanyagaiba.
- A nevelési célok keretet adnak az intézmény teljes körű pedagógiai munkájának, kijelölve annak módszertani irányvonalait és alapvető témaköreit.
- Specifikus témákat és fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórán kívüli szervezett iskolai foglalkozások és egyéb programok számára.
- A kiemelt nevelési feladatok egyes tantárgyak önálló részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint.

Fejlesztési területek- nevelési célok

• Erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelés alapja intézményünkben a keresztény értékrend hiteles képviselője, amely segít a diákoknak saját belső meggyőződésük kialakításában. Arra ösztönözzük tanítványainkat, hogy a mindennapokban is törekedjenek a becsületességre, az embertársaik iránti őszinte figyelemre és a tetteikért való felelősségvállalásra. A közösségben megélt példamutatás olyan morális tartást formál, amely képessé teszi őket arra, hogy felnőttként is szilárd értékek mentén alakítsák életüket.

• Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Jelképeink címer, lobogó jelenléte iskolánkban. Nemzeti ünnepeink: március 15, október 23-a, valamint az aradi vértanúk és a Nemzeti Összetartozás napja alakalmából rendezett ünnepek hangsúlyozzák a

hazaszeretet fontosságát. Példaképnek sportolóinkat, tudósainkat, felfedezőinket említhetjük még. Az ő munkásságuk bizonyítja, hogy magyarnak lenni büszke gyönyörűség.” A 8. évfolyamon a Magyarország témakör tanítása megemelt óraszámban történik. A hon és népismeret tantárgy megalapozza a nemzeti öntudatot.

- **Állampolgárságra, demokráciára nevelés**

Az állampolgári ismeretek tanítása során törekszünk a nemzeti identitás megerősítésére és a demokratikus értékek iránti elkötelezettség kialakítására, segítve a tanulókat jogaik és kötelességeik felelős gyakorlásában. A történelem tantárgy keretein belül, különösen a nyolcadikban, a társadalmi összefüggések feltárásával alapozzuk meg a diákok alapvető tájékozottságát és kritikai gondolkodását. Mindezek mellett a Diákönkormányzat működtetése révén diákjaink gyakorlati tapasztalatot szereznek az érdekérvényesítésben, és megtanulnak felelősen cselekedni a közösségért.

- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése során arra törekszünk, hogy diákjaink felismerjék saját értékeiket, és képessé váljanak érzelmeik hiteles megélésére, valamint az embertársaik felé irányuló empátiára. A közösségi programok és a mindennapi pedagógiai helyzetek alkalmat adnak az együttműködési készségek elmélyítésére, a hatékony konfliktuskezelési technikák elsajátítására és a keresztény felebaráti szeretet gyakorlati megélésére. A katolikus egyház szentségi élete kifejezetten az önismeretre nevel. Fontosak a lelki-hitéleti nevelésnek azok a formái és módszerei, amelyek segítenek a diákok személyiségét alakítani, jellemüket erősíteni. A harmadik évfolyam elsőáldozása, a református gyerekek konfirmálása, a római katolikusok bérmálkozása ezt a folyamatot segíti elő.

- **Családi életre nevelés**

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe. A családi életre nevelés során az intézmény a szeretetre és a kölcsönös tiszteletre épülő emberi kapcsolatok fontosságát hangsúlyozza, segítve a tanulókat a felelős párkapcsolati kultúra és a családi hivatás alapjainak megismerésében. A keresztény értékrenddel összhangban olyan közösségi mintákat mutatunk fel, amelyek a hűség, az áldozatvállalás és az élet védelmének értékét közvetítik. Célunk, hogy felsős diákjaink képessé váljanak a harmonikus együttélésre, az érzelmgazdag és támogató családi légkör megteremtésére jövőbeli életükben.

Tantervi illeszkedése:

Intézményünkben a családi életre nevelés témakörei az osztályfőnöki és a hittan órák kereteibe integráltan valósulnak meg. Ez a forma lehetővé teszi a nevelési célok többoldalú megközelítését, különös tekintettel az alábbi területe:

- Család, mint a társadalom legalapvetőbb egysége és annak működése
- Társas kapcsolatok - kommunikáció – konfliktuskezelés
- Jellem és értékrend
- Önismeret és érzelmi intelligencia
- Nemiség- férfi/női identitás - párkapcsolatok
- Veszélyek és devianciák, döntéshelyzetek
- Változások, azok következményei és kezelésük.

- **Testi- lelki egészségre nevelés**

A személyi higiénia megteremtése, a jó szokások kialakítása már az alsó tagozatban is feladat. Hittan, természettudomány, környezetismeret és osztályfőnöki órákon kerül feldolgozásra a téma. Ezen kívül iskolai programok segítik a gyerekek és a családok összefogását a testi- lelki harmónia megteremtésében. Sportrendezvényeink a Szent Piroska-hetet teszik változatossá.

- **Önkéntesség**

Évente egy alkalommal önkéntes napokat szervezünk, ahol lehetőséget biztosítunk diákjainknak arra, hogy megismerjék az önkéntességben rejlő lehetőségeket. Egyéb önkéntes munkába is szívesen bekapcsolódik az iskola.

- **Környezettudatosság**

A fenntarthatóságra való nevelés és a környezettudatos szemléletmód formálása áthatja intézményünk egészét, a tanórai keretektől kezdve a mindennapi iskolai szokások kialakításáig. Törekszünk arra, hogy tanítványaink felismerjék a teremtett világ védelmének fontosságát, elsajátítsák a felelős erőforrás-gazdálkodás alapjait, és aktív részeseivé váljanak a környezetmegóvó közösségi kezdeményezéseknek. Célunk, hogy diákjaink belső igényévé váljon az ökológiai lábnyomuk tudatos mérséklése és a természeti értékek iránti tisztelet.

- **Pályaorientáció**

A középiskolára való felkészítés az iskola felső tagozatának egyik legösszetettebb feladata. Ez nem csupán a felvételi vizsgákra való felkészítést jelenti, hanem egy átmeneti pedagógiai folyamatot, amely során a tanulót alkalmassá teszik a középfokú oktatás megnövekedett követelményeihez való alkalmazkodásra. Célunk, hogy a diákok ne csak „bejussanak” a kiválasztott iskolába, hanem ott sikeresen helyt is tudjanak állni.

- **Gazdasági- pénzügyi nevelés**

A gazdasági és pénzügyi kultúra fejlesztése több tantárgy óráin valósul meg. Kiemelt szerepet kap a matematika, a földrajz és az állampolgári ismeretek. A diákok mélyebb betekintést nyernek a gazdasági összefüggésekbe, elősegítve a tudatos fogyasztói magatartás kialakulását. A téma feldolgozása során elsősorban a munkáltató jellegű módszereket alkalmazzuk, így a tanulók életszerű feladatokon és projektalapú gyakorlatokon keresztül sajátíthatják el a mindennapi pénzügyi döntésekhez szükséges alapvető készségeket.

- **Média tudatosság**

A médiatudatosságra való nevelést intézményünkben tantárgyközi feladatként kezeljük, így az szervesen beépül a digitális kultúra, a történelem és a vizuális kultúra oktatásába. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a 8. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy keretében a téma konkrét tananyagként is megjelenjen, segítve a diákok kritikai szemléletének formálását.

- **A tanulás- tanulása**

A hatékony tanulásmódszertan elsajátítása alapvető eszközt jelent a hátránykompenzációban, ezért intézményünk kiemelt feladatának tekinti a tanulók önálló ismeretszerzési képességeinek fejlesztését. A pedagógiai folyamat során tudatosan törekszünk az egyéni tanulási stílusok felismerésére és a változatos feldolgozási technikák átadására, amelyek segítik a tananyag rendszerezését és tartós bevésoédését. Célunk, hogy diákjaink ne csupán passzív befogadói legyenek az információknak, hanem képessé váljanak saját tudásuk építésére és az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges belső motiváció fenntartására.

III. 5. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Az 1–2. évfolyam feladatai

Az alsó tagozat első két évében a hangsúly az óvoda és iskola közötti átmenet megkönnyítésén és az alapkompentenciák kialakításán van.

Kiemelt cél: A matematikai-logikai készségek és az olvasás és szövegértés megalapozása. A tanulók közötti jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek toleráns és szakszerű kezelése, az egyéni fejlődési utak támogatása.

A 3–4. évfolyam feladatai

Ebben a szakaszban az alapkészségek eszközszintű használatának kialakítása a cél.

- Olvasás és szövegértés: Az olvasástechnika olyan szintű fejlesztése, amely már lehetővé teszi az élményszerző és értő olvasást.
- Íráskészség: A kézírás rögzítése mint a tanulás és az önkifejezés nélkülözhetetlen eszköze.
- Matematikai alapok: Az elemi számolási készség stabilizálása, a négy alpművelet az 1000-es számkörben, mértékegységváltás és számírás készségszintű elsajátítása.
- Gondolkodási műveletek: Az elemi rendszerező és kombinatív képességek célirányos fejlesztése.

Az 5–6. évfolyam feladatai

A felső tagozatba való átlépés során a legfőbb feladat a sikeres tanuláshoz szükséges kulccskompetenciák elmélyítése.

Tanulásmódszertan és információkezelés

- Az önálló tanulás tanítása: jegyzetelési technikák és vázlatkészítés tanári segítséggel, majd önállóan.
- Információszerzés és -feldolgozás: forráskutatás, szelektálás, rendszerezés és az adatok új kontextusban való alkalmazása. A vizuális információk (ábrák, táblázatok) bevonása a szövegértésbe.

Anyanyelvi és szociális kompetencia

- Kommunikációs képességek: Kulturált nyelvi magatartás (köszönés, kérés, társalgás), történetmondás mindennapi személyes élményről, olvasmányról és adekvát válaszadás különböző helyzetekben. Műfajok ismerete, értése, nyelvhelyesség, helyesírás erősítésére.

- Olvasás: Az életkornak megfelelő tempójú néma és hangos olvasás, véleménynyilvánítás a szövegről, lényegkiemelés.
- Szövegértés: az olvasott vagy hallott szövegben egyszerű összefüggések felismerése, fontos információk kiemelése, lényegkiemelés képessége a szövegértés bizonyítása kérdésekre adott válasszal, rövid szóbeli beszámolóval
- Írásbeli szövegalkotás: Helyes és rendezett íráskép, összefüggő élménybeszámolók írása logikai és időrendben.
- Szociális készségek: Az együttműködés fejlesztése és a társas kapcsolati normák erősítése.

Matematikai kompetencia

- Matematikai elvek és modellek alkalmazása a mindennapi ismeretszerzésben.
- Gondolkodásfejlesztés csoportos foglalkozásokon és segédeszközök pl. számológép, szerkesztőeszközök használata.

A 7–8. évfolyam feladatai

A képzés záró szakaszában a hangsúly az önállóságra, a tudatos jövőkép kialakítására és a továbbtanulásra való felkészítésre helyeződik.

- Személyiségfejlesztés: Az önismeret, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztése és az érzelmi intelligencia mélyítése.
- Tudatos jelenlét: A családi és baráti kapcsolatok, az együttműködés értékének tudatosítása.
- Tanulási autonómia: Az önálló tanulás és az önművelés képességének rögzítése, a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, a mentális képességek célirányos fejlesztése.
- Módszertani sokszínűség: Az együttműködésre építő kooperatív és interaktív tanulási technikák rendszeres alkalmazása.
- Pályaorientáció: Segítségnyújtás a jövőkép kialakításában és a tudatos pályaválasztásban.

Pedagógiai feladatok

- Fokozatosan átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú cselekvéseiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyénitanulási módszereit és szokásait.
- A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életvitel kialakításához pedig a biológia és egészségfejlesztés gyakorlati jellegű oktatásával kívánunk hozzájárulni.
- A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása.
- Fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- Az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását dráma- és táncórán a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk magvalósítani.
- Az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban való viselkedés szabályait sajátíthatják el diákjaink.

- A kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük szintén hozzájárul személyiségük fejlődéséhez.
- A személyiség erkölcsi oldalának értelmi és érzelmi alapozásával, a helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával, a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával, a mentális képességek célirányos fejlesztésével, az önálló tanulás és az önművelés alapozásával fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.

A tanulás tanítása

Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréseivel kapcsolatban.

Meg kell tanítania,

- hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere,
- hogyan használhatóak a könyvtári és más információforrások,
- hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok,
- melyek az egyénre szabott tanulási módszerek,
- miként működhetnek együtt a tanulók csoportban,
- hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.

Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

Differenciálás, egységesség

A tevékenységekre épülő tanulásszervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.

Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.

A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

A pedagógus az aktív tevékenységek megvalósítása során lehetővé teszi iskolán kívüli szakemberek bevonását, valamint a külső helyszínek nyújtotta pedagógiai lehetőségek felhasználását (könyvtár, múzeum, levéltár, színház, koncert).

A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahéten, tematikus hetek, projektnapok, témához szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Tanítási évenként több olyan tanóra megszervezését vállaljuk és beillesztjük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő (multidiszciplináris) téma kerül a középpontba, a tanóra céljának, tartalmának és megvalósítási módszereinek megjelölésével. Ilyen például az egészségvédelem, környezetvédelem, fenntarthatóság.

A különleges bánásmódot igénylő tanulók esetében a tananyag feldolgozásánál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a tanulói sajátosságokhoz való illesztését.

Tanulási környezet

A tanulás közvetlen helyszínéként használt helyiségeinket alkalmassá tesszük arra, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályai és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára.

Biztosítjuk, hogy a tanulók tanári irányítás mellett a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, laptop, más iskolai vagy saját eszköz), internetkapcsolat és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe.

A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat kívánatos előnyben részesíteniük.

A tanulás társas természetéből adódó előnyök, a differenciált egyéni munka adta lehetőségek kihasználása, valamint a párban vagy csoportban végzett kutatásalapú, felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködő tanulás támogatása szintén hozzájárul a korszerű tanulás környezet megteremtéséhez.

Fontos, hogy a tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek legyenek, az azokhoz igazodó mérési stratégiákkal együtt, és már a tanulási folyamat elején ismertté váljanak.

Az iskolai légkör bizalmi jellege elsődleges feltétele annak, hogy a tanulási problémákra és a személyes nehézségekre időben fény derüljön. Ennek a bizalomnak a megteremtése és fenntartása minden igazgató és pedagógus állandó felelőssége.

III. 6. Két tanítási nyelvű oktatás

Angol - magyar két tanítási nyelvű oktatás

Iskolánkban a kommunikáció magas szintű elsajátításával az a célunk, hogy tanulóink nagy számban nyelvvizsgához jussanak, és megfeleljünk a célnyelvi mérés követelményeinek is.

A nyelvvizsga célja

Az idegen nyelvi program céljai sorában első helyen a kommunikáció fejlesztése áll, a gyermekek fejlődését elsősorban ebből a szempontból kívánjuk fejleszteni. Ennek érdekében az alábbi területeket kívánjuk kiemelten kezelni:

- Tudatosítsuk, hogy a tanulók anyanyelvükön kívül más nyelven is kommunikálhatnak, idegen nyelven is kifejezhetjük magunkat. - Kialakítjuk a nyelvtanulás iránti pozitív hozzáállásukat.
- Ösztönözzük a tanulókat az idegen nyelven való kommunikációra, s ehhez teremtünk olyan légkört, amelyben önbizalmuk fokozatosan fejlődik.
- Kiemelten fejlesszük beszéd- és hallásértési készségüket életkoruknak és gondolkodási szintjüknek megfelelően.
- El kívánjuk érni, hogy tanulóink életkoruknak és egyéniségüknek megfelelően sajátítsák el az idegen nyelv tanulásának célravezető módszereit.

- Készségszintre emeljük az idegen nyelv jellegzetes hangjainak képzését, mondatdallamának, ritmusának és hangsúlyozásának helyes használatát.
- Célunk, hogy életkori sajátosságoknak megfelelő témákban tudjanak írásban és szóban megnyilvánulni, véleményt nyilvánítani.
- Tudjanak beszélgetést kezdeményezni, folytatni, és az idegen nyelvet a hétköznapi kommunikációs helyzetekben használni.
- Bővítsük a világról alkotott elképzelésüket, alakítsuk ki bennük az Európához tartozás érzését. Ismertessük velük azt a tényt, hogy ma már Európában alapkövetelmény egy idegen nyelv kommunikációképes ismerete.
- Betekintést adunk a célországok kultúrájába és civilizációjába, hogy azok értékeinek megismerésével és megbecsülésével, azokat a saját kultúrájukkal összehasonlítva a magyar kultúrát is tágabb összefüggéseiben lássák. Alakítsuk ki bennük más népek és etnikumok, társadalmi csoportok elfogadását, megértését, és hívjuk fel figyelmüket a hasonlóságokra és különbségekre.
- Hangsúlyozzuk, hogy egy idegen nyelv tudása alapja lehet egy újabb elsajátításának, és eszköze más ismeretek szerzésének.
- Jelentsen számukra örömet az idegen nyelvű kommunikáció, információszerzés, olvasás.
- Önbizalmukat fejlesszük az idegen nyelvű kommunikáció terén, s ehhez biztosítunk számukra olyan lehetőségeket, hogy a célnyelvet szóban (televízió, diákcsera) és írásban (olvasás, levelezés) használhassák és ezeken keresztül személyiségükben is gazdagodjanak.
- Célunk, hogy a tanulók a más műveltségi területeken szerzett készségeket és ismereteket alkalmazzák idegen nyelven, valamint az idegen nyelvi órákon szerzett ismereteiket más tantárgyak tanulása során.

Eltérés a hagyományos nyelvoktatástól

- **Kisgyermekkorban kezdhető**

A kisgyermekkorban idegennyelv-tanítás alapvető célja lélektani és nyelvi: egyrészt kedvet ébreszteni a nyelvek tanulása és más népek kultúrájának megismerése iránt, sikerélményhez juttatni a diákokat, másrészt megalapozni a későbbi nyelvtanulást, főként a szóbeli készségek fejlesztésével. Ezekhez járul még a nyelvtanulási stratégiák kialakításának megalapozása. Gyermekkorban a nyelvtanulás a természetes nyelvszajátítás folyamatára épül. A gyerekek számára érdekes, értelmes, önmagukban motiváló és kognitív szintjüknek megfelelő tevékenységekben vesznek részt. Ezek során a célnyelvet hallva, a szituációt, kontextust értve haladnak előre a nyelv elsajátításában. Ez a folyamat igen lassú, az idősebb korosztályra jellemző látványos nyelvi eredményt nem várhatunk. Egyik tipikus jellemzője a csendes szakasz, melynek során egyes diákok akár hónapokig nemigen szólalnak meg, de a játékos tevékenységekbe szívesen bekapcsolódnak. Az idegen nyelvi órákon a gyerekek az ismeretlen nyelven hallottakat a világról kialakult ismereteik alapján értelmezik, ezért elengedhetetlen, hogy a tananyag általuk ismert tartalmakra épüljön. Ez egyrészt a konkrét helyzet kihasználásával, szemléltetéssel, másrészt már ismert tantárgyak anyagának integrálásával érhető el. Így válik az ismeretlen célnyelvi tanári beszéd érthetővé a diákok számára.

- **Anyanyelvi fejlődés útját járja be**

A nyelvtanulás már gyermekkorban elkezdhető, ekkor az anyanyelvi fejlődés útját járja be. A nyelvtanulás elsősorban a szülők, ezáltal közvetve a tanulók részéről felmerülő igény, hogy a gyermekek

minél korábban kezdjenek el idegen nyelvet tanulni. A korán elkezdett nyelvtanulásnak nem lehet az a célja, hogy minél korábban terheljük a gyermekeket számukra még nehezen feldolgozható ismeretekkel, hanem az, hogy kialakítsuk bennük az igényt a nyelvtanulásra, hogy megkedveljék az anyanyelvüktől eltérő nyelvet, illetve fokozatosan, az anyanyelvi tudásuk fejlődésével összhangban össze tudják hasonlítani a két nyelvet. Amennyiben sikeres ez a kezdeti, motivációs, felfedezésekkel, sikerélménnyel és ezáltal örömmel teli, főleg a szóbeliségre törekvő, alapozó szakasz, a nyelvtanulás későbbi szakaszában talán már nem kell győzködnünk a tanulókat, hogy mennyire fontos az idegen nyelv minél jobb, alaposabb ismerete.

- **Magasabb óraszám, szaktárgy idegen nyelven**

Elsődleges célunk az idegen nyelvi kommunikációs képesség, a spontán beszéd kialakítása. Első, második osztályban, játékos formában, a nyelvtan, illetve az olvasástanulást megelőzi a beszéd, illetve a beszédértés tanítása. Bizonyos tantárgyak idegen nyelven való tanítása során, lényegesen nagyobb lesz a szókincse, mint normál esetben. Iskolánkban alsó tagozaton a rajz (1-4.), a környezetismeret (3-4.) és az ének (1-3.); felső tagozaton a történelem (5-8.), a civilizáció (5-8.), a természettudomány (5-6.) és a digitális kultúra (7-8.) tantárgyak oktatása folyik angol nyelven. A szaktárgyakat úgy válogattuk össze, hogy a felmenő rendszerben először a célnyelvi utasításokat szokták meg, majd felfelé haladva kapcsolódjanak be a konkrét ismeretszerzés folyamatába idegen nyelven. A heti 4 - 5 angol óra csoportbontásban különösen nagy jelentőségű, hiszen ez is biztosítja a szókincs, a kommunikáció, a beszédértés hatékony kialakulásához.

- **Többi tantárgyhoz való viszony**

A nyelvtanulás nem pusztán egy szó- és kifejezés halmaz elsajátítása, hanem egy idegen nyelven való gondolkodás. Általa fejlődik a tanuló személyisége, önálló gondolkodás, asszociációs készség és jó memória szükséges hozzá. A tanulás folyamatában a négy készség fejlesztésére különböző technikák alkalmazására is sor kerül, segíteni kell a nyelvtanulót abban, hogy megismerje önmagát, és egyéni nyelvtanulási módszereket alakítson ki. Ki kell alakítani a tanulóknak a tantárgyak idegen nyelven való tanulásának speciális tanulási módszereit is. Fel kell ébreszteni a tanulóknak az önművelés igényét, lehetővé kell tenni számára az iskolai könyvtár aktív használatát, és buzdítani kell arra is, hogy egyéb forrásokat is igénybe vegyen.

- **Tájékoztatás módja**

Az előzetes iskolalátogatás ideje minden év február hónapja, amikor is az érdeklődők meghatározott időpontban betekintést nyerhetnek a képzésbe – az első osztály munkájába.

- **Bemeneti feltételek**

Az első osztályba történő beiratkozás során, a szülő jelzése alapján. Az osztályba sorolásról az igazgató dönt az óvodai teljesítmény és az óvónők javaslata alapján. Magasabb évfolyamban az osztálytípusba való becsatlakozás abban az esetben lehetséges, ha a tanuló különbözeti vizsgát tesz az adott évfolyam anyagából, és teljesítménye megfelel a tantárgyi követelményeknek.

- **Csoportváltás**

Lehetőség van a kéttannyelvű csoportból átlépni az angol nyelvet tanuló egyéb csoportba, szülői kérésre – szaktanár javaslata alapján. Csoportváltás félévkor vagy a tanév végén lehetséges.

III. 7. Digitális kultúra emelt óraszámú oktatása

Az információs társadalom és a digitális korszak olyan mélyreható változásokat hozott, amelyek alapjaiban írják át a tanulási környezetet, a tudásépítés színtereit és a pedagógiai módszertant, egyúttal új megvilágításba helyezve a pedagógus szerepét is. A nevelés-oktatás kiemelt célkitűzése, hogy a hagyományos alapkészségek fejlesztése mellett a digitális kompetenciák is szervesen beépüljenek a tanulók tudásrendszerébe, képessé téve őket a technológia tudatos és etikus használatára. Ebben a folyamatban az intézmény meghatározó felelőssége a digitális esélyegyenlőség megteremtése, ezért kiemelt feladatunk azon tanulók felzárkóztatása és fejlesztése, akik otthoni körülményeik vagy szociális háttérük miatt korlátozottan férnek hozzá a modern eszközökhöz és a digitális világ nyújtotta lehetőségekhez.

A digitális kultúra emelt óraszámú oktatásával célunk, hogy diákjaink ne csupán felhasználói, hanem értő és tudatos formálói legyenek a technológiai környezetnek. A megnövelt időkeret lehetőséget biztosít az algoritmikus gondolkodás mélyebb elsajátítására, a komplex problémamegoldó készségek fejlesztésére és a modern informatikai eszközök magabiztos, etikus használatára. Ezzel a többlettudással olyan versenyképes alapot nyújtunk, amely segíti tanulóinkat a továbbtanulásban és a jövő munkaerőpiaci kihívásaihoz való rugalmas alkalmazkodásban.

III. 8. A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

Az Nkt. 27.§ (11) bekezdése értelmében az iskola a nappali rendszerű iskolai oktatásban, azokban az osztályokban és azokon a tanítási napokon, amelyeken közismereti oktatás is folyik, megszervezi a mindennapos testnevelést legalább napi egy testnevelésóra keretében, amelyből legfeljebb heti két óra váltható ki a sportról szóló törvény szerinti igazolt sportolói jogviszonyban álló versenyző tanuló kérelme alapján – versenyengedély birtokában – a sportszervezet keretei között szervezett edzéstáogatás igazolásával, amennyiben a testnevelésórát közismereti tanóra nem előzi meg vagy nem követi.

Célkitűzések

Napjainkban a rendszeres sportolás, az egészségtudatos életmód és a jobb életminőség kialakítása alapvető társadalmi igényé vált. Intézményünkben a mindennapos testnevelés megvalósítása a helyi adottságokra épülő, reális és fenntartható pedagógiai gyakorlat, amely minden tanuló számára egész évben biztosítja a rendszeres mozgás lehetőségét. Iskolánkban a sport nem csupán testmozgás, hanem az egészséges és teljes életre való felkészítés eszköze.

Célunk a tanulási folyamathoz elengedhetetlen személyiségjegyek megerősítése: a fizikai állóképesség és a kitartás mellett a becsületre és szorgalomra nevelés. Kiemelten kezeljük a mentális és fizikai teherbírást, miközben erősítjük a keresztény értékrend szerinti pozitív társas kapcsolatokat és a viselkedési normák betartását.

A tanulók iskolai terheltsége és a felnőttkori munkavégzés kihívásai egyaránt indokolják a rekreációs célú mozgásformák előtérbe helyezését. Intézményi törekvésünk, hogy a diákok a kötelező tantervi kereteken túl széles körben megismerkedjenek a szabadidős sportok alapjaival. Ez segíti őket abban, hogy kiválaszthassák a számukra legmegfelelőbb mozgásformát, amely a későbbiekben is garantálja testi-lelki egészségük megőrzését és életminőségük javulását.

Pedagógiai-módszertani kapcsolódási pontok

A testnevelés feladatrendszere szervesen illeszkedik az intézmény helyi tantervéhez. A sport sajátos eszköztárával hozzájárul az egymás iránti tisztelet, az önfegyelem, a tolerancia és a szolidaritás fejlődéséhez, valamint segíti a szabálytudat és a kudarcűrész kialakulását.

Általános tanítás-tanulásszervezési eljárások

A foglalkozások jellegéből adódóan az egyéni, páros és csapatmunka dominál, ahol a differenciálás révén figyelembe vesszük az eltérő képességeket. Elsődleges feladatunk a hátránykompenzáció, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás, utóbbi keretében kiemelten kezeljük a labdajátékokat, különösen a labdarúgást és a röplabdát. Célunk a mindennapos testmozgás változatos biztosítása, valamint olyan kiegészítő alkalmak szervezése, amelyek színesítik és kiegészítik az intézményi sportéletet, a mindennapos testnevelést

III. 9. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az iskolában a helyi tanterv alapján szervezzük meg a tanulók, az egyes évfolyamok, ezen belül az egyes osztályok, valamint az osztályokon belüli csoportok tanítási óráit.

A tanulói részvétel szempontjából a tanítási óra lehet

- kötelező tanítási óra: A helyi tanterv meghatározza, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken egy adott osztály valamennyi tanulója köteles részt venni, valamint hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie.
- kötelezően választandó óra: Iskolánkban a kötelezően választandó hon- és népismeret tantárgyat az 6. évfolyamon, a dráma tantárgyat a 7. évfolyamon tanítjuk heti 1-1 órában. Ezeket a tanítási órákat az adott évfolyam valamennyi tanulója a meghatározott óraszámban köteles részt venni.
- szabadon választható tanítási óra.

A szabadon választható tantárgyak szabályai

Iskolánkba belépő gyerekek szülei választhatják az angol – magyar **két tanítási nyelvű** képzést, vagy az emelt óraszámú **digitális kultúra** tantárgy oktatását. A tananyagok elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a kötelező és a szabadon választott tanítási órákon való részvétellel teljesíthető.

A csoportok szervezésénél az első osztályba történő beiratkozás után, - a szülő kérését figyelembe véve - a csoportba sorolásról az igazgató dönt az óvodai teljesítmény és az óvónők javaslata alapján.

Magasabb évfolyamba az osztálytípusba való becsatlakozás abban az esetben lehetséges, ha a tanuló különbözeti vizsgát tesz az adott évfolyam anyagából, és teljesítménye megfelel a tantárgyi követelményeknek.

Lehetőség van a kéttannyelvű csoportból átlépni az digitális kultúra csoportba, szülői kérésre – szaktanár javaslata alapján. Csoportváltás félévkor, vagy a tanév végén lehetséges.

A szabadon választható foglalkozások szabályai

Tanulóink érdeklődésének megfelelően szervezünk szabadon választható szakköröket, tehetségfejlesztéseket, tantárgyi felzárkóztató- és sportfoglalkozásokat.

A pedagógusválasztás szabályai

A kötelező, a kötelezően választandó, a választható tanítási órákat és a szabadon választható foglalkozásokat minden esetben a fenntartó által jóváhagyott tantárgyfelosztás szerinti pedagógus tartja. A tantárgyfelosztás és a pedagógusok kijelölése kizárólag szakmai szempontok alapján történik, ezért nincs lehetőség a szülők vagy tanulók részéről érkező egyéni pedagógusválasztásra.

III. 10. A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontás általános elvei

- Az oktatás színvonalának emelése érdekében intézményünk több tantárgy esetében is él a csoportbontás lehetőségével. Elsődleges célunk ezzel a személyre szabott figyelem biztosítása, a tanulók kommunikációs készségeinek hatékonyabb fejlesztése, valamint az elsajátított tudás alaposabb elmélyítése. A kisebb létszámú csoportok lehetővé teszik a differenciált képességfejlesztést, így minden diákunk a saját tempójában, támogató közegben fejlődhet.
- A csoportok összeállításakor alapvető szempont a tanulók egyéni képességeinek, érdeklődési körének és tanulási adottságainak figyelembevétele.
- A csoportszervezés során kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a tehetséges, hátrányos helyzetű diákok lehetőséget kapjanak a fejlődésüket leginkább segítő közösségbe való bekerülésre.
- Képesség szerinti csoportbontás esetén a csoportba sorolásnál kizárólag a tanulók aktuális tudásszintje mérvadó. Fontos elvünk az esélyegyenlőség: a csoportbontás kizárólag szakmai szempontok szerint történik, függetlenül a tanulók szociális helyzetétől vagy vallási háttérétől.
- Intézményünkben elkötelezettek vagyunk az egyenlő bánásmód mellett, így semmilyen megkülönböztető szempont (pl. származás, nem vagy világnézet) nem szolgálhat a csoportalkotás alapjául. Az egyetlen kivétel a hitoktatás, ahol a törvényi keretek között, a szülők döntése alapján szerveződnek a felekezeti csoportok.

A csoportbontások megvalósulása

- A hatékony oktatás érdekében több tantárgyat is kis létszámú csoportokban tanítunk. A beosztást a tanév elején ismertetjük, de ez nem jelent végleges kööttséget. A diákoknak lehetőségük van csoportot váltani félévkor vagy év végén, ha tudásszintjük változik, vagy ha a szülő ezt írásban kéri az igazgatótól. A végső döntést az igazgató hozza meg a szaktanárok véleményezése után.
- Iskolánkban az alábbi **tantárgyakból** valósítjuk meg a csoportbontást:
 - Hittan: Felekezetek szerinti csoportbontásban történik a hit és erkölcsan oktatása minden évfolyamon.
 - Angol nyelv, digitális kultúra, rajz, ének-zene, környezetismeret alsó tagozaton.
 - Angol nyelv, digitális kultúra, matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, természettudomány felső tagozaton.

- **A csoportbontás fajtái:**

- Kezdő, középhaladó, haladó csoport: matematika, magyar nyelv és irodalom, angol nyelv.
- Két tanítási nyelvű: angol nyelv, rajz, ének-zene, környezetismeret, digitális kultúra, történelem, természettudomány.
- Felekezetek szerinti csoportbontásban történik a hit és erkölcstan oktatása.

- **A csoportokba való bekerülés elvei:**

- A matematika, és a magyar nyelv és irodalom csoportokba való besorolást az ötödik év elején a szaktanárok végzik a negyedik év végi matematika és magyar nyelv és irodalom érdemjegyek alapján, az osztályfőnökök bevonásával.
- A csoportok közel azonos létszámmal működnek.
- **A angol – magyar két tanítási nyelvű csoportokba való bekerülés elvei:**
 - A két tanítási nyelvű angol csoport szervezésénél az első osztályba történő beiratkozás után, - a szülő kérését figyelembe véve - a csoportba sorolásról az igazgató dönt az óvodai teljesítmény és az óvónők javaslata alapján.
 - A két tanítási nyelvű angol csoportba kerülés esetén automatikus az angol nyelven oktatott tantárgyi csoportokba való besorolás:
 - rajz 1–4. évfolyamon,
 - ének-zene 1–3. évfolyamon,
 - környezetismeret 3–4. évfolyamon,
 - történelem 5–8. évfolyamon,
 - civilizáció 5–8. évfolyamon,
 - természettudomány 5–6. évfolyamon,
 - digitális kultúra 7–8. évfolyamon.
 - A negyedik év végén szintfelmérés történik: A nyelvi csoportokba való besorolást angol nyelvi vizsga alapozza meg a tényleges tudásszint megállapítása céljából. A vizsga követelménye az iskola helyi tantervében meghatározott szintekhez igazodik, és írásbeli felmérő lapok, valamint szóbeli elbeszélgetés formájában valósul meg.
 - A gyengébb teljesítményt mutató tanuló a középhaladó angol nyelvi csoportba kerül és a többi tantárgyat magyar nyelven tanulja tovább.

Az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az egyéb foglalkozások szervezésének alapelve a gyermeki érdeklődésre épülő, élményalapú tehetséggondozás és közösségépítés, amely rugalmas keretek között, a szabadidő hasznos eltöltésével támogatja az egyéni fejlődést.
- Az egyéb foglalkozások szervezésének alapvető elve a választás. A választás jogát a szülő gyakorolja, a 14. életévét betöltött tanuló szülője a tanulóval közösen gyakorolja a jogát.
- Az egyéb foglalkozások soron következő tanévben történő indítását minden év április 15-ig a fenntartóval engedélyeztetni kell a DÖK és a Szülői Választmány előzetes véleményének kikérése után. A tantárgyfelosztás szerint történik a foglalkozások szervezése.
- Az egyéb foglalkozásokra az előző tanév végén - május 20-ig - kell jelentkezni.

Az egyéb foglalkozások típusai

Napközi, tanulószoba

Negyedik évfolyamon lehetőség van napközis csoport létrehozására, felső tagozaton tanulószobai csoport létrehozására a szülői igények alapján. Fő feladat a másnapra való felkészülés, az önálló tanulásra nevelés. A csoport létszáma min. 15 fő.

Szakköri foglalkozások

A szakköri foglalkozások a tanulók érdeklődése alapján szervezhetők meg. A foglalkozások indításának alapfeltétele a legalább négyfős csoportlétszám, a tevékenység pedig heti rendszerességgel, alkalmanként negyvenöt perces időtartamban valósul meg. A szakkörre való jelentkezés önkéntes, szülői engedélyhez és az osztályfőnök hozzájárulásához kötött. A választott foglalkozásról tanév közben csak indokolt esetben, a szülő vagy az osztályfőnök kérésére lehet kijelentkezni.

Választható szakkörök: angol, természettudomány, digitális kultúra, média, dráma, liturgikus ének, énekkar.

Korrepetálás, tehetséggondozás

A pedagógiai munka hatékonyságának növelése érdekében a kiemelt tantárgyakból – különösen matematikából, magyar nyelv és irodalomból, valamint idegen nyelvből – hetente egy-egy tanóra biztosított a célirányos gyakorlásra és a differenciált foglalkozásra. Ezek az alkalmak lehetővé teszik a tananyagban való mélyebb elmerülést, a megszerzett ismeretek rögzítését, valamint az egyéni képességekhez igazodó fejlesztést. A foglalkozások az intézményi igényekhez igazodva évfolyamonként vagy osztályonként is megszervezhetők.

Versenyegek, vetélkedők

A tehetséggondozás kiemelt eszközei a különféle tanulmányi versenyek és vetélkedők, amelyek segítik a kiemelkedő képességű tanulók továbbfejlesztését. Az iskolai fordulók győzteseinek folyamatos szakmai támogatást és felkészítést biztosítunk a városi, területi, egyházmegyei, vármegyei, valamint az országos megmérettetésekre.

Szabadidős foglalkozások

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a tanulók felkészítését a szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére. Ennek érdekében a felmerülő igényekhez igazodva változatos iskolai programokat szervezünk, többek között táborokat, színház- és múzeumlátogatásokat, valamint osztálykirándulásokat, amelyek segítik a közösségformálást és a kulturális élmények befogadását.

III. 11. A gyermek, tanuló esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőségi intézkedések célja, hogy a gyermek származása, családi háttere vagy biológiai adottságai ne jelentsenek behozhatatlan hátrányt a tanulási folyamatban. A hátrányos helyzet és a

társadalmi leszakadás elsősorban nem oktatási-nevelési probléma. A gazdasági válságtünetek felerősödése azonban nyilvánvalóvá tette, hogy a társadalmi kirekesztettség elleni fellépésnek az oktatás az egyik legfontosabb terepe. A hátrányos helyzetű gyermekek nevelését segítő kezdeményezéseknek ezért nemcsak az esélykülönbségek csökkentését, hanem az előítéletmentes, befogadó, és szolidáris társadalom kialakítása is elsődleges szempont.

Alapelveink

Iskolánkba felvett tanulók összetételére jellemző, hogy igen eltérő szociális és kulturális háttérrel érkeznek közénk. Az esélyegyenlőség számunkra nem csupán jogi, hanem etikai kötelesség is a felebaráti szeretet és a minden emberi élet egyenlő méltóságának elve alapján. Ez a szemlélet segíthet abban, hogy a pedagógusok ne csak "esetként" kezeljék a hátrányos helyzetű gyereket, hanem egyéni sorsként tekintsenek rájuk. Nem csupán a szociális hátránnyal élő gyerekek esélyeit kell kiemeltnek tekinteni, hanem a jómódú családok deviancia felé hajló gyerekeinek is egyenlő esélyeket kell biztosítani. Az **alapelveket** a 2003/CXXV. törvény alapján készítettük el, kiegészítve egyházunk álláspontjával:

- Bár az esélyegyenlőséget közvetlenül az iskolai folyamatok szintjén tudjuk szabályozni, célunk a családi és környezeti hátrányokból fakadó különbségek intézményi kompenzálása.
- Az egyenlő bánásmód elve egyenlő jogokat és egyenlő kötelességeket jelent.
- A jogok gyakorlása nem korlátozhatja a másik embert jogainak gyakorlásában.
- Az egyházköziség, önkormányzat, gyermekvédelmi szolgálat bevonásával igyekszünk lehetőséget teremteni a hátrányok csökkentésére.
- Az érintettek köre: halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, hátrányos helyzetű tanulók, nevelő szülői hálózathoz tartozó tanulók, lakásotthonban élő tanulók, fogyatékkal élő tanulók, SNI, BTMN, veszélyeztetett tanulók, tanulási kudarcnak kitett tanulók, tehetséges tanulók.

Az esélyegyenlőség biztosításának intézményi keretei

Intézményünk alapvető küldetése a tanulók iskolai sikerességének elősegítése és a szociális hátrányokból fakadó különbségek hatékony mérséklése. Stratégiai célunk, hogy a tanulási kudarcnak kitett gyermekek számára olyan egyénre szabott tanulási utakat és fejlesztési lehetőségeket biztosítsunk, amelyek garantálják az általános kompetenciák megerősítését és a sikeres előrehaladást.

Az esélyegyenlőség megteremtése érdekében felzárkóztató és prevenciós programokat működtetünk, különös hangsúlyt fektetve az alapkészségek – úgymint a szövegértés és a matematikai készségek – fejlesztésére. A pedagógiai munka során figyelembe vesszük a tanulók eltérő szocializációs háttérét, viselkedéskultúráját és egyéni szükségleteit. A fejlődést logopédus, gyógypedagógus és fejlesztő pedagógus bevonásával támogatjuk, miközben a tanulók lelki megerősítésében az iskolalelkész nyújt segítséget. Kiemelt figyelmet szentelünk a közösség- és személyiségfejlesztésnek, amelynek keretében a tanulók elsajátítják a kulturált magatartás és kommunikáció szabályait, valamint a mások iránti tiszteletet. Tevékenységünk szerves részét képezi a szülőkkel való partneri együttműködés, valamint a hitéleti programok útján megvalósuló érzelmi és erkölcsi nevelés.

A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

- **Különleges bánásmódot igénylő tanulók segítése**

Ide tartoznak a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, a tanulási kudarcnak kitett és a tehetséges tanulók.

- Minden érintett tanuló számára szakértői vélemény alapján összeállított Egyéni fejlesztési terv mutatja a személyre szabott haladási irányt.
 - Rehabilitációs és tantárgyi felzárkóztató foglalkozások szervezése gyógypedagógus, logopédus, fejlesztő pedagógus és iskolapszichológus irányításával.
 - A szakvéleményben megfogalmazott kedvezmények biztosítása: pl. többletidő számonkéréseknél, segédeszközök használata (számítógép, számológép), értékelés alóli részleges vagy teljes felmentés (helyesírás vagy idegen nyelv értékelése alól).
 - Fizikai (rámpák, lift) és infokommunikációs akadálymentesítés.
 - Tehetséggondozás
- **Hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása**
 - A cél a szociokulturális hátrányok kompenzálása.
 - Ingyenes tankönyvsomagok, étkezési kedvezmények és tanszercsomagok biztosítása.
 - Tantárgyi felzárkóztató foglalkozások, korrepetálások szervezése a lemaradó tanulók számára.
 - Egyéni segítségnyújtás a hiányosságok pótlására, a tovább haladáshoz feltétlenül szükséges tananyag elsajátítására.
 - Délutáni foglalkozások, napközi és tanulószoba, ahol szakszerű segítséget kapnak a házi feladat elkészítéséhez, mivel otthon ez gyakran nem biztosított.
 - Tehetséggondozás: Annak felismerése, hogy a hátrányos helyzet nem egyenlő a képességek hiányával. Az "Útravaló" ösztöndíjprogramokban való részvétel.
 - Szabadidős programok, kirándulások, színházlátogatások szervezése.

- **Integráció és inklúzió - Befogadó nevelés**

Az intézményi légkör és a pedagógiai módszertan átalakítása. Az esélyteremtő nevelésnek és oktatásnak az oktatási miniszter által kiadott oktatási program alkalmazásával történő megszervezése, melyben a szociális helyzetükből és fejlettségükből eredő hátrányok ellensúlyozása a többi tanulóval azonos csoportban történik. Nem az a cél, hogy mindenki ugyanazt kapja, hanem hogy mindenki azt kapja meg, amire a sikerhez szüksége van.

- Differenciált oktatás: A pedagógus a tanórán belül különböző nehézségi szintű feladatokat ad a diákoknak, figyelembe véve egyéni tempójukat.
- Kooperatív tanulási technikák: A diákok egymást segítve, csoportmunkában dolgoznak, ami fejleszti a szociális kompetenciákat és az elfogadást.
- Multikulturális nevelés: A különböző kultúrák értékeinek beépítése a tananyagba az előítéletek megszüntetése érdekében.
- Mérési-értékelési rendszer: Olyan diagnosztikus mérések alkalmazása, amelyek nemcsak a hiányt jelzik, hanem a fejlődést is értékelik a tanuló saját korábbi önmagához képest.

- **Intézményi együttműködés**

Az esélyegyenlőség biztosításának érdekében iskolánk folyamatos kapcsolatot tart az érintett családokkal és az alábbi partnerekkel:

Iskolalelkész, iskolapszichológus, Pedagógiai Szakszolgálat, Család- és Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat, gyermekorvos és védőnő, Önkormányzat, civil szervezetek és a Rendőrség.

III. 12. A tanuló jutalmazásával, magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek

III.12.1. A tanuló jutalmazásával kapcsolatos elvek

Dicséret

Ha a tanuló magatartása, szorgalma, közösségi viselkedése, tanulmányi előmenetele, példaértékű keresztény megnyilatkozása kiemelkedik az átlagosan elvárhatótól, vagy a tanuló önmagához képest jelentős pozitív változást mutat, dicséretet érdemel.

Jutalmazás

A tanuló kiemelkedő közösségi munkájáért, példás magatartásáért, kitűnő bizonyítványáért, tanulmányi versenyen elért eredményéért, példaadó hitéleti munkájáért, sporteredményéért, egyéb kiemelkedő teljesítményéért könyv és egyéb tárgyi jutalomban (emléklap, oklevél, kupa, kirándulás, édesség stb.) részesülhet.

A dicséret formái

Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret.

Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén:

- kiváló tanulmányi eredményéért,
- szaktárgyi teljesítéséért,
- példamutató magatartásáért,
- kiemelkedő szorgalmáért,
- példaértékű vallásgyakorlásáért
- példamutató magatartásáért és kiemelkedő szorgalmáért dicséretben részesíthetők. A dicséretet a tanuló bizonyítványába kell vezetni.

A jutalmazás formái

Az egyes tanévek végén kitűnő eredményt elért tanulók könyvjutalmat kapnak, amelyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.

- Az iskolai szintű versenyek első három helyezettjei oklevelet kapnak, amelyet az iskola közössége előtt vehetnek át.
- Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- Projekt programok zárásaként a projekt jellegéhez kapcsolódó project ajándékot kapnak az erre érdemes tanulók.

- A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát az egységes helytállást tanúsító tanulóit csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.
- A Szent Piroska Díj odaítélésével

A felsorolt dicséret, jutalmak adására az iskola bármely pedagógusa javaslatot tehet. A jutalmak odaítéléséről az erre jogosult nevelő (szaktanár, napközis nevelő, osztályfőnök, igazgató) dönt. A dicséretet írásba kell foglalni és azt a szülő tudomására kell hozni, illetve a KRÉTA rendszer megjegyzés rovatába be kell jegyezni.

III. 12. 2. A tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez kapcsolódó elvek

A magatartás értékelésekor mindig figyelembe kell venni a tanuló egyéni adottságait, beállítódását, temperamentumát.

A magatartás és szorgalom minősítésére félévkor és a tanév végén az osztályfőnök tesz javaslatot az osztályban tanító pedagógusok közösségének. Az osztályfőnök javaslatát a testület többségi döntéssel véglegesíti. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye a mérvadó.

Alapelvek:

- vegyük figyelembe a tanuló önmagához mért változását,
- az osztályközösség véleményét és javaslatait,
- a keresztény erkölcsi elvárásokat,
- az értékelés ne jutalmazás vagy büntetés legyen.

A magatartás és szorgalom értékelés módja

Magatartás

Példás (5-ös) magatartás:

- Ha fegyelmezett az órákon és az órákon kívül, viselkedése példamutató, udvarias, barátságos.
- Közösségi feladatait hiánytalanul elvégezte, kezdeményező.
- A Házirend előírásait következetesen betartja.
- A közösség vagyonára vigyáz.
- Ha tisztelettudó a felnőttekkel, türelmes társaival.
- Ha az iskolából nem mulasztott igazolatlanul.
- Szaktanári, osztályfőnöki figyelmeztetése nincs.

Jó (4-es) magatartás:

- Az iskolai rendszabályokat betartja.
- Döntéseiben a társadalmilag elfogadható értékeket képviseli.
- A közösség munkájában részt vesz.
- Tanórákon vagy szünetekben néhányszor figyelmeztetik.
- Társaival való konfliktusait nem kifogásolható módon önállóan kezeli.

- Tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben őszinte, tisztelettudó.
- Az iskolából nem mulasztott igazolatlanul.

Változó (3-as) magatartás:

- Viselkedésével szemben kifogások merülnek fel.
- Felelősségtudata változó.
- Meggondolatlan, harsány,
- A házirend szabályai ellen vét.
- A közös programokról gyakran távol marad.
- Tanáraival, társaival szembeni magatartása nem mindig udvarias. Indulatait nem mindig képes fékezni, hangneme kifogásolható.
- Írásbeli figyelmeztetései vannak.

Rossz (2-es) magatartás:

- A Házirend szabályait nagyon hiányosan tartja be.
- Kivonja magát a közösségi feladatokból, rossz hatással van társaira, rossz példát mutat, bomlasztja a közösséget.
- Tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben nem őszinte, tiszteletlen, udvariatlan.
- Sorozatos igazolatlan mulasztás,
- Igazgatói intése, megrovása van.
- Kirívó fegyelmi vétség, mely ön maga és társai testi épségét és az iskola hírnevét veszélyezteti.

Szorgalom

Példás (5-ös) szorgalom:

- Képességeinek megfelelően teljesít, tanul.
- Kiegyensúlyozott teljesítmény, tartja tanulmányi színvonalát.
- Gyűjtőmunkát, szorgalmi feladatokat végez.
- Igényes, pontos, gondos munkavégzés.
- Felszerelése mindig rendben van.
- Házi feladatait elkészíti.
- Az órákon aktív, érdeklődő.
- Tantárgyi versenyeken vesz részt.

Jó (4-es) szorgalom:

- Nem képességeinek és körülményeinek megfelelően teljesít, de jó osztályzatai vannak.
- Házi feladatait elkészíti.
- Felszerelése rendben van.
- Kevés szorgalmi feladatot végez.
- Órákon aktív, érdeklődő.

Változó (3-as) szorgalom:

- Nem teljesít képességeinek megfelelően.
- Az órákra nem készül rendszeresen, figyelmetlen, pontatlan.
- Változó a teljesítménye, hol ront, hol javít.
- Felszerelése időnként hiányos.
- Házi feladatait nem készíti el rendszeresen.
- Az órákon sokszor passzív, szétszórt, érdektelen, nehezen aktivizálható.

Hanyag (2-es) szorgalom:

- Képességeihez és körülményeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében.
- Több elégtelen osztályzata van.
- A felszerelése hiányos, rendetlen.
- A házi feladatok elkészítésének elmulasztása.
- Az órákon teljes érdektelenség, tájékozatlanság, közömbösség, passzivitás.
- Sok mulasztás esetén a pótlás nem történik meg.

III. 13. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje, követelményei és formái

III.13.1. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje és formái

Az iskolai beszámoltatás rendje:

Beszámolás a már elsajátított tananyagból történhet. Olyan tananyag kérhető számon, amelyet előzőleg már a tanórán a szaktanár vezetésével átvettek, értelmeztek, a lényeget kiemelték és a legfontosabb fogalmakat rögzítették.

Az írásbeli beszámoltatás formái:

- Röpdolgozat: Olyan rövid számonkérési forma, amely során az előző tananyag legfontosabb tényeire, fogalmaira kérdez rá. A röpdolgozatot nem fontos előre bejelenteni. Célja, a folyamatos felkészülés mérése. Írhatja az egész osztály vagy csak néhány tanuló.
- Témazáró dolgozat: Átfogó jellegű számonkérési forma, amelynek célja a tanulók tudásának, jártasságának a mérése. A témazáró dolgozat háromnál több anyagrészből áll. Egész órán írják a tanulók. A témazáró dolgozatot összefoglaló óra előzi meg. A témazáró dolgozatot lehetőleg egy héttel korábban be kell jelenteni. Egy nap két témazáró dolgozatnál több nem íratható.
- Év végi dolgozat: Az év végi dolgozatnak az a célja, hogy mérje a tanév során megismert legfontosabb összefüggéseket, fogalmakat a továbbhaladás szintjén elsajátították-e a tanulók. A tanév végi dolgozatot legkésőbb az utolsó tanítási napig ki kell javítani.

A szóbeli beszámoltatás rendje és formái

A szóbeli beszámoltatás értékelésekor figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait és egyéni adottságait. Nagyon fontos, hogy a tanulók sajátítsák el a szóbeli kommunikáció, beszámolás, felelés gyakorlatát, szerezzenek tapasztalatot a szóbeli beszámolásból.

A szóbeli beszámoltatás formái:

- Szóbeli felelt
- Kiselőadás
- Csoportos beszámoló
- Prezentáció
- Memoriter

III.13. 2. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja

A tervszerű pedagógiai munka alapvető feltétele a folyamatos ellenőrzés és értékelés.

- Érdemjegyek: A tanulók teljesítményét második osztálytól az ötfokozatú skálán (1–5) értékeljük.
- Szöveges értékelés: Az alsó tagozat első éveiben: 1. osztályban és a 2. osztály első félévében jegyek helyett szöveges minősítést alkalmazunk. Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

Alapelvek:

- Az értékelés személyre szóló. Egyéni adottságokat figyelembe kell venni a felelet értékelésénél.
- Legyen objektív, megbízható.
- Az értékelés szempontjairól a szaktanár tájékoztatást ad.
- Legyen arányos az érdemjegyek havi száma a heti óraszámmal.
- A tanulót és a szülőt az érdemjegyekről, a tanuló tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról és szorgalmáról a tanév során folyamatosan tájékoztatni kell.
- A feleltetés történjen szóban és írásban.

Az ellenőrzés célja, hogy képet adjon a pedagógiai célkitűzéseink megvalósításának aktuális állapotáról és a fejlődés üteméről. A folyamat alapja a lényeges, megbízható és érvényes információk gyűjtése és elemzése, mivel a pontos tényfeltárás elengedhetetlen a fejlesztési irányok kijelöléséhez és az egyénben rejlő lehetőségek minél teljesebb kibontakozásának segítéséhez.

Az értékelés célja segíteni a tanulót a folyamatos fejlődésben, megtalálni a leghatékonyabb pedagógiai eljárásokat a személyiségfejlesztéshez, és az egyénhez mért optimális teljesítmények eléréséhez.

Feladat:

- a jó megerősítése,

- a hiányosságok feltárása és megszüntetése,
- motiválás a képességhez mért legnagyobb teljesítményre,
- a fejlesztés irányainak kijelölése,
- a tanulásra való ösztönzés legkedvezőbb módszereinek keresése és alkalmazása,
- az önismeret, önértékelés fejlesztése.
- folyamatosság és rendszeresség

Írásbeli ellenőrzés módjai

- Órai munka értékelése
- Írásbeli beszámoltatás az előző órák anyagából
- Átfogó témazáró dolgozat
- Értő olvasás felmérés
- Fogalmazások, esszék, értekezések, beszámolók
- Gyűjtő munka, szorgalmi feladat

Írásbeli értékelés elvei

- Az intézményben a témazáróknál a következő értékelési skálát használjuk:

Jeles	(5-ös)	=	100-90%
Jó	(4-es)	=	89-75 %
Közepes	(3-as)	=	74-60 %
Elégséges	(2-es)	=	59-40 %
Elégtelen	(1-es)	=	39- 0 %

- A pedagógus egyéni döntésével 1-5%-ban eltérhet a megadottól, a feladatsor nehézségi fokának függvényében mindkét irányban.
- A pedagógus ismerteti a diákokkal a követelményrendszert és az értékelés módszertanát.

A szóbeli ellenőrzés és értékelés formái:

- A szóbeli felelet
- Kiselőadás
- Csoportos beszámoló/ bemutató
- Prezentáció
- Memoriter
- Olvasás felmérés

A szóbeli értékelés módjai

Jeles (5-ös) a felelet minősítése, ha:

- a tanuló önállóan, a tantárgy szakkifejezéseinek helyes használatával, példák említésével ad számot a tananyagról,
- ezen felül helyesen válaszol a tananyaggal kapcsolatos gondolkodtató kérdésekre,
- az ismétlő feladatot is jól megoldja.

Jó (4-es) a felelet értéke, ha:

- a tanuló a fentiek szerint, de kisebb hiányosságokkal teljesít.
- kisebb fogalmi tévedést mutat, de tanári rávezetéssel képes a helyes válaszadásra.

Közepes (3-as) a felelet értéke, ha:

- a tanuló tájékozott a tananyagban, de csak tanári, vagy tanulói segítséggel, kérdésekre adott válaszadással tudja azt kifejezni.
- ismeretei hiányosak, de a kérdések legalább felére jó választ ad.

Elégséges (2-es) a felelet értéke, ha:

- tanári, illetve tanulói segítséggel is hiányos ismeretekről ad jelzést kb. 40 %-ban,
- tanári segítséggel képes a tantárgy szakkifejezéseit használni a felelet legalább 40 %-ában. A többi szakkifejezést saját szavaival körülírja.

Elégtelen (1-es) a felelet értéke, ha:

- a tanuló 30 százaléknál kisebb tájékozottságot mutat,
- sem tanári, sem tanulói segítséggel sem képes a tananyagot elmondani,
- megtagadja a feleletet, még ha más beszámoltatási formát is - pl. írásbeli számonkérés- ajánl fel a tanár.

III.13. 3. A készségtárgyak értékelése és minősítése

Iskolánkban testnevelés, technika és tervezés, ének, digitális kultúra és rajz tantárgyakból fordul elő a gyakorlati beszámolás. A munkadarabot a tanár által elvárt módon, lehetőleg a tanórán kell elkészíteni. A munkadarab a tanuló tulajdona. Testnevelés tantárgyból a tanult mozgásformák kivitelezése az elvárható.

Az ellenőrzés formái

- Gyakorlati feladatmegoldás: A gyakorlati ismeretek elsajátításának igazolása a feladat megoldásával.
- Kreatív alkotás a tanult ismeretek alkalmazásával: innovatív feladatmegoldás. Az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazása.
- Munkadarab készítése: Útmutatás segítségével történő feladatmegoldás, az órai munka eredménye.
- Képzőművészeti technikával készített alkotás: A helyi tantervben meghatározott feladatok ellátása során létrejött alkotások.

A értékelés módjai

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

a) a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),

Az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

jeles (5) = A kivitelezés módja kiváló és eredménye a tanár által elvárt szinten történik.

jó (4) = Kisebb pontatlanságok előfordulnak, segítség szükséges, de esztétikailag szép, tiszta, átgondolt a munka. Értelmezésembeli hiba nem jellemző.

közepes (3) = Segítségadás szükséges a feladat kivitelezéséhez. A feladat teljesítése legalább 50%-ban megtörtént.

elégséges (2) = A segítségadás ellenére sem történik meg a feladat teljesítése, de a tanuló a munkát elkezdte, elméleti szinten a megoldásra képes.

elégtelen (1) = A tanuló elméleti szinten sem képes a feladat megoldására. A feladatot nem kezdi el, nem készíti el a tanári, tanulói (párban való munkálkodás) segítségadás ellenére sem.

III.13. 4. A hittan tantárgy értékelése és minősítése

A hittan tantárgy értékelése és minősítése alapvetően megegyezik a többi tantárgyával, de a tartalmát az egyház kerettanterve határozza meg.

- Érdemjegyek: A tanulók teljesítményét második osztálytól az ötfokozatú skálán (1–5) értékeljük.
- Szöveges értékelés: Az alsó tagozat első éveiben: 1. osztályban és a 2. osztály első félévében jegyek helyett szöveges minősítést alkalmazunk, amely a gyermek fejlődését, érdeklődését és közösségi hozzáállását tükrözi.
- A bizonyítványban: A hittan jegy ugyanolyan értékű, mint bármely más tantárgyé, beleszámít az átlagba.

A hittan nem csupán lexikális tudás, így az értékelés komplex **követelményrendszer**t követ:

- Helyi tanterv alapján írásbeli és szóbeli számonkérések (dolgozatok, feleletek).
- Projektfeladatok vagy kiselőadások (pl. egy szent élete vagy egy templom bemutatása).
- Hitéleti tevékenység (pl. részvétel miséken/istentiszteleteken)

A hittanértékelés szempontjai:

- Kognitív tartalom: A Szentírás ismerete, az Egyház tanítása, az egyházi év ünnepei és a liturgikus rend, a Szentmise részei.

- Liturgikus és erkölcsi jártasság: Tudja-e a tanuló használni a liturgikus eszközöket (pl. misekönyv, énekeskönyv), ismeri-e az alapvető imádságokat (Miatyánk, Üdvözlégy, Hiszekegy). Ismeri a Tízparancsolat tanítását, és képes annak iránymutatásait a mindennapi élethelyzetekre, saját döntéseire és a közösségi viselkedési normákra vonatkoztatni.
- Közösségi és etikai aktivitás: Hogyan viszonyul társaihoz, mennyire vesz részt a közös reflexiókban, és képes-e a keresztény értékeket (segítőkészség, empátia) a gyakorlatban, akár az órai kereteken belül megjeleníteni.

A hittan tantárgy értékelésének egyik legfontosabb alapelve, hogy a kegyelmi állapot és a személyes hit nem osztályozható. A hittan osztályozása során a pedagógusok törekszenek az objektivitásra, szem előtt tartva, hogy a tantárgy célja nem a "számonkérés általi elrettentés", hanem az értékrend közvetítése.

III. 14. A mérés – értékelés diagnosztikus, szummatív és fejlesztő formái

A mérések az iskolában

- **A diagnosztikus mérés formái**
 - DIFER- mérés
 - Minden olyan eset, amikor a kiindulási állapot kell figyelembe venni.
- **A szummatív mérés formái**
 - A tantárgyak témazárói, egyéb átfogó-értékelő feladatlapok.
 - Az évfolyamokat, osztályokat érintő összesítő mérések.
- **Fejlesztő mérés formái**
 - Kompetenciamérés.
 - A szövegértés felmérések.

Iskolánkban a mérés- értékelés területe a tantervi követelmények változásához folyamatosan alakítható a tanulók iskolai teljesítményének növelése érdekében.

- **Az országos kompetenciamérés**

Az országos kompetenciamérések 4 - 8. évfolyamra vonatkozó tartalmi kerete, mérési területek:

Szövegértés

A 4-8. évfolyamos tanulók szövegértési képességét vizsgálja. A tesztek a mindennapi életből vett szövegekben szereplő tények, összefüggések feltárását, problémák, helyzetek megoldását várják el a tanulóktól, elbeszéléseket, regényrészleteket, ismeretterjesztő szövegeket, újságcikkeket, hirdetéseket és szokványos táblázatokat tartalmaznak. A tanulóknak a különböző információhordozókhoz kapcsolódó kérdések megválaszolásakor a szövegek átfogó értelmezésén túl különböző műveleteket kell végrehajtaniuk. Ezek közé egészen egyszerű és komplex műveletek is tartoznak a konkrét információ

visszakeresésétől az egyes szövegelemek funkciójának meghatározásán át a szöveg megformáltságára való reflektálásig.

Matematika

A 4-8. évfolyamos tanulók matematikai eszköztudását vizsgálja, azt, hogy mennyire képesek az iskolai oktatás során elsajátított matematikai ismereteiket valós helyzetekben, életszerű kontextusokban alkalmazni. A felmérés ugyan figyelembe veszi a matematika tanterveket, de nem csak azon ismeretek mozgósítását várja el, amelyeket éppen az adott évfolyamon kellett elsajátítani.

Természettudomány

A 6-8. évfolyamos tanulók természettudományos műveltségét vizsgáló mérésben a természettudomány kérdéseivel, a műszaki, technikai problémákkal valóságos, vagy valószerűen megkonstruált kontextusban találkoznak a diákok. A kérdések megválaszolásához nem kizárólag és nem elsősorban az előzetes tudásukra van szükségük a diákoknak, fel kell használniuk és fel kell dolgozniuk a feladatban szereplő információkat, adatokat, adatábrázolásokat is.

Történelem

A történelmi gondolkodást mérő tesztek azt vizsgálják, hogy a tanulók mennyire képesek kritikusan, szuverén módon használni a történelemről megszerzett tudásukat, illetve, hogy a különböző történelmi ismeretforrásokból szerezhető információkat milyen szinten tudják megérteni, feldolgozni és értékelni. A mérés a történelem kerettanterveken alapul, de célja nem a tanulók ismereteinek közvetlen mérése, hanem a gondolkodási képességek feltérképezése.

Digitális kultúra

A digitális írástudást, algoritmikus gondolkodást, adatkezelést, illetve információs technológiák használatát mérő tesztek azt vizsgálják, hogy a tanulók a digitális kultúra tantárgy tanulása során szerzett ismereteiket mennyire tudják alkalmazni különböző, a digitális eszközök használatát igénylő mindennapi helyzetekben. A mérés illeszkedik a digitális kultúra kerettantervhez, egyúttal a tantárgy szemléletváltására jellemző tantárgyi integritás elvét érvényesítve.

Idegen nyelvi mérés

Az idegen nyelvi mérés a 6-8. évfolyamos tanulók angol és német nyelvtudását vizsgálja. A mérésekben az angolt vagy németet első idegen nyelvként tanuló diákok vesznek részt. A mérés azt vizsgálja, hogy a tanulók elérik-e a tantervi követelményekben az egyes évfolyamok számára előírt Közös Európai Referenciakeret (KER) szerinti szinteket (6. és 7. évfolyam A1, 8. évfolyam A2.). Az idegen nyelvi mérés három készséget érint, a mérés egyik része az olvasott szöveg értését és a szövegalkotást, a másik része a hallott szöveg értését vizsgáló feladatokból áll.

Célnyelvi mérés

Az angol célnyelvi mérés a két tanítási nyelvű oktatásban részt vevő tanulók nyelvtudását vizsgálja. Azt méri, hogy a két tanítási nyelvű iskolák tanulóinak nyelvtudása az európai nyelvek esetében megfelel-e

a tantervi követelményekben az egyes évfolyamok számára előírt KER (Közös Európai Referenciakeret) szerinti, szerinti szinteknek (6. és 7. évfolyam A2/HSK2, 8. évfolyam B1/HSK3). A célnyelvi mérés az idegen nyelvihez hasonlóan három készséget érint, a mérés egyik része az olvasott szöveg értését és a szövegalkotást, a másik része a hallott szöveg értését vizsgáló feladatokból áll. A tesztek főként feleletválasztós kérdésekből állnak, néhány feladatnál egy-egy számot kell begépelniük a tanulóknak.

A tanulói teljesítmények értékelése központilag történik.

A mérési szoftver

A digitális mérésben a tanulóknak asztali számítógépen vagy laptopon kell megoldaniuk a feladatokat. A feladatok a képernyőn jelennek meg, a tanulóknak onnan kell elolvasniuk őket. A feladatok megoldásához a megfelelő helyekre kell kattintani, legördülő menüket kell kezelni vagy elemeket kell az egér segítségével a helyükre húzni.

- **A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek**

NETFIT mérés méri, értékeli és minősíti a törvény által előírt, adatszolgáltatási kötelezettséget jelentő, egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket:

- **Testösszetétel és tápláltsági profil:**

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

- **Aerob fitsségi (állóképességi) profil:**

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

- **Vázizomzat fitsségi profil:**

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

- **Hajlékonysági profil:**

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Általános vizsgálati szempontok:

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.

- Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.
- A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni.
- Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.
- A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdni.

III.15. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha a helyi tantervben meghatározott alapkövetelményeket az adott évfolyamon minden tantárgyból teljesítette. Ezt a tényt a Kréta rendszerben, a bizonyítványban és a törzslapon jelezni kell.

A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája alapján bírálják el. Az 1. évfolyamon – félévkor és év végén, továbbá a 2. évfolyam félévkor – szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól, megfelelően teljesített, vagy felzárkóztatásra szorul. Ha a tanuló „felzárkóztatásra” szorul minősítést kap, a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, javaslatot kell tenni az akadályozó tényezők megszüntetéséhez szükséges intézkedésre.

A nevelőtestület hozhat olyan döntést, hogy a tanulónak meg kell ismételnie az évfolyamot, de csak abban az esetben, ha a tanuló az adott tanítási évben legalább 250 tanítási órától távolmaradt, vagy egy tantárgy tanítási óráinak 30 százalékáról mulasztott. (Az igazolatlan távolmaradások száma magasabb volt az igazolt távolmaradásokénál, feltéve, hogy megtörtént a szülő figyelmeztetése az igazolatlan távolmaradás jogkövetkezményeire.)

A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges”(2) év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.

Ha a tanuló a 2-8. évfolyam végén legfeljebb három tantárgyból "elégtelen" osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

A magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi, (ill. a félévi) osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozóvizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól;
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse;
- számára az Oktatási Hivatal az egyéni munkarendet engedélyezett;
- 250 óránál többet mulasztott, és a nevelőtestület engedélyezte;
- 30 %-nál több óra mulasztása van, az adott tantárgyból osztályozó vizsgát tehet.

III. 16. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

- A házi feladat célja a tanórán megértett tananyag begyakorlása.
- A házi feladat csak már ismert tananyagra épülhet, de új megoldási lehetőségek feltárását célozhatja, amennyiben ez a jobb bevésést segíti.
- Az írásbeli házi feladat mennyisége nem lehet több, mint amennyit a tanórán begyakorlásra fordított idő alatt el lehet végezni, tantárgyanként.
- Szóbeli házi feladat rendszeresen adható, sőt elvárható.

- Olyan házi feladat adható, amelyet életkori sajátosságokat figyelembe véve a tanuló csoport többsége segítség nélkül meg tud oldani.
- A házi feladat változatos legyen.
- Álljon rendelkezésre minden tanulóknak az elkészítéshez szükséges információ, eszköz.
- A házi feladatot, ha a szaktanár nem ad felmentést, pótolni kell.
- A házi feladat lehet:
 - írásbeli munka,
 - gyűjtő-/ kutatómunka,
 - tananyagrogzítás, felkészülés szóbeli feleletre
 - memoriter,
 - kreativitást igénylő feladatok
 - gyakorló feladat
- Hétvégére annyi házi feladat adható, amennyit egy délután el lehet készíteni. A hétvége a családé, a közösségé, a pihenést szolgálja.
- Tanítási szünetekre házi feladatot lehetőleg nem adunk.
- Nyári szünetre kötelező olvasmányok és olvasónapló, valamint kreativitást, megfigyelést igénylő feladatok. Az arányosság ebben az esetben is alapkövetelmény.
- Sajátos nevelési igényű tanulóknak is adható házi feladat az irányelvek figyelembevételével.
- A tanulószobán, napköziben az írásbeli házi feladatokat a nevelő ellenőrzi.

III.17. Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvei

III. 17. 1. Az egészségnevelés elve, területei, fejlesztő programja, célja és feladata

Az egészségnevelés elve és célja

Az egészségnevelés elve a holisztikus emberkép: az egészséget nem csupán a betegség hiányaként, hanem a testi, lelki és szociális jólét egységeként értelmezi.

Fő cél: Olyan tudatos magatartásformák kialakítása, amelyek képessé teszik a tanulót saját és környezete egészségének megőrzésére, fejlesztésére és a kockázati tényezők kerülésére. Segítse a tanulókat a testi és a lelki harmóniájuk megteremtésében, az egészséges életmód kialakításában és megtartásában. Fejlessze az életvezetési képességeket. Fejlessze a tanulók felelősségérzetét egészségük megőrzéséért. Készítse fel a tanulókat a stressz-hatások feldolgozására. Segítse elő a környezeti és egészség-tudatosság erősítését. Valósítsa meg a mindennapi testedzést a tanulók számára. Terjedjen ki a mentálhigiénés nevelésre is.

Szemlélet: A tiltás helyett a pozitív mintákra, az önértékelés erősítésére és a döntési képesség fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

Az egészségnevelés területei

Testi egészség: Helyes táplálkozás, személyi higiénia, rendszeres testmozgás, testtartás javítása.

Lelki egészség: Önismeret, stresszkezelés, kudarcűrő képesség, lelki állóképesség (reziliencia).

Szociális egészség: Konfliktuskezelés, kortárs kapcsolatok, családra való felkészítés, empátia.

Környezetvédelem: Az épített és természeti környezet tisztasága, fenntarthatóság.

Az egészségfejlesztési program elemei

- Egészséges étkeztetés: A menza kínálatának kontrollja (reformkonyha, gyümölcsprogram).
- Mindennapos testnevelés: Nemcsak a testnevelés órák, hanem a tömegsport és a szünetek aktív eltöltése is.
- Prevenció: Kábítószer-, dohányzás- és alkoholfogyasztás megelőzésére irányuló programok.
- Elsősegélynyújtási ismeretek: Alapszintű ismeretek átadása.
- Lelki egészségvédelem: Iskolapszichológus bevonása, közösségépítő játékok.

Feladatok a pedagógiai folyamatban

Az általános iskolai egészségnevelés akkor sikeres, ha a gyermek nemcsak tudja, mi az egészséges, hanem igénye is van rá. Ez csak a pedagógusok, a szülők és az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolavédőnő, orvos) szoros együttműködésével valósulhat meg. Az egészségnevelés nem kampányszerű tevékenység, hanem a mindennapi iskolai élet szerves része.

Az iskola feladatai

- Oktatási feladatok: Az ismeretek átadása a biológia, technika, osztályfőnöki és testnevelés órákon (pl. az emberi test működése, tápanyagok szerepe).
- Nevelési feladatok: Attitűdformálás, a felelősségérzet kialakítása a saját testük iránt, a másság elfogadása.
- Szervezési feladatok: Az egészséges környezet biztosítása (megfelelő világítás, ergonomikus székek, tiszta vizesblokkok, erőszakmentes légkör).

Fő feladataink

Az életkorhoz és a tanulmányokhoz igazodva meg kell ismertetni a tanulókkal:

- az emberi szervezet felépítésének, működésének és a környezet kölcsönhatásainak törvényeit,
- az egészséges életmódra, különös tekintettel az egészséges táplálkozásra, rendszeres testmozgásra, a dohányzás és a túlzott alkoholfogyasztás mellőzésére, valamint az egészséges környezet megteremtésére vonatkozó tudnivalókat,
- a személyi higiénés és mentálhigiénés ismereteket,
- a testmozgás és a sport egészségfejlesztő szerepét,
- a nemi érintkezés útján terjedő betegségek megelőzésével és kezelésével kapcsolatos tudnivalókat,
- a legfontosabb szűrővizsgálatokat és az azokon való részvétel fontosságát,
- a szenvedélybetegségeket, ezek káros hatásait, és a rászakas elkerülésének módját,
- az elsősegélynyújtás elméletét és gyakorlatát,
- az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének szükségességét, feltételeit és lehetőségeit, valamint
- az egészséggel összefüggő etikai alapokat.

Az iskolaorvos és a védőnő feladatai

- Tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, szűrővizsgálatok

- Felvilágosító előadást tart a serdülőkori változások problémáiról, a szenvedélybetegségekről, az életmód és a betegségek összefüggéseiről.
- Prevenciós tevékenységet folytat.
- Gondozás, az osztályvizsgálatokon kiszűrt tanulók szakrendelésre utalása. Nyomon követés.
- Ortopédiai elváltozások esetén, amennyiben szakorvos is diagnosztizálja gyógytestnevelésre utalás.
- Védőoltások szervezése, beadása, adminisztrálása
- Tisztasági vizsgálat.
- Elsősegélyismereteket nyújt.

Testi neveléssel kapcsolatos állapotmérés

- A mindennapos testnevelés formái és szinterei
- Felmentett tanulók száma
- A tanulók mozgásfejlesztésével, állóképességével kapcsolatos mérési eredmények adatai

Helyzetelemzés

A népesség egészségi állapota az utóbbi évtizedekben kedvezőtlenül alakult. Az egészségfejlesztés ezért nem csupán az egészségügyi ágazat kötelezettsége. A helyzet kialakulásáért az egészségtelen életmód, a hiányos egészségkultúra, a környezeti tényezők és a hiányos prevenciós tevékenység felelős. A nemzeti egészségnevelési stratégia sikeres végrehajtásához ágazati és ágazatközi együttműködés szükséges. Ez azt jelzi, hogy az oktatásban a tennivalók nem egyes tantárgyakra és adott szakos pedagógusra hárulnak, hanem az iskola egészének kell a szemléletét meghatároznia.

Tanítványaink többsége testileg, lelkileg megfelelően fejlett. A túlzott és gyakori szénhidrát fogyasztás egészségre káros hatása egyre több gyermeknél megfigyelhető. A túlsúlyos gyermekek aránya nő. Tanítványaink közel fele nyugodt érzelmi állapotú, ami a társaikhoz és a felnőttekhez fűződő viszonyában is megmutatkozik. Sajnálatos, hogy egyre több gyermek érzelmileg instabil, deviáns jeleket mutat.

Iskolai környezet az egészségnevelés szempontjából:

- Az osztálytermek tágasak, nagy ablakfelületek gondoskodnak a természetes világításról.
- Az épület minden szintjén tiszta, különálló lány- és fiúmosdók találhatók, az ebédlő bejáratánál pedig külön mosdók az étkezés előtti kézmosásra.
- Az iskola jól felszerelt konyhával és tágas ebédlővel rendelkezik.
- Az iskola udvara a szabad mozgás és játék helye.

Segítő kapcsolataink: Iskolaorvos, fogorvos, védőnő, az intézmény pedagógusai, logopédus, iskolapszichológus, nem pedagógus dolgozók.

Külső segítők: Szülői közösség, Iskolaszék, HMB. Pedagógiai Intézet, Gyermekjóléti Szolgálat, ÁNTSZ

A segítség módjai

Iskolaorvos, fogorvos, védőnő:

- Vizsgálatok, időszakos ellenőrzések, sérülések azonnali ellátása, fogászati beavatkozások, beutalók adása szakrendelésre, felvilágosító munka, ismeretterjesztés.
- Minden év május 20-ig felmérni a gyógytestnevelésre utalt tanulókat.

Logopédus:

- Beszédhibák javítása
- Elsős tanulók szűrése

Az intézmény pedagógus végzettségű dolgozói és pedagógiai asszisztensei:

- korszerű ismeretek tanórai oktatása, önművelés,
- egészséges életmódra nevelés, példamutatás útján is,
- szabadidő helyes eltöltésére nevelés, játéktanítás, meglévő sportolási lehetőségek optimális kihasználása,
- szervezett programok látogatása, szervezésében közreműködés, könyvajánlás

Intézményvezető, gazdasági vezető, élelmezés vezető:

- Az intézmény biztonságának, működési feltételeinek megteremtése
- Az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étrend összeállítása

Közegészségügyi feladatok: Iskolaorvos, háziorvos, védőnő, fogorvos a feladat ellátója.

Egészségfejlesztő iskola

Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) megfogalmazása szerint az egészségfejlesztő iskola folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

Az egészségfejlesztő iskola ismérvei

- Minden rendelkezésre álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jólétét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni fejlődést.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését.

Az egészség dimenziói

Az egészség nem csupán a betegség hiánya, hanem egy dinamikus egyensúlyi állapot, amelyet az alábbi területek metszete határoz meg:

- Társadalmi integráció: Az egyén szervesen kapcsolódik közösségeihez – legyen szó családról, iskoláról vagy munkahelyről –, megélve az összetartozás élményét.

- Alkalmazkodóképesség: Képes rugalmasan reagálni a környezet változó fizikai és mentális terheléseire.
- Egyéni autonómia: Megőrzi személyes önállóságát és döntési szabadságát.
- Belső egyensúly: Összhangot teremt biológiai adottságai, fizikai állapota, lelki világa és társadalmi lehetőségei között.

Az egészségfejlesztés

A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.

Egészségnevelés

A WHO meghatározása szerint az egészségnevelés olyan, változatos kommunikációs formákat használó, tudatosan létrehozott tanulási lehetőségek összessége, amely az egészséggel kapcsolatos ismereteket, tudást és életkézségeket bővíti az egyén és a környezetében élők egészségének előmozdítása érdekében.

A prevenció – megelőzés - területei

Az elsődleges megelőzés a betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul. (WHO)

Ide tartozik:

- az egészséges táplálkozás,
- a szabadidő aktív eltöltése,
- a mindennapos testmozgás,
- a személyi higiéné,
- a lelki egyensúly megteremtése,
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- a járványügyi és étel-miszer biztonság megvalósítása.

Az iskolának e fenti primer prevencióban van jelentős szerepe, így az egészségnevelési feladatok meghatározásánál is e területekre kell a hangsúly fektetni. Az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere.

Az egészségnevelés elméleti és gyakorlati ismeretei

Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága,
- az értékek ismerete,
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat,
- a barátság, a párkapcsolatok szerepe az egészségmegőrzésben,
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete,
- a tanulás és a tanulás technikái,
- az idővel való gazdálkodás szerepe,

- a rizikóvállalás és határai,
- a szenvedélybetegségek elkerülése,
- a tanulási környezet alakítása,
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

Feldolgozásra kerülő témák:

- az egészséges táplálkozás témái,
- a szenvedélybetegségekkel való foglalkozás,
- a családtervezés alapjai, (lelkipásztor jelenlétében),
- a betegség és a gyógyulást segítő magatartás (elsősegélynyújtás, gyógyszerhasználat),
- a testi higiénia,
- a környezeti ártalmak (zaj, légszennyezés, hulladékkezelés),
- a személyes biztonság (közlekedés, rizikóvállalás,),
- a testedzés, a mozgás, a helyes testtartás.

A pedagógus felelőssége az egészséges környezet kialakításában

A nevelő-oktató munka során a pedagógus feladata és felelőssége az alábbi egészségügyi szempontok érvényesítése:

- Gondoskodik az osztálytermek rendszeres és hatékony szellőztetéséről, valamint a tanuláshoz szükséges megfelelő világításról.
- Felügyeli, hogy a tanterem berendezése (asztalok, székek mérete) igazodjon a tanulók testmagasságához és fizikai adottságaihoz. Ügyel a számítógépek és digitális eszközök egészségügyi szempontból megfelelő elhelyezésére.
- Az ülésrend kialakításakor figyelembe veszi a tanulók egyéni adottságait (pl. látás- vagy hallászavar, részképesség-problémák), biztosítva a zavartalan figyelmet és a helyes testhelyzetet.
- A gerinc és a szem egyoldalú terhelésének megelőzése érdekében az ülésrendet időszakonként módszeresen változtatja.
- Naprakész információkkal rendelkezik a tanulók egészségi állapotáról és az oktatást befolyásoló diagnózisokról (pl. BTMN, SNI), és ezekhez igazítja a pedagógiai módszereket.
- A tanórai vázlatokba és a foglalkozások menetébe tudatosan beépíti a frissítő mozgáslehetőségeket, segítve a koncentráció fenntartását és a fizikai felfrissülést.

Kiemelt feladataink

Intézményünk elkötelezett a növendékek holisztikus fejlődése mellett, ezért nevelőmunkánk során az alábbi területeket kezeljük kiemelt prioritásként:

- Egészségtudatos táplálkozás: A korszerű menzai étkeztetés biztosítása mellett hangsúlyt fektetünk a helyes étkezési szokások kialakítására.
- Rendszeres fizikai aktivitás: A mindennapos testmozgás feltételeinek megteremtése és a sportolás iránti igény belsővé tétele.
- Prevenció és mentálhigiéné: Aktív fellépés a káros szenvedélyek (dohányzás, alkoholfogyasztás, kábítószer-használat) megelőzése érdekében, felvilágosító programokon keresztül.

- Személyiségfejlesztés: Az egészséges önkép és érzelmi intelligencia támogatása a harmonikus személyiségfejlődés érdekében.
- Biztonságos közösségi környezet: Az iskolán belüli bántalmazás (bullying) megelőzése, a konfliktuskezelési kultúra fejlesztése és a zero tolerancia elvének alkalmazása az erőszakkal szemben.
- Érzelmi nevelés: A párkapcsolati kultúra és a felelős magatartás szerepének tudatosítása az egyéni egészségmegőrzésben és a családi életre való felkészítésben.
- Tudatos médiahasználat: Felkészítés a helyes és biztonságos internethasználatra, a digitális lábnyom és az online veszélyek kezelésére.
- Esélyegyenlőség és befogadás: A sajátos nevelési igényű (SNI), a fogyatékkal élő, valamint a hátrányos helyzetű tanulók teljes körű integrációjának és elfogadásának elősegítése.

A használt módszerek, eszközök, lehetőségek

- Kérdőívek, rajzos-, szöveges felmérőlapok, kvízzjátékok.
- Faliújság levelezési rovata, postaláda.
- Osztályfőnöki, irodalom vagy rajzórai témafeldolgozás, dramatizálás.
- Tanórán kívüli foglalkozások.
- Napközis foglalkozások.
- Délutáni szabadidős foglalkozások.
- A témával kapcsolatos filmvetítések, vetélkedők, versenyek, egyéb játékos programok, csoportfoglalkozások.
- Egészségnap, családi nap.
- Hétvégi iskolai programok.
- Sportrendezvények, kulturális programok.
- Tájékoztató fórumok: szülői értekezlet, szülőcsoport számára szervezett fórum, fogadóórák.

Egészségfejlesztés és egészségvédelem

Az intézményi egészségnevelés a családból hozott és az óvodai évek alatt megalapozott készségek folytonosságára épít. Célunk, hogy a tanulóknál kialakuljon az igény az egészséges életmódra, és a testi-lelki jólétet alapvető értéként kezeljék. Kiemelt feladatunk a személyes higiénia, a rendezett ruházat és a korszerű táplálkozás iránti belső késztetés megerősítése, kiegészítve az alapvető étkezési kultúra és illemszabályok elsajátításával. Egészségnevelési programunk szervesen beépül az iskola mindennapjaiba, így a tanórákon túl a szabadidős foglalkozásokat is áthatja a tudatos életmódra nevelés.

Az első évfolyamon az óvoda és iskola közötti átmenet segítése mellett a fő feladatunk a testtudatosság elmélyítése és az érzékszervek szerepének felfedezése. A gyermekek megtanulják értelmezni szervezetük jelzéseit, felismerik az egészség és a betegség közötti különbségeket, valamint elsajátítják a rendszeres tisztálkodás, valamint az időjáráshoz illő öltözködés szokását.

A második osztályban a hangsúlyt a helyes napirend kialakítására helyezzük. A szabadidő hasznos eltöltése mellett a fog- és testápolási rutink ebben az időszakban válnak belső igénnyé és természetes szokássá. Kiemelt figyelmet fordítunk a rendszeres testmozgásra: a mindennapos testnevelés mellett a játékos, szabadban végzett tevékenységek révén tudatosítjuk, hogy az aktív életmód a testi fejlődés és a jó közérzet elengedhetetlen feltétele.

A harmadik évfolyamon a sport és az egészség összefüggéseit vizsgáljuk, bevezetve a leggyakoribb fertőző betegségek ismeretét, a megelőzés módjait és a védőoltások fontosságát. Ebben a szakaszban már az ok-okozati összefüggéseket is keressük a magatartási szabályok és a balesetmegelőzés között.

A negyedik évfolyam az emberi életút szakaszait tekinti át, párhuzamosan vizsgálva a szervezet változásait és a viselkedésmintákat. Itt kap hangsúlyt a káros szenvedélyek – mint a dohányzás és az alkoholfogyasztás – elutasítása, a prevenció és a tudatos döntéshozatal alapozása.

A felső tagozatos szakaszban a cél a már megszerzett ismeretek elmélyítése és a felelősségteljes, hosszú távú döntések motiválása. Az egészségfejlesztési tartalmak integráltan jelennek meg az oktatásban.

Az 5–7. évfolyamon a tudatos napirend kialakítása válik központi témává, amely leginkább az osztályfőnöki órák keretében kap teret. Ebben az időszakban kiemelt figyelmet fordítunk a tanulók időbeosztására, segítve őket a tanulás, a pihenés és a fizikai aktivitás közötti egészséges egyensúly megteremtésében. A közös beszélgetések során elemezzük a stresszkezelési technikákat és az alvásminőség fontosságát is, hiszen a serdülőkor változásai közepette a stabil napirend nyújtja a legbiztosabb érzelmi és fizikai támaszt a diákok számára.

A nyolcadik évfolyamon a serdülőkor sajátosságaihoz igazodva a felelősségteljes felnőtté válás és a párkapcsolati kultúra kérdései kerülnek előtérbe. A fiatalokat érintő testi és lelki változásokat komplex módon, a katolikus erkölcsi normákkal és a keresztény értékrenddel összhangban dolgozzuk fel. Az egyházi képviselőkkel szoros együttműködésben valósítjuk meg az egészséges családi életre való felkészítést, segítve a tanulókat abban, hogy a tiszta és felelősségteljes értékrend mentén alakítsák ki jövőképeiket és emberi kapcsolataikat.

Drogprevenció

Az egészségnevelés szoros és elválaszthatatlan drogprevenciós munkánkkal. Ennek elsődleges színtere az osztályfőnöki óra.

Az iskolai drogstratégia

*"...Mint költő, élő lelkiismeret:
Szétkürtölöm most minden égi tájra,
Hogy vannak züllött ifjú emberek,
Akiből nem lesz se szent, se honfi hős.
S e fiúkért valaki felelős:"
(Mécs László: Vád és védőbeszéd)*

Alapelvek

Bár iskolánkban nem jellemző a kábítószer-használat, a társadalmi tendenciák és a szerhasználat korai megjelenése miatt döntő jelentőségűnek tartjuk megelőző stratégiánk következetes alkalmazását. Hitvallásunk szerint a leghatékonyabb segítség a primer prevenció: a szenvedélybetegség kialakulásának megelőzése. Ez a szülők és a pedagógusok közös felelőssége, amelynek fókuszában a még alakuló, formálható gyermeki személyiség áll.

Mentálhigiénés és pszichológiai támogatás

A megelőző munka intézményi szinten, tanulócsoporthoz és egyéni tanácsadás formájában valósul meg, amelyben kulcsszerepet játszik az iskolapszichológus. A mentálhigiénés tevékenység célja a belső egyensúly megőrzése és a krízishelyzetek korai felismerése.

Értékközvetítés és szocializáció

A gyermekek értékrendjét a család, az iskola és a kortárs csoport együttes hatása alakítja. Napjaink anyagi szemléletével és sikerközpontúságával szemben iskolánk a belső értékekre és a közösségi szolidaritásra helyezi a hangsúlyt. A pedagógus feladata, hogy tapintattal és egyénre szabott odafigyeléssel (differenciálással) kezelje a szocializációt nehezítő vagy deviáns hatásokat, elősegítve a konstruktív tanár-diák párbeszédet.

A hit és a példamutatás ereje

Iskolánkban a legfőbb nevelési erő a pedagógus hiteles személyisége és életpéldája, aki a keresztény értékrendet közvetítve, az egyházak közösségformáló erejére támaszkodva nyújt következetes iránymutatást. Meggyőződésünk, hogy a tanulók biztonságérzete és szeretetteljes légköre a legjobb védelem a káros szenvedélyekkel szemben.

Segítő kapcsolatok színterei és kapcsolódási pontok

- A szülők: Legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett nevelőmunkában. Az iskola értékrendjével azonosulva biztosítja a nyugodt családi légkört. Partner az értékközvetítő munkában.
- Házi orvos, iskolaorvos: Segítséget nyújt a szakmai továbbképzésekben. Szakrendelésre irányít. Szűrővizsgálat alkalmával felülvizsgálhatja a tanulókat.
- Gyermekjóléti Szolgálat, Család- és Gyermekjóléti Központ: A veszélyeztetettek körében végzett önismereti és korrekciós foglalkozások vezetése. Egyéni terápiák, szakvélemények.
- Rendészeti szervek: Bűnmegelőzési programok. A jelzőrendszer részét képezik.
- Kórházak: Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben van szerepük.
- Egyházi szervezetek, lelkipásztorok, hitoktatók: Saját drogprogramjukba be tudják vonni a közösségükhöz tartozó gyerekeket. Életcél, jövőkép, pozitív világszemlélet segítségével tudják formálni a tanulókat értelmi és érzelmi síkon. Példát, kapaszkodót adnak.

III. 17. 2. A környezeti nevelés elve, területei, fejlesztő programja, célja és feladata

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. (NAT)

A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv. (NAT)

A környezeti nevelés célja

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

A környezeti nevelés tartalmi elemei az alábbi négy fő pillér köré csoportosíthatók:

1. Ismeretszerzés és tudástartalmak

Ez a terület a természeti és az épített környezet összefüggéseinek megértésére fókuszál.

- Ökológiai alapismeretek: Az élő és élettelen rendszerek kapcsolata, az anyag- és energiaáramlás folyamatai.
- Globális és helyi problémák: A klímaváltozás, a légszennyezés, a vízvédalom és a biodiverzitás csökkenésének kérdései.
- Fenntarthatóság: A megújuló energiaforrások, az újrahasznosítás és a körforgásos gazdaság alapelvei.

2. Képesség- és készségfejlesztés

A cél, hogy a tanuló ne csak tudja, mi a baj, hanem képes legyen cselekedni is.

- Rendszerszemlélet: Képesség a bonyolult környezeti összefüggések átlátására.
- Kritikai gondolkodás: A reklámok, a túlfogyasztás és a környezetkárosító szokások felismerése és elemzése.
- Gyakorlati készségek: Szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosági technikák alkalmazása (pl. villany lekapcsolása, víztakarékosság).

3. Érzelmi nevelés és attitűdformálás

Az ismeret önmagában kevés; belső motivációra van szükség a környezet védelméhez.

- Természetközelség: Közvetlen tapasztalatszerzés (erdei iskola, kirándulások), amely érzelmi kötődést alakít ki.
- Felelősségvállalás: Annak tudatosítása, hogy az egyéni döntéseknek (pl. mit vásárolunk) globális hatása van.
- Etikai érzék: Az élet tisztelete és a jövő generációk iránti felelősség (intergenerációs igazságosság)

1. Magatartási és cselekvési minták

A program ezen része a mindennapi iskolai gyakorlatot jelenti.

- Iskolai környezet: Az iskola épületének és udvarának "zöldítése".
- Közösségi programok: Részvétel olyan programokban, mint a Madarak és Fák Napja.
- Tudatos fogyasztói magatartás: A "javítás, újrhasznosítás, csökkentés" elvének beépítése a napi rutinba.

A környezeti nevelés céljaként megfogalmazott fenntartható fejlődés, környezettudatos magatartás előmozdításához elengedhetetlen, hogy az általános iskola befejezésekor a diákok megértsék, és kialakuljon bennük a szándék, hogy saját életükben alkalmazzák az alábbi **fogalmakat**:

Fenntartható fejlődés: A jelenlegi generációk szükségleteinek kielégítése olyan módon, amely nem veszélyezteti a jövő nemzedékek szükségleteinek kielégítését.

A növekedés korlátai: A Föld, és a földi erőforrások végeességéből adódó korlátok, melyek lehetetlenné teszik az emberiség lélekszámának, és anyagi javainak folyamatos gyarapodását. A keresztény szellemiségű ember elfogadja a világ növekedését, az igazságtalanság okait az ember – ember elleni kizsákmányolásában, az Istentől elforduló erkölcstelenségben látja. Ezért arra hívja fel tanítványai figyelmét, hogy a saját életükben kialakított magas erkölcsiség a legfontosabb környezetvédelmi tényező.

Alapvető emberi szükségletek: Minden ember és társadalom igénye és joga a túléléshez szükséges energiához és anyagokhoz való igazságos és egyenlő hozzáférésre, és a Föld lehetőségeihez mért kielégítő életminőség megvalósítására.

Az elővigyázatosság elve: A megfontolt, a nem kívánt következményekre is figyelemmel lévő, az ökológiai folyamatokba a lehető legkevesbé beavatkozó döntéshozatal szükségessége olyan esetekben, amikor nem ismerünk minden körülményt, és/vagy amikor az adott kérdésre vonatkozó tudományos álláspont megosztott. Az élet védelme, minden felett való érték.

Kölcsönös függőség: A minden elem és életforma (beleértve az embereket is) között fennálló kölcsönös és egyenrangú függőségi kapcsolatok a természeti rendszerekben. Az ember kötelessége, hogy Isten szerető gondoskodását megőrizze a teremtet világban.

Az iskola szerepvállalása a környezeti nevelésben

Intézményünkben a környezeti nevelés az alsó tagozatos mindennapok szerves része, amely elsősorban a gyermekek közvetlen környezetének megismerésére és megóvására irányul. Felső tagozaton a környezettudatosság már mélyebb összefüggéseiben, a szaktárgyi oktatáshoz kapcsolódva jelenik meg. Annak ellenére, hogy közvetlen kapcsolatban állunk a természettel, a környezetet terhelő jelenségek – mint a rendezetlen közterületek vagy a helytelen hulladékkezelés – nálunk is tapasztalhatók. Ezért kiemelt feladatunknak tartjuk a helyi értékek megóvását, és a település tisztasága iránti közös felelősségvállalás erősítését. A környezeti nevelés folyamatát, a kapcsolódó programokat és a szemléletformáló tevékenységeket a szakmai munkaközösségek fogják össze és irányítják, biztosítva a pedagógiai munka egységességét.

Pedagógiai célok és stratégia

Oktatási-nevelési munkánkban az egyéni tapasztalatszerzést helyezzük előtérbe, hiszen a környezettel való közvetlen kapcsolat a leghatékonyabb tanulási forma. Az alapozó szakaszban elsősorban a

természethez kötődő pozitív érzelmek, attitűdök és helyes szokások kialakítására törekszünk, megalapozva ezzel a gyermekek környezeti érzékenységét.

A felső tagozatosok számára a világról szóló ismereteket szaktárgyi keretek között mélyítjük el: a tényeket, fogalmakat és törvényszerűségeket több tudományág szemszögéből világítjuk meg. A környezeti ismeretanyagot nem elszigetelten, hanem más tudományterületek felismeréseivel ötvözve építjük be a tantárgyi rendszerbe. A folyamat zárásaként, a megfelelő tudásbázis birtokában, az elsajátított ismereteket egységbe rendezzük, hogy tanulóinkban kialakuljon egy átfogó, összefüggéseiben látott világkép.

Környezeti nevelés lehetőségei az iskolában

A környezeti nevelés minden pedagógus illetve valamennyi tantárgy feladata. Iskolánkban az önkéntes munkára való felkészülés részeként évente legalább egy alkalommal rendezünk parkosítást, kertgondozást. Az ivóvízzel való takarékoskosságot az ügyeleti munka keretében ellenőrizzük. Mindezek mellett elkötelezettek vagyunk a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása mellett, példát mutatva a gyerekeknek a mindennapi környezetvédelemre.

A környezeti nevelés **tantárgyközi feladat**. Megjelenik:

1. Természettudományos tantárgyakban: környezetismeret, természettudomány, biológia, kémia, földrajz: tények és összefüggések.
2. Humán tárgyakban: Magyar nyelv és irodalom, hittan, osztályfőnöki: értékrend és érzelmi nevelés.
3. Művészetekben: Természetes anyagok használata, esztétikai nevelés.
4. Tanórán kívül: Erdei iskola, témanapok.

Megvalósulás

Az osztályfőnöki munka és a környezeti nevelés

A gyerekek osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. A mikrokörnyezet felfedezése, igényes, gondos alakítása, megóvása életünk minden helyszínén fontos lépés (környezetkultúra fejlesztése, környezet megóvása). Kiemelkedő szerepet játszik az osztályfőnök abban is, hogy összefogja a szaktárgyak tevékenységeit, lehetőségeit. Pl. óhatatlanul felmerülnek a fogyasztói társadalom problémái, táplálkozási szokások, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság az iskolában. Az osztályfőnöki tevékenység eredményességét fokozza, ha az osztályfőnöki órák témáját tervezett sokszínű szocializációs programra építjük.

Fejlesztési követelmények

A fejlesztési követelmények középpontjában azok a gondolkodási, cselekvési képességek és készségek állnak, amelyek a tanuló/ember viszonyát jellemzik a természettel, társadalommal (kultúra, gazdaság, politika) és az egyes emberrel kapcsolatban.

A természettel kapcsolatban a felnőtt/tanuló képes:

- magát a természet részeként azonosítani, természettörténeti rokonságát tiszteletben tartani;

- a természeti történéseket, folyamatokat, a természet létezőinek mennyiségi és minőségi jellemzőit, egymáshoz való kapcsolatát egységben látni;
- a természeti, a társadalmi, emberi sokféleséget felismerni és megbecsülni;
- a működési zavarainak követelményeit felismerni.

A társadalommal kapcsolatban a felnőtt/tanuló képes:

- életprogramját szervezeten, társaival együttműködve megvalósítani;
- a társadalmi munkamegosztásban adottságainak megfelelően részt venni;
- a gazdaságban figyelemmel lenni a Föld eltartó képességére és a jövő generáció érdekeire;
- felfedezni az összefüggést a kultúra, nevelés és a környezet állapota között;
- felfedezni az összefüggést a politika és a környezet állapota között

Másokkal/önmagával kapcsolatban képes:

- önmagát egészként (kíváncsiság, érzelem, értelem, cselekvés (természeti és társadalmi lényként értelmezni);
- tanulás-tanítás célját a személyiség fejlesztéssel azonosítani;
- az adottságainak megfelelő pályát választani;
- a testi-lelki harmóniát elérni.

Nem hagyományos tanórai keretben szervezett tanítás

A környezeti nevelés célja az ember és a környezete viszonyának, kapcsolatának alakítása. Tehát vizsgálódásának, tevékenységeinek homlokterében szükségszerűen a valóságos, meg tapasztalható környezet, annak megélhető állapota, változásai állnak. A környezeti értékek megismerése, a problémák megértése, a tanuló, valamint a szembesülés tettei követelményével olyan tanulási helyzetek megteremtését kívánja, amelyek a hagyományos, tantermi órák során nem biztosíthatóak.

Erdei iskola

Az erdei iskola során csak a terepen, tantermen kívül, a környezet valóságában megszerezhető tudás, illetve elvégezhető tantervi követelmények teljesítéséhez biztosítunk feltételeket, lehetőségeket. A terepgyakorlat az ismeretszerzésre összpontosít adott megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek elvégzésével. Ilyen például egy tájolási, tájékozódási gyakorlat, növényhatározás stb. Noha a fogalom valamilyen bonyolult, összetett tennivalót sugall – a felsőoktatási terepgyakorlatokra emlékezve -, már a legkisebbek számára is tervezhetünk ilyen programot. A lakóhely megismerésétől a környezeti vizsgálódásokig igen sokszínű lehet azok tartalma. Nagyon fontos, hogy a terepen alkalmazandó eljárásokat a tanulók előzőleg megismerhessék. A tennivalókra, felkészülhessenek, pontosan megértsék a foglalkozás célját. Terepgyakorlatokat tanítási órán, illetve alsó tagozatban a szabadidősávban is végezhetjük. Helyszíne az iskola növényei, a pihenőpark élővilága.

Erdei Iskola programterve

A programon résztvevői: az iskola 6. évfolyamos tanulói.

Témák:

- Teremtett világunk – a természet görögkatolikus szemmel iránymutatás
- Éledő tavaszi erdő – túra, tájoló használata
- Természetfilm vetítés

- Életközösségek a közelünkben, erdő, rét, víz projekt (terepasztal készítés)
- Erdei konyha – ételek az erdőből (gomba, termés, gyógynövény, hús)
- Szabad foglalkozás (asztalitenisz, foci)
- Történelmi, épített örökségi emlékek
- Kézműves foglalkozás – népi hagyományok
- Táncház
- Vadászok élete
- Erdészeti tanösvény megismerése
- Táborút
- Teremtett világunkban felfedezett értékek; élménynaplók, plakátok készítése, vetélkedő
- Kiállítás az élménynaplókból beszámolók
- Tájékoztató, becslési feladatok
- Növény felismerési, növény határozói, talajvizsgálati feladatok
- Madáretető, odúk, készítése, kihelyezése, gondozása
- Mikroklíma mérések
- Levegőtisztaság vizsgálata
- Az iskolai virágládák, növényzetek gondozása.

Tanulmányi kirándulás

A tanulmányi kirándulás szervezése egy lehetőség az osztályok számára. A szervezéssel, felügyelettel kapcsolatos feladatokat az iskola ingyenesen biztosítja. A járulékos költségek: utazás, szállás, étkezés a szülői házat terheli. A kirándulások szervezése előtt az osztályszintű szülői közösség véleményét ki kell kérni.

Lehetőség szerint a szülők támogassák a közösségfejlesztés e remek lehetőségét. A tanulók számára közvetlen tapasztalt szerzési lehetőséget ad.

A több napos – hosszabb pedagógusi felügyeletet igénylő- kirándulások szervezéséhez az iskolavezetés engedélyét kell kérni.

A kirándulások szervezése a fokozatosság-elv szerint:

- 1 - 2. évfolyam: közvetlen környezetünk
- 3 - 4. évfolyam: lakóhelyünk és Debrecen környéke
- 5- 6. évfolyam: a megye és régióink környezete
- 7- 8. évfolyam: az ország távoli vidékének környezete

A tanórán kívüli környezeti nevelési színterei

Napközi foglalkozások: Környezeti nevelés tartalma kifejezett, hiszen a tanulók életviteli kultúrájának, szokásaik alakításának közvetlen nevelési lehetőségei tárulnak fel. A napközi programjaiban helyet kapnak a környezetvédelmi programok.

Szakkörök- egyéb választható foglalkozások: Szervezhetünk külön környezetvédelmi szakkört, vagy az egyes környezeti kérdésköröket integrálhatjuk a különböző tantárgyi szakkörökhöz is. A szakkör a kutató típusú, önállóan vizsgálódni szerető tanuló fejlesztésének nagyon jó színtere. A természetvédelmi szakkörökön belül lehetnek tematikus szakkörök is (pl.: biokertész, gyógynövény, katasztrófavédelmi, természetkutató stb.), de a tantárgyakkal megegyező szakkörök (kémia, biológiai) munkájába is be lehet építeni a környezeti nevelést.

Tanulóknak adott feladatok: Adunk ki egy-egy környezetvédelmi problémát, témakört önálló kutatásra, feldolgozásra. A tanulók motiválása történhet pályázat kiírásával, a legjobb munkák díjazásával. A születendő munka formája sokféle lehet: szakmai dolgozat, rajz, fotó, irodalmi alkotás.

Nyári tábor: Lehetőleg olyan természetkutató tábort szervezzünk, ahol konkrét problémát oldanak meg a tanulók (pl.: monitoring, rekonstrukció, élőhely térképezés, mérések stb.). A tábor típusától függően fontos az illetékes önkormányzat, szakemberek megkeresése, véleményük kikérése.

Iskolai átfogó környezetvédelmi programok, projektek: Energetikai és hulladékgazdálkodási vetélkedőkkel, természetvédelmi monitoring tevékenységgel hívjuk fel a figyelmet a természetvédelem szükségességére.

Programok: Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására vagy jeles napokon szervezzünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakóhelyünk közösségének figyelmét egy-egy helyi vagy globális környezeti problémára. A megmozdulást szervezhetjük magunk is, de csatlakozhatunk helyi vagy országos környezetvédő szervezetek akcióihoz (pl.: Föld napja, Madarak és Fák Napja programjai).

Kiállítások: Rendezhetünk iskolánkban nyitott, a nagyközönség által is látogatható környezetvédelmi kiállításokat (pl.: szemétszobrászat, természeti értékeket, helyi problémákat bemutató kiállítást). Jó lehetőség a környező iskolákkal, illetve a művelődési házzal való kapcsolattartásra.

Iskolai projektek: A Föld napjához és a víz világnapjához kapcsolódó projektek.

Média: Törekszünk rá, hogy iskolánk környezetvédelmi tevékenysége a szűkebb és tágabb közösségben is ismertté váljon. Ennek érdekében az iskola honlapján és a helyi újságban rendszeresen hírt adunk eredményeinkről és kezdeményezéseinkről.

Szelektív hulladékgyűjtés: A helyi önkormányzattal együttműködve az egész iskolára kiterjedő szelektív hulladékgyűjtést szervezünk. Ez a tevékenység túlmutat az iskola falain, hiszen a tanulók otthoni környezetükbe is hazaviszik a környezettudatos szemléletet, így közvetve a tágabb közösség szemléletmódját is formálják.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek: Az érdeklődő tanulókat ösztönözzük arra, hogy vegyenek részt helyi, regionális és országos versenyeken.

Kapcsolattartás külső segítő partnerekkel: Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a természetvédelem gyakorlati oldaláról is, ezért lehetőséget biztosítunk a helyi és országos környezetvédő civil szervezetekkel való találkozásra. Ezek a szakmai kapcsolatok és közös programok segítenek abban, hogy a diákok hiteles forrásból ismerjék meg a természetmegőrzés fontosságát és a civil összefogás erejét.

Művészeti csoportok, ünnepségek: Használjuk ki a művészetek iránti érdeklődést. Néhány problémára próbáljuk ráirányítani a figyelmet a művészet eszközeivel. Szervezzünk irodalmi műsort (pl.: a víz világnapján). Természetes anyagok felhasználásával készítsük el egy környezetbarát lakóház, porta modelljét. Éljük a drámapedagógia korszerű módszereivel is.

Környezeti nevelés értékelése

Sikerkritériumok:

- társas kapcsolatok fejlődése
- részvétel a programokban
- dokumentáció, produktum
- a programokban megjelölt feladatok teljesítése
- kompetenciák fejlődése

III.18. Egész napos iskola nevelési-oktatási programja

Egész napos iskola 1-3. évfolyamon

Intézményünkben az oktatás-nevelés délelőtti és délutáni időszakot felölelő, egységes rendszerben valósul meg. Az iskolaotthonos forma keretében a tanítási órák és a szabadidős tevékenységek váltakozva, a gyermekek életkori sajátosságait és terhelhetőségét figyelembe véve alkotnak szerves egységet.

Ez az oktatási forma kedvező szervezeti feltételt biztosít a tanulmányi munka hatékonyabb irányításához:

- Szakmai megosztás: Az osztályokban több tanító látja el a feladatokat, akik a tanórák, az önálló tanulás és a szabadidős foglalkozások vezetésében vesznek részt.
- Napirend és terhelés: A tanítási órákat a gyermekek biológiai aktivitásához igazítjuk: a délelőtti órákban a kognitív készségeket igénylő tantárgyak, délután pedig a készségtárgyak kerülnek túlsúlyba.
- A házi feladat: Az iskolaotthonos munkarend sajátosságaiból adódóan a tanulók az új ismeretek elsajátítását és a rögzítést szolgáló feladatok döntő többségét az iskolai keretek között, pedagógus irányításával végzik el. Ebben a rendszerben a klasszikus otthoni házi feladatok elsődleges funkciója a már megszerzett tudás egyéni mélyítése, a tanultak készségszintű begyakorlása, valamint a tanulói önállóság és felelősségérzet fokozatos kialakítása.
- Az egész napos iskolai nevelés 8:00-tól 16:00-ig tartó keretei biztosítják a zökkenőmentes átmenetet az óvoda és az iskola között.
- Egyéni fejlesztés: Lehetőséget ad a differenciált foglalkozásra, a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra, figyelembe véve, hogy minden gyermek különböző fejlettségi szinttel rendelkezik.
- Bizalmi légkör: A kötetlenebb napirend lehetőséget teremt a pedagógus és a diák közötti meghitt viszony kialakulására. A tanítók a szabadidős tevékenységek során is megfigyelhetik a tanulókat, így mélyebb ismeretet szereznek személyiségükről, ami hatékonyabbá teszi a nevelőmunkát.
- Változatos szabadidő: A pihenőidőben a mozgás számos formája, könyvtárlátogatás, zenehallgatás és kreatív alkotómunka biztosítja a kikapcsolódást.

Esélyteremtés és módszertani megújulás

Nevelőtestületünk kiemelt figyelmet fordít a nehéz körülmények között élő (hátrányos helyzetű, nevelőszülőnél vagy lakásotthonban nevelkedő) gyermekek motivációjára. Kiemelt feladatunk a tanulási motiváció erősítése és a tanulók lelki egyensúlyának megőrzése mellett, ezért figyelmet fordítunk a korszerű pedagógiai eljárások alkalmazására. Ennek érdekében kihasználjuk a pályázati lehetőségeket, fejlesztjük módszertani eszköztárunkat. Iskolánk a szülőkkel való szoros és harmonikus együttműködést tekinti a sikeres nevelés alapjának.

IV. A sajátos nevelési igényű és fogyatékkal élő tanulók integrált oktatása

Intézményünk kiemelt feladatának tekinti a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelését. Iskolánk fogadja a beiskolázási körzet sajátos nevelési igényű tanulóit. A tanulók fejlesztése a törvényben rendelkezésre álló időkeretek (habilitációs és rehabilitációs órakeret) és csoportszervezési előírások megtartásával speciális szakemberek segítségével folyik.

Jogszábai háttér:

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény,
- a NAT - a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei,
- a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei.

Intézményünk – az alapító okiratban meghatározottak szerint - ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók integrált nevelését-oktatását a kortársaival együtt, azonos iskolai osztályban. Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél. A helyi szabályozás annak biztosítását szolgálja, hogy:

- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulást megalapozó pszichikus funkciók, képességek, készségek kialakítása, fejlesztése kiemelt szerepet kapjon a teljes alapfokú oktatás szintjén, de különösen az általános iskola alsó tagozatán, illetve ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is visszanyúljon;
- a gyermekeket, tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján:

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- egyéb pszichés fejlődés zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar) küzd.

Fenti körből az intézmény alapfeladatában elláthatja:

- a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű: enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, autista, egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarokkal) küzdő tanulókat;

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése- oktatása, gyógypedagógiai megsegítése

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti az ép társakkal együtt történő – integrált - oktatásuk. Befogadó intézmény vagyunk, a Szakértői Bizottság szakvéleményét szem előtt tartva végezzük a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók fejlesztését. Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető. Ennek érdekében olyan pedagógiai légkört teremtünk, mely alkalmas a sajátos nevelési igényű tanulók sikeres fejlesztésére és mindenki számára minőségi oktatást tud biztosítani. Nyitott, toleráns és gyermekcentrikus befogadó környezetet alakítunk ki. Valljuk, hogy az egyének közötti különbségek természetesek és a tanulás-tanítást a gyermekek szükségleteihez igazítjuk. A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógusaink az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkeznek.

Célok:

- A hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók és a személyiség fejlesztése.
- Társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének támogatása.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

Feladatok:

- Sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, szükséges tárgyi feltételek biztosítása.
- A tanulók habilitációs fejlesztését szakképzett gyógypedagógus végzik, aki az csoportban, osztályban tanító pedagógusokkal együttműködve:
 - egyéni fejlesztési tervet készít a szakvélemények alapján, és egyéni haladási ütemet biztosít, a differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz;
 - a csoportfoglalkozások és tanórai tevékenységek, foglalkozások során a szakértői véleményben szereplő javaslatokat beépíti, a folyamatos értékelés, hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése alapján – szükség esetén – megváltoztatja eljárásait, az adott szükségletre igazodó módszereket alkalmaz;
 - egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
 - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
 - együttműködik különböző szakemberekkel, a pedagógus számára irányt mutat, akik javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A tanulók fejlesztéséhez igazodó pedagógiai, gyógypedagógiai eszközök és terápiák:

- differenciált tanulásszervezés és nevelési szükségletekhez igazodó eszközrendszer,
- páros-, csoport- és sok egyéni munka,
- motiváció,
- szemléltetés,
- többszintű feldolgozást lehetővé tevő több eltérő nehézségi fokozatra kidolgozott feladatlapokkal, digitális programokkal,

- a tanuló teljesítményét önmagához viszonyító, a fejlődést figyelembe vevő értékelés,
- a tananyag feldolgozása során figyelembe vesszük az egyes SNI tanulók csoportjára jellemző tantárgyi tartalmak módosulásait,
- eltérő tanulási stílus és tempó figyelembevétele,
- egyéni fejlesztési terv készítése, egyéni haladási ütem biztosítása,
- folyamatos hatékonyság-vizsgálat, a tanulói teljesítmények elemzése,
- szemléletes, praktikus ismereteket magában hordozó gyakorlatorientált oktatás, a kutató, felfedező, cselekvéses tanulás,
- szoros együttműködés az iskola pedagógusai és gyógypedagógusai között,
- kapcsolattartás a sérült gyerekek szüleivel, nevelőivel,
- terápiás fejlesztő tevékenység végzése.

A sikeres integrált oktatás érdekében iskolánk vezetője:

- támogatja pedagógusai részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken,
- felkészíti pedagógusait, dolgozóit, gyermek-és szülői közösségét a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására,
- érvényesülni hagyja a különböző pedagógiai színtereken a rehabilitációs, rehabilitációs szemléletet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazását, a nyitott tanítási-tanulási folyamatban megvalósuló olyan tevékenységeket, melyek lehetővé teszik az egyes gyermek igényeitől függő módszerek, terápiák, speciális eszközök alkalmazását,
- multidiszciplináris teamek (pl. többségi pedagógus, gyógypedagógus, szülő, az érintett tanuló), illetve jó gyakorlat e-bank, iskolai „forrásközpont” működtetése – a pedagógusok által kidolgozott egyes differenciált tananyagok, feladatlapok stb. felhasználásával, melyeket az iskola minden pedagógusa használhat, illetve gyarapíthatja az anyagokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében oktatásában az osztályban tanító pedagógusok:

- a tananyag-feldolgozásnál figyelembe veszik a tantárgyi tartalmak módosulásait,
- a szakvéleményben szereplő javaslatokat beépítik a tanórai tevékenységekbe, egyéni haladási ütemet biztosítanak, az adott szükségletekhez igazodó módszereket, technikákat alkalmaznak,
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keresnek,
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködnek a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus kolléga iránymutatásait, javaslatait beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében oktatásában a gyógypedagógusok:

- együttműködnek a többségi pedagógusokkal, segítik a pedagógiai diagnózis értelmezését,
- javaslatot tesznek a fogyatékoság típusához, egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására,
- segítséget nyújtanak a tanuláshoz szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, használatában, tájékoztatást adunk a szerzési lehetőségekről,
- javaslatot tesznek gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására,

- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, segíti az egyéni értékelés kialakítását a gyermek önmagához mért fejlődésének figyelembevételével,
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján a habilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra,
- elengedhetetlen a pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítás.

Biztosítjuk a szükséges pedagógiai feltételek a sajátos nevelési igényű gyermekeink számára:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, differenciált, egyénre szabott tananyagok;
- tanulást, életvitelt segítő eszközök (akadály mentesítés);
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, fejlesztő helyiségek;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni vagy kiscsoportos foglalkoztatásának, illetve osztálytermi foglalkoztatásának megvalósulásához;
- a tanulók sajátos nevelési igénye típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalt gyógypedagógus.

IV. 1. A tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) gyermekek, tanulók integrált nevelése – oktatása

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai értelemben a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a tartósan kedvezőtlen környezeti hatások miatt a neurológiai érzékelés lelassulása folytán tartós, átfogó tanulási problémákat mutatnak.

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei alapján az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelési folyamatát meghatározó **irányelvek és szempontok**:

- tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon szakon végzett gyógypedagógus vesz részt a nevelési-oktatási és/vagy fejlesztési folyamatban, valamint szükségszerűen más szakirányon végzett gyógypedagógus és/vagy egyéb szakember (pszichológus);
- a tanórák mellett az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelezően részt vesznek a pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson, amelynek célja a pszichikus funkciók fejlesztése a tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően;
- a gyógypedagógus a partnerekkel együtt (tanuló, pedagógus, szülők stb.) egyéni fejlesztési tervet állít össze, amely konkrét, mérhető és rövid idő alatt elérhető célokra bontja le a távlati fejlesztési célokat;
- elengedhetetlen az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozások dokumentálása, az elért eredmények összehasonlítása a kiinduló állapottal, a pedagógiai diagnosztika eszközeivel pontos és mérhető információk gyűjtése, ezek alapján az egyéni fejlesztési terv módosítása;
- a tanuló általános fejlettségi állapotának, tanulási képességeinek leginkább megfelelő tanulási tempó és absztrakciós szint biztosítása, amely tanulási területenként/tantárgyanként eltérő lehet;

- a fogalmak lassú érlelése, a sokrétű és intenzív tapasztalatszerzés, az elvonatkoztatás lépéseinek szemléltetésén alapuló folyamat a fogalmak fokozatos „bővítését” teszi lehetővé;
- a megtanultak számbavétele, rendezése és kérdések/problémák segítségével a még nem ismert válaszok keresése. A saját élmények, korábbi tapasztalatok/tudás összekapcsolása a megtanulandó fogalmakkal, cselekvésekkel;
- a gondolkodás rigiditása miatt a kérdések egyszerűsítése, a feladatelemek kis lépésekre bontása vagy analógiák alkalmazása hozzájárul a tanulóban már meglévő tudáselemek megerősítéséhez, a továbblépéshez;
- fontos a különböző képességeket fejlesztő eljárások és feladatok összehangolása, a tanuló érdeklődésének és motiváltságának elősegítése (pl. feladatok választhatósága, több megoldási lehetőség keresése, az önálló tanuláshoz szükséges technikák elemeinek fokozatos elsajátítása, a metakognitív folyamatok állandó megerősítése, az egyéni tanulási utak feltárása);
- fontos a tanulásra rendelkezésre álló idő változatos strukturálása, az időtartamok rugalmas változtatása, a legkedvezőbb csoportméret kiválasztása;
- az elsajátítás folyamatában alkalmazott eszköztár (pl. számológép, szótár, IKT-eszköz, gondolattérkép stb.) alkalmazásának tanítása, majd felhasználásának lehetősége a tanuló számára a pedagógiai folyamat minden szakaszában;
- megfelelő tanulási környezet kialakítása (térrendezés, berendezés, változtathatóság stb.).

Cél: az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kompetenciafejlesztése a következő területeken: kommunikációs képességek, kognitív képességek, orientációs képességek, kreatív képességek, motoros képességek és szociális képességek. Az egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált képességfejlesztés, a pozitív megerősítés, a sikerélmény és az önértékelés fokozása. A gyermekek között természetes együttélés képességének erősítése, a másság feltétel nélküli elfogadása. A szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, pozitív önértékelés, önkifejezés) fejlesztése.

Feladatok:

Az alapkú képzés első szakaszának - alsó tagozat: 1–4. évfolyam - feladatai

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek számára az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének lehetséges útja például az egyéni előrehaladású nevelés és oktatás vagy az egyes évfolyamok követelményeinek teljesítéséhez egy tanítási évnél hosszabb idő megjelölésének lehetősége.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az 1–4. évfolyamon a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéketi tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosítani a pedagógiai folyamatot. Az iskolába lépéskor a tanulók átlagosan 5-10 percet képesek koncentrálni, ezért a tanóra felépítésénél erre figyelemmel kell lenni. Várhatóan a 4. évfolyam végére sem tudnak egy teljes tanórát koncentráltan végigdolgozni. A tanulók iskolakészültsége eltérő, ezért a tanulási feladatok jellege, összetettsége és a megvalósításhoz szükséges idő különbözik. Az alsó tagozat 1. évfolyamán javasolt – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel élve – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. Érdemes élni az előkészítő szakasz meghosszabbításával is. A nagyobb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető technikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tanulási tevékenységekre készíti a tanulókat. A nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie.

Az alapfokú képzés második szakaszának - felső tagozat: 5–8. évfolyam - feladatai

Kiemelt feladat az alsó tagozat módszertanának további alkalmazása, hogy lehetővé váljon az alkalmazható tudás megszerzése. Fontos, hogy a tanulás iránti motiváció az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében – megfelelő tanulási környezetben – hosszabb ideig megmarad, mint a többségi tanulóknál, így erre még felső tagozatban is lehet építeni. A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik továbbá az önálló tanulási tevékenység. A tanulás-tanítás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is. Ezek a gondolkodásbeli szintkülönbségek egyéni fejlettségtől függően az értékelési területek és szintek (kognitív, affektív, pszichomotoros) megválasztását is befolyásolhatják.

- A tantervi irányelvek szerinti egyéni fejlesztési terv (foglalkozási tematika), a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához speciális tanterv, tankönyv és oktatási segédletek megválasztása az osztályt tanító pedagógus és gyógypedagógus együttműködésével.
- A tanulók fejlődésének folyamatos nyomon követése az osztályfőnökök és a munkájukat segítő gyógypedagógusok közreműködésével.
- A gyermekek sérültségi fokát figyelembe vevő követelmények szerinti értékelés, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A rendszeres pozitív megerősítés, sikerélmény biztosítása.
- Sokoldalú szociális kontaktus.
- A sérült gyermekek egyéni szükségleteinek megfelelő többlétszolgáltatások biztosítása.

Differenciálás – egyéni tanulási utak – erősségek – fejlesztendő területek

A differenciálás kiindulópontja, hogy nincs két egyforma enyhe értelmi fogyatékos tanuló. A differenciálás célja annak biztosítása, hogy a tanulók abban a tempóban fejlődhessenek, amely számukra a legoptimálisabb, illetve önmagukhoz képest érik el a lehető legnagyobb fejlődést, teljesítve a követelmények megfelelő szintjét.

Ehhez szükséges a tanulók megismerése a következő tekintetben:

- a továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;
- az aktivizálhatóság;
- az önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség;
- az együttműködési képesség;
- a társas helyzet jellemzői.

A habilitáció, rehabilitáció főbb területei

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók kötelező, tanórákon kívül egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon vesznek részt.

Cél:

- hátrányok csökkentése,
- az ismeretszerzési-tanulási folyamatban való aktív és eredményes részvétel,

- a hiányzó, sérült pszichikus funkciók kialakítása, magasabb szintre emelése, az esetleges rosszul szerveződött struktúrák megváltoztatása,
- az egyéni tanulási technika kialakítása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és foglalkozások dokumentálása az egyéni fejlesztési terv (EFT) alapján történik, amelyet a gyógypedagógus készít el, együttműködve a partnerekkel. Az EFT a szakértői véleményre, illetve a gyógypedagógus által készített pedagógiai diagnózisra alapulva készül.

IV. 2. Az egyéb pszichés fejlődési zavarral (tanulási, figyelem- és magatartás-szabályozási zavar) küzdő tanulók integrált nevelése-oktatása

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartoznak a súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók, akik az iskolai teljesítmények és a viselkedésszabályozás területén a kognitív, emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése, a kialakult képességzavarok halmozott előfordulása miatt egyéni sajátosságaik figyelembevételével fokozott pedagógiai, pszichológiai megsegítést, gyógypedagógiai segítséget igényelnek.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó tanuló iskolai alulteljesítés esetén folyamatos gyógypedagógiai megsegítést igényel, ami komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások formájában, a többségi pedagógus bevonásával, az egyéni képességekhez igazodó tevékenységrendszer keretében végezhető. Az iskolai oktatás során fejlesztésük az egyéni szükségletek figyelembevételével a szülővel és a tanulóval, valamint a pedagógusokkal történő megbeszélést követően történhet.

A tanulók fejlesztésében törekedni kell

- a tudatos, tervszerű, egyénre szabott fejlesztési terv kialakítására;
- a komplex megközelítésre és módszerválasztásra;
- a fejlődési dinamika nyomon követésére.

A tanulás-tanítás folyamatában kiemelt jelentőségű

- a tananyag adaptálása;
- tanulásmódszertani elemek beemelése;
- változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása;
- a tanuló szükségleteihez illesztett tanulási stratégiák megválasztása, a személyre szabott, tanulóközpontú tanulás;
- az értékelési eljárások megválasztása, a fejlesztő értékelés szükségessége;
- a társas beilleszkedés, a szociális kompetenciák fejlődésének kiemelt támogatása az egyéb pszichés fejlődési zavar kategóriába tartozó mindegyik tanulónál, ami lényeges elvi kiindulópontja a gyakorlati munkának;
- az egyéni tanulási utak megismerésének szükségessége, az adekvát pedagógiai támogatás tervezése céljából;
- a kronológiai életkorból adódó sajátosságok kiemelt figyelembevétele;
- az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése;
- a környezet illesztése a gyermek szükségleteihez;
- érthető és követhető idői és téri struktúra kialakítása;

- átlátható és érthető szabályok kialakítása.

További fontos tényező a tanulók támogatásában a szülők bevonódásának elősegítése, a partnerségi viszony kialakítása és a pedagógusok (tanórán a pedagógiai asszisztens), a (külső, belső) segítő szakemberek munkájának összehangolása, együttműködése.

A pszichés fejlődési zavar megnyilvánulási formái:

- Az olvasási zavar (diszlexia)
- A helyesírási zavar (diszortográfia)
- Az íráskivitelezés (íráskép) zavara (diszgráfia)
- A számolási zavar (diszkalkulia)
- Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar), mely figyelemhiánnyal és/vagy túlmozgással (hiperaktivitás) és impulzivitással jellemezhető.
- A magatartásszabályozási zavar : impulzuskontroll-zavart (személyre és/vagy tárgyakra, tulajdonra irányuló agresszív, destruktív szóbeli és viselkedéses kitörések) diszruptív (irritált, vitatkozó, bomlasztó) és diszszociális (normasértő, agresszív, megbotrántoztató) viselkedészavarokat értünk.

Az egyéb pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók oktatása integrált formában (a többi tanulóval együtt) történik. Az érintett tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakvéleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Célok:

- A tanulók mindenkor osztályfokának megfelelő optimális iskolai teljesítmény elérése, az ehhez szükséges pszichikus funkciók fejlesztése.
- Az általános értelmi képességek és a tanulási teljesítmények közötti diszharmonia (alulteljesítés) megszüntetése, csökkentése.
- A fejletlen vagy sérült pszichés funkciók korrigálása, kompenzálása, a megfelelő tanulási technikák elsajátítása.
- A szocializációs problémák leküzdése.

Alapelvek:

- Az egyes állapotok, tünetek, tünetegyüttesek jellemzőinek, hatásának ismerete, kezelése.
- A szakértői bizottság szakvéleményére épülő, egyénre szabott fejlesztési terv készítése.
- Egyéni sajátosságok, szükségletek figyelembevétele.
- Állandó személyes kapcsolattartás, kontroll, pozitív megerősítés.
- Az önértékelési, önirányítási képesség javítása a tanulási szituációba való beilleszkedés céljából.
- Együttműködés a szülőkkel, az osztályfőnökkel, a szaktanárokkal, gyógypedagógusokkal, az érintett egyéb szakemberekkel.

Kiemelt feladatok:

- A tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása.
- A pozitív énkép és önértékelés kialakítása.
- A tanulás iránti motiváció és a kudarcűrő képesség növelése.
- Tanulásmódszertani elemek beemelése.
- Változatos tanulásszervezési módok, differenciált oktatásszervezés, projektmunka biztosítása.
- A kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társaskapcsolatok kialakítása.
- A társadalmi együttélés szabályainak követése és önállóságra nevelés.
- Differenciálás megvalósítása: A feladatok megoldásához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van; A feladatok tartalmát, a nevelési-oktatási célt szem előtt tartva, a tanuló egyéni szükségleteihez, képességstruktúrájához és teherbíráshoz szükséges igazítani;
- Segítő megkülönböztetés, egyéni támogatás, ehhez szükséges a személyre szabott értékelés, az önmagukhoz mért fejlesztő értékelés;
- Az olvasást, írást, számolást megalapozó bázisfunkciók, különösen a nyelvi képességek fejlesztése.
- Átlátható és érthető szabályok kialakítása.
- Testséma biztonságának kialakítása.
- A téri- és időrelációk kialakítása praktikus és verbális szinten.
- A vizuomotoros koordinációk gyakorlása.
- A látás – hallás – mozgás koordinált működtetése.
- A figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése.
- A fonológiai tudatosság és a beszédészlelési készség javítása.
- Az olvasás – írás készségének folyamatos gondozása.
- A relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása.
- A szerialitás erősítése.
- A műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, eszközhasználat, képi vizuális megerősítés.
- Fokozott gyakorlás, az egyéni sajátosságokhoz igazított technikák, eljárások megtalálása, alkalmazása.
- Motiváció erősítése, az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.
- A társas kapcsolatok formáinak elsajátítása, ismertetése, gyakorlása, a konfliktuskezelés képességének kialakítása.
- Önbecsülés, önfegyelem, akarat fejlesztése.
- Önszervezési képesség, önkontroll erősítése.
- A szociális hátrányokból adódó viselkedésnormák pozitív befolyásolása.
- A harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a tudatos magatartás fokozott fejlesztése.
- A gyógypedagógus, valamint az adott iskolában különböző tantárgyakat tanító pedagógusok tudásmegosztásra épülő, szakmailag egymást támogató tevékenysége.

Olvasási zavar

Az olvasási zavar (diszlexia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő értő olvasás készségének kialakításával az olvasóvá válás elősegítése.

Fő célkitűzések:

- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a magyar nyelv ortográfiai sajátosságait figyelembe vevő analízáló-szintetizáló módszerrel;
- stabil betűismeret, betű-hang megfeleltetés kialakítása;
- biztos szóolvasás kialakítása mind valódi, mind álszavak esetében;
- olvasás fluenciájának/gördülékenységének elősegítése;
- az olvasási készség folyamatos gondozása a tanuló egész iskolai pályafutása alatt;
- szövegértési stratégiák kialakítása;
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során;
- az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel;
- a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, a tanulás támogatása pl. képekkel, gondolatterképpel, nyomtatott óravázlatokkal, bemutatók rendelkezésre bocsátásával, a szövegek auditív felkínálásával (pl. hangfájlok szerkesztése, hangoskönyvek, optikai karakterfelismerés stb.), gépirással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával;
- speciális tanítási program alkalmazása;
- a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása;
- az olvasási kedv felébresztése, a motiváció erősítése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése,
- verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése,
- modalitásspecifikus integráció fejlesztése,
- különböző észlelési funkciók fejlesztése.

Íráskép zavara

Az íráskép (írásbeli kifejezés) zavara (diszgráfia) esetében kiemelt feladat az osztályfoknak megfelelő íráskészség kialakítása, annak elősegítése, hogy a tanuló képes legyen használni az írott nyelvet (akár folyóírás, akár nyomtatott írás, akár gépirás verziókban) a kommunikáció, ismeretszerzés, tudásgyarpítás és társas kapcsolatok létesítésének céljára.

Fő célkitűzések:

- az írásmozgás alapformáinak gyakorlása, különböző technikák alkalmazása (ráírás, másolás, önálló íráskivitelezés);
- a különböző írásformák tanulói képességekhez, szükségletekhez és preferenciákhoz illesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- eszköz (ceruza, ceruzafogó) helyes használata;
- megfelelő testtartás kialakítása az írás során;
- a mozgáskoordináció fejlesztése;
- a testséma biztonságának kialakítása, a szenzomotoros integráció fejlesztése;
- a vizuomotoros koordináció/szem-kézmozgás összerendezettségének fejlesztése;
- célirányos mozgások fejlesztése, különös tekintettel a manipulációs mozgásokra, praxiára/célirányos mozgások kivitelezésére;
- a ritmus, a nyomás és a sebesség optimális egyensúlyának megteremtése;

- a végrehajtó működés fejlesztése, különös tekintettel a motoros output optimalizálására.

Helyesírás zavara

A helyesírás zavara (diszortográfia) esetében kiemelt feladat az írott nyelv ortográfiájának/helyesírásának tudatosítása, lehetőség szerint a fluens/gördülékeny íráskészség elérése, az önellenőrzés különböző módjainak (pl. infokommunikációs technológia, helyesírás ellenőrző és javító szoftver) készség szintű elsajátíttatása.

Fő célkitűzések:

- a spontán és tollbamondás utáni írás színvonalának javítása;
- a fő helyesírási szabályok begyakoroltatása (a kivételek megtanulásának mellőzésével), analógiás stratégiahasználat kialakítása;
- önmonitorozás, önellenőrzés rögzítése;
- a diszlexia reedukáció (olvasás újratanítása) speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- fonológiai, nyelvi, metanyelvi tudatosság fejlesztése;
- beszédpercepció fejlesztése;
- verbális emlékezet, munkaemlékezet fejlesztése;
- modalitás-specifikus integráció fejlesztése;
- hang-betű megfeleltetés fejlesztése.

Számolási zavar

A számolási zavar (diszkalkulia) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló az osztályfokának megfelelő matematikai készséggel rendelkezzen, képes legyen a matematikai kompetencia megszerzésére, a matematikai műveletek használatára, az ismeretszerzés, a tudásgyarapítás és a hétköznapi gyakorlat színterein.

Fő célkitűzések:

- a számosság és a számok iránti érdeklődés felkeltése, megerősítése;
- matematikai törvények és szabályok készség szintű ismerete és alkalmazása;
- a matematikai relációk nyelvi megalapozása, a matematika-nyelv tudatosítása;
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése, a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök használata, a képi, vizuális megerősítés;
- segítő, kompenzáló eszközök használatának lehetővé tétele;
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások alkalmazása;
- a matematikai gondolkodás és érvelés (kérdésfeltevések, szóbeli kifejezés, érvelés, divergens, ill. konvergens gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás, problémamodellezés, algoritmikus gondolkodás) fejlesztése;
- a diszkalkulia reedukáció speciális terápiás programjainak felhasználása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a nyelvhasználat összehangolt fejlesztése;
- szám- és mennyiségfogalom kialakítása, magasabb szintű matematikai fogalmak kialakítása, alkalmazása, a mindennapi élethelyzetek problémamegoldásának segítése, fejlesztése;
- a vizuális-téri képességrendszer fejlesztése;
- a sorozatalkotási képesség, a szeriális észlelés fejlesztése;
- az önértékelés fejlesztése, sikerélmény biztosítása.

Figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar

A figyelemhiányos/hiperaktivitás zavar (ADHD) esetén kiemelt feladat, hogy a tanuló a figyelmi, aktivitási és impulzivitási nehézségei ellenére elsajátítsa az osztályfokának megfelelő ismereteket és kompetenciákat minden tantárgy esetében. Cél, hogy az ismeretszerzés és -alkalmazás, a tudásgyarapítás és képességfejlődés osztálytermi és hétköznapi szintereken is megvalósuljon.

Fő célkitűzések:

- a figyelem- és viselkedésszabályozás egyensúlyának megteremtése személyre szabott támogatással;
- teammunka keretében gyógypedagógiai, pszichológiai, szakorvosi együttműködés;
- a figyelem tartósságát biztosító környezeti feltételek megteremtése;
- a túlzott viselkedéses aktivitás veszélytelen és nem zavaró levezetésének megteremtése;
- egyéni bánásmód;
- az önszervezési képesség, az önkontroll fejlesztése;
- önbecsülés és pozitív énkép kialakítása;
- szociális készségek fejlesztése, beilleszkedés elősegítése;
- feladatkivitelezés idői és téri struktúrájának megtervezése és kivitelezése;
- dicséret, jutalom, motiválás, sikerélmény biztosítása.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- ADHD esetén a képességfejlesztés kiemelt területe az önszabályozás fejlesztése;
- a társas szabályok, a mindennapi együttéléshez szükséges normák kialakítása és betartatása;
- a mindennapi együttéléshez szükséges szociális/társas készségek kialakítása, fejlesztése;
- a figyelmi működés és a kontrollált viselkedés kialakításának támogatása;
- koncentráció fejlesztése;
- utasításkövetés gyakorlása, fejlesztése;
- a türelem, késleltetés és gátlás képességének fejlesztése;
- mozgáskoordináció, biztonságos mozgáskivitelezés fejlesztése, adekvát mozgásos aktivitás biztosítása.

Magatartásszabályozási zavar

A magatartásszabályozási zavar esetében kiemelt feladat a közösségi szabályokhoz alkalmazkodó, szervezett viselkedés kialakítása, a szélsőséges megnyilvánulások leépítése, az önkontroll, az érzelmi egyensúly megteremtése.

Fő célkitűzések:

- az önszabályozás fejlődésének támogatása pedagógiai eszközökkel;
- kihívást jelentő viselkedések/viselkedésproblémák csökkentése;
- adaptív viselkedés, szabálykövetés, szabálytartás kialakulásának támogatása;
- társas készségek, kapcsolatok fejlesztése.

A célzott képességfejlesztés kiemelt területei:

- düh- és agressziókezelés fejlesztése,
- érzelemfelismerés és érzelm kifejezés fejlesztése,
- kommunikáció fejlesztése,
- konfliktuskezelési képesség, problémamegoldás fejlesztése,
- megküzdési képesség fejlesztése,
- figyelmi működés fejlesztése.

Eszközei lehetnek:

- kognitív viselkedésterápiás eljárások egyes elemeinek alkalmazása pedagógiai helyzetben;
- a mindennapi tevékenységek végzéséhez, iskolai elvárások teljesítéséhez igazított idői keretek rendszeres alkalmazása (napirend);
- tevékenységek végzésének, iskolai feladatok teljesítésének lépésekre bontása (folyamatábra/forgatókönyvek);
- sikerélmény biztosítása, pozitív megerősítés, jutalmazási technikák bevonása; együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

IV. 3. A beszéd fogyatékos tanulók integrált nevelése-oktatás

Beszéd fogyatékos minden olyan tanuló, aki a beszéd és/vagy nyelv receptív folyamatainak (beszédfeldolgozás, beszédértés, nyelvi megértés) vagy expresszív folyamatainak (beszéd és nyelvi kifejezés, produkció) szerveződésében súlyos fejlődési eredetű vagy szerzett zavart mutat. Ez a zavar különböző klinikai képekben jelenik meg, és életkor szerint is eltérő jelleget mutathat. A verbális kommunikáció súlyos zavara, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus alakulása, jelentős eltérése miatt az ilyen tanuló a társadalmi beilleszkedés szempontjából akadályozott.

A beszéd- és nyelvi zavarok diagnosztikus kategóriái az iskolába lépéskor és az iskoláskorban jellemzően a beszédzavarok: hangképzési zavarok, rezonanciazavarok, beszéd folyamatossági zavarok (dadogás, hadarás), artikulációs zavarok (beszédhanghibák), beszédmozgászavarok (verbális diszpraxia).

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésének célja, feladatai:

- A veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok következtében keletkezett tartós illetve átmeneti beszéd és nyelvi fejlődési zavarok korrigálása.
- Sokoldalú percepciók fejlesztés, látási, hallási, beszédmozgási benyomások erősítése.
- Erkölcsi nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése. Az alapvető erkölcsi normák és erkölcsi szabályok elsajátítása.
- Kifejezőkészség, kommunikáció állandó fejlesztése. A beszéd kedv fokozása, szokásfejlesztés, nyelvi gátlások leküzdése.

- Az olvasás-írástanulásban mutatkozó fejlődési lemaradások leküzdése.
- Grammatikus gyakorlatok.
- Szövegalkotás szóban és írásban, szövegértelmezés.
- Az ismeretszerzés modern eszközeinek (internet) helyes használata.
- Differenciálás – annak érdekében, hogy mindenki a saját tempójában mégis a legeredményesebb fejlődést tudja elérni.
- A tanuló állapotának részletes megismerése a szakértői vélemény és a pedagógusok tapasztalata alapján.

A beszédfigyatékos tanulók fejlesztésének alapelvei

- A tanulók iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeik kielégítésében a befogadó-elfogadó légkörű környezet biztosítása. Az iskolaközösség (szülők, pedagógusok, kortársak) érzékenyítése.
- A tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján, komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében, az egyéni képességeket figyelembe véve történik.
- A logopédus által biztosítható beszéd-/nyelvi fejlesztő ellátás.
- A módszerek megválasztásakor az életkor, a speciális eszközök, az értelmi képesség, a pszichikai sajátosságok, a beszédhiba típusának és súlyosságának figyelembe vétele szükséges.
- A fejlesztésben fontos a pszichológiai és fiziológiai összhang megteremtésére a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére való törekvés.
- A tanulók nevelése, oktatása során fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és csoportos foglalkozások változatos szervezeti keretei.
- A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.
- A SNI tanuló a tanórák mellett a szakértői bizottság javaslatának megfelelő mértékben részt vesz pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon. A foglalkozások megszervezésekor figyelembe kell venni a szakértői bizottság fejlesztési területekre, az ellátó gyógytárgy pedagógus szakirányára és tanuló képességstruktúrájára, viselkedési jellemzőire vonatkozó leírását. Az egyéni fejlesztési terv tartalmazza a tanuló erősségeit, nehézségeit.
- A fő fejlesztési területek a beszédfigyatékos SNI tanulók számára a beszéd-/nyelvi képességek fejlesztése, a nyelvi készségekhez szorosan kötődő kognitív funkciók fejlesztése, valamint a tanulási teljesítmények fejlesztése.

A rehabilitáció, rehabilitáció főbb területei

- Logopédiai egyéni és csoportos terápia: beszédmozgások, finommotorika , beszédre irányuló figyelem, emlékezet fejlesztése.
- Aktív és passzív szókincs bővítése.
- Verbális, nonverbális kifejezőkészség, beszédészlelés, -megértés fejlesztése.
- Olvasás, írás zavar megelőzése.
- Mozgásos tevékenység, melynek segítségével a sérült idegrendszer az aktív részvételével fejlődik.
- Beszéddel, kommunikációval kapcsolatos tudatosság kialakítása.
- A sérült funkció korrekciós jellegű fejlesztése.
- A tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében mozgás és beszédterápia, alternatív segítő technikák alkalmazása.

- A nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a gyermek más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket.
- Önismereten alapuló pályaaorientáció

Kommunikációs-nyelvi akadálymentesítés

- Mindennapi kommunikációs helyzetekben és a tanórai munkában az oldott, biztonságos légkör.
- Az osztályban, tanulócsoportban kialakított jó szokások, világos együttélési, együttműködési keretek segítik a beszéd-/nyelvi zavarral küzdő tanuló eligazodását a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- A tanuló gondolatai kifejtése, a szükséges feladatok elvégzése szóban vagy írásban többletidőt is igénybe vehet.
- A tananyag digitális formában is elérhető.
- Pontos, egyszerű és konkrét instrukciók.
- Tanulópárok kialakítása.

Kommunikációs képességek fejlesztése és ezek területei

- A beszédindíték, beszédkezdő fokozása, ösztönzés a beszédre, a szókincs aktivizálása és gyarapítása. A nyelvi gátlások leküzdése.
- Az olvasás-írás tanulásában mutatkozó fejlődési lemaradások leküzdése (az olvasás irányának gyakorlása, sortartás, sorváltás, magánhangzó - mássalhangzó differenciálása, hang és betű asszociációjának megerősítése).
- Írásmozgás fejlesztése, ceruzafogás korrekciója, a mozdulatok gyakorlása.
- A tagolt, nyelvtanilag helyes, tiszta beszéd kifejlesztése. Szövegalkotás szóban és írásban, szövegértelmezés.
- Grammatikai gyakorlatok. A fejlesztés érdekében belső logopédiai ellátás keretében a rehabilitációs órákkal párhuzamosan a gyermekek beszédterápiája történik, melynek célja: a beszéd tartalmi és formai oldalának fejlesztése, beszédhiba javítása.

IV. 4. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók integrált nevelése-oktatása

Az autizmus spektrumzavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az autizmus spektrumzavarok lényege a társas viselkedés, a kommunikációs és a rugalmas viselkedésszervezés minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányossága, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmas viselkedésszervezés és -kivitelezés képességének minőségi sérülése, valamint az egyenetlen képességprofil.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei, az aktív tanulás támogatása

- Az autizmusspecifikus nevelés-oktatás alapja a tanuló egyéni szükségleteinek megértése, figyelembe vétele.

- Az autizmus spektrumán komprehenzív, fejlődési-viselkedéses-oktatási és kognitív-viselkedéses megközelítést alkalmazó módszertanok egyénre szabott alkalmazása szükséges. Néhány példa a viselkedéses tanítási technikákra: láncolás, formázás, a viselkedések megerősítése, modellezés. A kognitív-viselkedéses megközelítésen alapuló módszerek adaptív gondolkodási és viselkedési stratégiákat tanítanak.
- A szokatlan viselkedések, tünetek enyhülhetnek vagy felerősödhetnek, a tanulási teljesítmények javulhatnak vagy romolhatnak attól függően, hogy az oktatási környezet egyénre szabott adaptálása milyen minőségben valósul meg.
- A tanuló sérülésspecifikus támogatása a habilitációs-rehabilitációs órákon és az iskolai élet minden színterén, valamennyi tanórai és tanórán kívüli helyzetben megvalósul, mivel a szociális interakciók, a kommunikáció értését és használatát kívánó helyzetek átszövik az iskolai életet.
- Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulót fogadó köznevelési intézmény valamennyi közösségét (munkatársak, szülői közösség, kortárs közösség) informálni kell az autizmussal kapcsolatos alaptényekről és a támogatás alapvető stratégiáiról.
- Az iskolai élet minden területére ki kell terjeszteni a támogatás alapvető stratégiáit, módszereit (pl. egyénre szabott motivációs rendszer, strukturált környezet, vizuális környezeti támpontok, zavaró környezeti ingerekkel szembeni védelem, a beszédet kiegészítő vagy helyettesítő augmentatív-alternatív kommunikációs eszközök, pl. írott, képes vagy tárgyi szimbólumok).
- Az egyéni fejlesztési terv megvalósítása érdekében a tanuló nevelésében-oktatásában részt vevő valamennyi szakembernek tájékozottnak kell lennie annak tartalmáról. Az egyéni fejlesztési terv megvalósulását az autizmus spektrum pedagógiája szakirányt végzett gyógypedagógus koordinálja a tanuló és a szülők folyamatos bevonásával.
- A családdal való folyamatos együttműködés a sikeresség egyik alapfeltétele. Célja a család terheinek csökkentése, a kölcsönös információnyújtás, a módszerek otthoni és intézményi alkalmazása közötti folyamatosság biztosítása, a tanultak általánosításának elősegítése.
- Törekedni kell arra, hogy a tanuló pozitív tapasztalatokat szerezzen a közösségben való részvételről. Ennek érdekében alapelv a tanuló teljesítményének, erőfeszítésének értékelése, a rendszeres pozitív visszajelzések biztosítása.
- A nem vagy alig beszélő tanulók esetében biztosítani kell az egyénre szabott augmentatív-alternatív kommunikációs rendszer használatát. Az AAK alternatív kifejezés arra utal, hogy a hangzó beszéddel nem kommunikáló és/vagy kommunikációjában súlyosan akadályozott személy számára a hagyományos kifejezési módok (beszéd, írás) helyett más megoldásokat kell keresni, ami az egyszerű reflexektől a nyelvi szintű alkalmazásig terjedhet. Lényege, hogy a beszéd helyett a sajátos nevelési igényű tanuló nonverbális úton fejezi ki magát, felhasználva mindazt a lehetőséget, amelyet a hangjelzések, gesztusok, manuális rendszerek és/vagy a betűket, rajzokat, jelképeket, fotókat, tárgyakat stb. tartalmazó kommunikációs eszközök, valamint hangadó gépek (kommunikátorok) biztosítanak.
- Cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori életminőség, a szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése: ennek alapja a szociális-kommunikációs nehézségek, a viselkedésszervezés és a gondolkodás sérülésének speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanultak egész életen át történő megfelelő alkalmazhatósága, különös tekintettel a következő területekre: önkiszolgálás és

önellátás, spontán kommunikáció, tanulás, munkavégzés, szabadidő, társas kapcsolatok, közösségi élet, felnőttkorban funkcionális tantárgyi készségek (pl. pénzhasználat valódi élethelyzetben, menetrend elolvasása és értelmezése, az írás kommunikációs célú használata).

- A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében az információkat szűrni kell.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelés a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása szükséges.
- Kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos problémamegoldási módszerek tanítása.
- A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni.
- A tanulók fejlesztési céljait hierarchikus rendben kell az egyéni fejlesztési tervekbe illeszteni abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához.

Speciális módszerek az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók fejlesztésében

- A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligenciaszint és a kommunikációs színvonal alapján történik.
- A fejlesztésben, tanításban, a viselkedésproblémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása.
- Szükség van az egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására.
- A strukturált környezet alkalmazása bejósolhatóbbá, kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és ezzel érzelmileg biztonságosabbá teszi a környező világot.
- A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.).
- A tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).

A Nat alkalmazása az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók nevelése-oktatása során

Az autizmus spektrumzavarral küzdő esetében számolni kell azzal, hogy a Nat kulcskompetenciáihoz rendelt tudások elsajátításához hosszabb időtartamot szükséges biztosítani, a szociális megértést kívánó attitűdök, képességek fejlődését pedig kognitív stratégiákkal kell támogatni.

A Nat nevelési céljai, tanulási területei esetükben is alkalmazhatók, a sérülés típusának megfelelő adaptációval.

Feladatok:

Az 1–4. évfolyam kiemelt céljai és nevelési-oktatási feladatai

Az 1–4. évfolyam, mint nevelési-oktatási szakasz, az iskolába lépő gyermek természetes kíváncsiságára és tanulás iránti vágyára épít, mely az autizmus spektrumán jellemzően sérült, ezért a célok és feladatok eléréséhez egyéni motivációs rendszer kialakítása szükséges. Egyes tanulóknál az automatizált alapkészségek eléréséhez tágabb időkeret biztosítása szükséges, pl. a sikeresen befejezett 1. évfolyam ismétlése.

Korai diagnózis esetén az autizmusspecifikus fejlesztés első szakasza egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába. Fő célja a rehabilitáció; a gyermek formális és informális felmérésének tapasztalataira alapozva egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása. Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése;
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása;
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése;
- a fogyatékoságspecifikus vizuális információhordozókkal segített környezet kialakítása, valamint az eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása.

Fejlesztési területek:

- Kommunikáció/szociális viselkedés
 - Beszéd előtti, csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
 - Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
 - Beszéd vagy – beszéd kialakulásának hiányában – augmentatív és alternatív eszközzel történő kommunikáció alkalmazásának tanítása.
 - Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
 - Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az írott nyelvet) használatának tanítása napi rutinokban, a gyermek életének valamennyi színterén.
- Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás
 - Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).
- Kognitív fejlesztés
 - Elemi ismeretek, fogalmak.
 - Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
 - Szociális kognitív készségek fejlesztése.
 - Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és taneszközök célszerű használata).
 - Általánosítás képességének fejlesztése.
 - Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.

- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.
- Viselkedésproblémák kezelése
 - Viselkedésproblémák megelőzése.
 - Alternatív viselkedések kialakítása.

Az alapfokú képzés második szakaszának (felső tagozat: 5–8. évfolyam) feladatai

Átmenet:

Az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet típusos nehézségekkel jár az autizmussal élő tanulók számára. Egyszerre több területen is megelőzni, kezelni szükséges a változások okozta stresszt: új tanárok kommunikációs stílusához és elvárásaihoz kell alkalmazkodni, új tantárgyak lépnek be, növekszik az önállósággal, szervezési készségekkel kapcsolatos követelmény. Felső tagozaton a tantárgyi tartalom elvontabb, egyre több, nehezebb, kevésbé lehetséges a tevékenységbe ágyazott, közvetlen tapasztalaton alapuló tanulás. Az autizmus spektrumán jellegzetesen gyengébb értő olvasás, a kommunikációs és nyelvi nehézségek és a grafomotoros gyengeség valamennyi belépő tantárgynál nehézséget okozhat. A változások okozta stressz kezelésének nehézsége mellett megjelenhet a másság felismerése, megélése, a kortársakhoz való kapcsolódás nehézségének fokozódása.

Az átmenet támogatásának stratégiái:

- Az új tanárok felkészítése a tanuló fogadására.
- Kortárssegítő program működtetése.
- A tanuló felkészítése a változásokra a család bevonásával.
- Saját tanulási ütem és stílus jóváhagyása.
- Számítógép használatának engedélyezése kézírás helyett.
- Hosszabb időkeret biztosítása a feladatok megoldására.
- A tanulási feladatok strukturálása, pl. egyszerre egy probléma prezentálása.
- A képességeket meghaladó feladatok kerülése, sikerélmény biztosítása.

Az 5–8. évfolyam kiemelt céljai és nevelési-oktatási feladatai

Az adott nevelési-oktatási szakasz célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével;
- egészségmegőrzés, szexuális nevelés;
- a szociális-kommunikációs kompetencia fejlesztése, különös tekintettel a kortársakkal való kapcsolatteremtésre;
- énkép, önismeret fejlesztése;
- érzelmek megértésével és kifejezésével kapcsolatos tudás fejlesztése;
- spontán, funkcionális kommunikáció kiterjesztése;

- kognitív fejlesztés, különös tekintettel a problémamegoldó gondolkodásra;
- a mindennapi élettel kapcsolatos ismeretek bővítése;
- önellátás körének bővítése;
- munkára nevelés megalapozása.

Fejlesztendő területek

- Szociális kommunikáció

Az autizmus spektrumán érintett tanulóknál minden esetben, az intézményrendszer bármely típusában szükséges a szociális-kommunikációs készségek direkt módszerekkel történő, explicit tanítása és a társas megértés fejlesztése. A tanítás céljait, módszereit és eszközrendszerét az egyéni felmérések alapján kell meghatározni és a tanítás eredményét folyamatosan monitorozni szükséges.

- Önállóság és autonómia

Az autizmusra jellemző nehézségek kompenzálása érdekében prioritást kap az önállóság kialakulásának támogatása az élet minden területén, szoros együttműködésben a családdal. Az önállóság eléréséhez egyrészt a megfelelő, egyénre szabott sérülésspecifikus eszközrendszer biztosítása szükséges (pl. egyénre szabott vizuális algoritmusok), másrészt megfelelő tanulási helyzeteket kell biztosítani a tanuló számára.

- Adaptív viselkedés támogatása

A tanulók számos olyan viselkedést, magatartásformát mutathatnak, melyet a környezet nemkívánatosnak minősít, tilt, esetleg csupán szociálisan furcsának tart. Ezen viselkedések között előfordulnak veszélyes, destruktív, agresszív vagy önkárosító megnyilvánulások, de ide sorolhatjuk a beilleszkedést nehezítő sztereotip viselkedéseket vagy a szélsőséges passzivitást is. A beilleszkedési nehézségeket eredményező viselkedések háttérben sokféle ok állhat. Ezek közül a leggyakoribbak: kommunikációs nehézségek, fokozott érzékenység bizonyos környezeti ingerekkel szemben, a szociális megértés hiánya, változások megértésével, elfogadásával kapcsolatos nehézségek stb. A pedagógusok feladata, hogy a családdal egyetértésben rangsorolják a nem kívánatos viselkedéseket súlyosság és fontosság szempontjából, majd megoldási stratégiát dolgozzanak ki. Szükség esetén a folyamatba bevonandó pszichológus és pszichiáter is. A beilleszkedési, magatartási nehézségek és azok okai rendkívül változatosak az autizmusban, ezért egyéni felmérés és egyénre szabott stratégiák alkalmazása szükséges. A beavatkozás tervezése mindig a nemkívánatos viselkedés pontos meghatározásán és konkrét tartalmú, pontos jegyzőkönyvezésén alapul. Az alkalmazott stratégiák alapja a viselkedés- és kognitív terápia. A sikeres beavatkozás egyik feltétele, hogy adott viselkedés kezelése során a környezet egységes reakciókat adjon.

A leggyakrabban alkalmazott stratégiák:

- Erőszakmentes konfliktuskezelő technikák tanítása.
- A problémás viselkedés megelőzése.
- A kívánatos viselkedések pozitív megerősítése.
- Új készség fejlesztése, megfelelő alternatív viselkedés tanítása.
- Hatékony kommunikációs stratégiák kialakítása.
- Kognitív-viselkedéses stratégiák (pl. képes, ill. írott forgatókönyvek a megfelelő viselkedés szervezéséhez).

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció és rehabilitáció céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatók meg. Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges. Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésszabályozási problémák és tünetek speciális módszerekkel való habilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek;
- viselkedésszabályozási problémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.);
- figyelem, emlékezet, utánpótlás, problémamegoldó gondolkodás, énkép, önismeret;
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korrigálása;
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók;
- önkiszolgálás, önellátás;
- saját speciális segédeszközök mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata;
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása;
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása;
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedésszabályainak elsajátítása;
- a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

Együttműködés a családdal és más partnerekkel

A családdal és más partnerekkel való szoros partneri együttműködés az autizmus-specifikus ellátás alapja. Fontos, hogy a családtagok és az ellátásban részt vevő szakemberek kölcsönösen informálják egymást a tanuló fejlődésével kapcsolatban, és támogassák egymást a közös célok elérésében.

IV. 5. A mozgásszervi fogyatékos tanulók integrált nevelése-oktatása

Gyógypedagógiai értelemben azokat a személyeket tartjuk mozgáskorlátozottaknak, akiknél a mozgásszervrendszer (tartó-: csont-, ízületrendszer és/vagy mozgató-: izom-, idegrendszer) veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara következtében olyan jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, amelynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés, és a szocializáció csak nehezített körülmények között lehetséges.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása, képességeik tervszerű fejlesztése során az egyéni fejlődési sajátosságokhoz, az individuális szükségletekhez igazodik mind a pedagógiai tevékenységek, mind a környezeti adaptációk tervezése, megvalósítása annak érdekében, hogy csökkentsük a tevékenység akadályozottságát, segítsük a funkcióképesség kialakulását, és ezáltal elősegítsük a szűkebb és tágabb környezetben való aktív részvételt.

A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus ellátása a különböző szakemberek együttműködésének, teammunkájának eredményeképpen valósulhat meg. Az inklúziót megvalósító iskolában tanító befogadó pedagógusok, a szomatopedagógus és más gyógypedagógusok (konduktív nevelés esetében a konduktív pedagógia kompetenciája szerinti konduktor), az ortopéd szakorvos, a gyermekneurológus, a gyermekgyógyász és egyéb szakemberek, illetve a család (a szülők és a tanuló) együttműködése, a közös célok kitűzése és a folyamatos kapcsolat elengedhetetlen feltétele az eredményes gyógypedagógiai és egészségügyi rehabilitációs és rehabilitációs tevékenységnek.

A mozgáskorlátozott tanulók sérülésspecifikus pedagógiai fejlesztő folyamata komplex, magában foglalja a nevelést, oktatást, mozgásfejlesztést, a kommunikáció fejlesztését, az eszközös megsegítést, az egészségügyi szükségletek ellátását és a gondozási feladatokat, valamint a személyiségfejlesztés együttes, egymást erősítő és kiegészítő alkalmazásait.

A tananyag-feldolgozásnál a pedagógusnak figyelembe kell vennie a tantárgyi tartalmaknak a mozgáskorlátozott tanuló sajátosságaihoz való illesztését. Ez az adaptálás lehetővé teszi az egyéni haladási ütem biztosítását, valamint a differenciált (optimális esetben személyre szabott) nevelés-oktatás során az egyéni módszerek alkalmazását. A mozgáskorlátozott tanulók számára is biztosítani kell az aktív tanulás lehetőségét. A személyes tanulási tér és az adaptált tanulási környezet kialakítása az esélyegyenlőség szempontjából létfontosságú. Lényeges, hogy az ismeretszerzés fő forrása a tapasztalás, a megismerési folyamat az egész személyiséget mozgósítja. Az aktív tanulás problémacentrikus, motiváló és kutatásalapú. Mindezek nagymértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a mozgáskorlátozott tanuló önállóan is képes legyen felismerni az összefüggéseket és a kölcsönhatásokat, melynek során fejlődik problémamegoldó gondolkodása, és alkalmazásképes tudást szerezhet.

A mozgáskorlátozott tanuló részt vesz a kooperatív tanulásban, projektmunkában, aktív tagja a témahétnek. A humanista értékrend prioritásának elve alapján fontos a tanulók megtanítása önmaguk és társaik elfogadására, megismerésére, megértésére.

Az önállóságra nevelés elvét mindig szem előtt tartva, az iskolában – a mozgáskorlátozott tanulók életkorának és mozgásállapotának megfelelően – biztosítani kell pszichés, egészségügyi és fizikai szempontból a biztonságot és állandóságot, olyan szeretetteljes és motiváló légkör kialakításával, amely magában foglalja:

- a fizikai környezetet, amely egyrészt akadálymentes, másrészt valamennyi tanuló számára biztosítja az egészséges, balesetmentes környezeti feltételeket;
- a személyre szabott segédeszközöket és segítő technológiákat; az oktatáshoz szükséges speciális eszközöket (pl. írást-olvasást, kommunikációt támogató eszközök, adaptált matematikai eszközök stb.) és az önálló életvitelhez, mindennapos tevékenységekhez szükséges segítő technológiákat és azok használatát;
- a befogadó, elfogadó, kölcsönös alkalmazkodást kívánó, a tágabb környezetre is hatással bíró személyi környezetet (inkluzív oktatásnál a tanulótársak, azok szülei, az iskola dolgozói részére a befogadást segítő ismeretek átadása);
- szükség szerint és indokolt esetben – amennyiben a mozgásos akadályozottság a tevékeny és eredményes részvételt súlyosan akadályozza – a személyi segítő jelenlétét.

Az egyéni sérülés és akadályozottság mértéke szerinti pedagógiai fejlesztő folyamat olyan felkészülést, sajátos módszertani tudást kíván a pedagógusoktól, a gyógypedagógustól és a pedagógiai munkát segítő személyektől, amely biztosíthatja a komplex, minden sérült funkciót korrigáló-kompenzáló hatásokat, és lehetővé teszi a tanulók eredményes fejlődését. Mindez az együttnevelésben részt vevő szereplők hatékony együttműködésével valósulhat meg. Kiemelt szerepe van az inklúziót megvalósító iskolában

tanító pedagógusok és a szomatopedagógus közösen tervezett tanulási-tanítási programjának, a közös tanításnak, valamint az e tevékenységet követő közös értékelésnek.

A mozgáskorlátozott tanulók nevelésének-oktatásának céljai, kiemelt feladatai

A mozgáskorlátozott tanulók nevelése-oktatása során a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tanulási és oktatási célok az irányadók, de számukra a nevelési-oktatási folyamat kiemelt célja az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanulók felkészültté váljanak az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő önálló döntéshozatalra, képessé váljanak az önrendelkező életvitelre. Ismerjék meg a mozgáskorlátozottságukból eredő egészségügyi és rehabilitációs teendőket, lehetőségeket, sajátos helyzetükből adódó jogait, hogy mindezek elősegítsék társadalmi beilleszkedésüket. Fontos, hogy a megfelelő életminőség megalapozása érdekében fejlődjön ki a megszerzett tudás és képességek birtokában a testi, lelki, pszichikai jóllét és annak kialakítására irányuló igényesség.

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott tanulási és nevelési célokat, valamint azok megvalósítását a tanulók életkori sajátosságai és a mozgáskárosodásból adódó egyéni eltérések egymással kölcsönhatásban befolyásolják.

Az iskolai fejlesztés szakaszai

A mozgáskorlátozott tanulók iskolai fejlesztésének szakaszolása módosításokkal megegyezik a Nemzeti alaptanterv képzési szakaszaival.

A mozgáskorlátozott gyermek iskolakészültsége, fejlődésének sajátos útja, tapasztalatszerzésének eltérő volta, hiányosságai indokolhatják, hogy az 1. évfolyam teljesítésére a pedagógiai program helyi tanterve egy tanévnél hosszabb időt (két tanévet) biztosítson, vagy az 1. és a 2. évfolyam elvégzése után kerüljön beiktatásra egy úgynevezett képességrendező év, melynek során a megszerzett ismeretek készség szintjévé válhatnak.

Szükség esetén a további pedagógiai szakaszok is szerveződhetnek hosszabb időszámban, jellemzően a felső tagozaton. Ennek két módja lehetséges:

1. Az évfolyamonkénti kötelező alapóraszám megtartásával a tananyagot 4 év felső tagozata helyett 5 év alatt teljesítve ún. nyújtott tagozatot hozunk létre, ezáltal több időt biztosítunk az egyes tananyagrészek feldolgozására.
2. A felső tagozat 4 évre eső össz-alapóraszámát 5 év alatt teljesítjük, ezáltal a mozgáskorlátozott tanulók napi és heti órászáma csökkenthető, azaz terhelésük mérséklődik.

Az óvoda–iskola átmenet pedagógiai feladatai

A mozgásszervi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermek nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és így módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésének pedagógiai célja, hogy segítséget nyújtson a tanköteles korú mozgáskorlátozott gyermek iskolai életmódra való felkészítéséhez, fejlődéséhez, biztonságérzetének kialakulásához. Továbbá adjon lehetőséget, hogy a gyermek aktív tagja lehessen a közösségnek, a mozgás és a mozgással szerzett tapasztalatok élménnyé válhassanak számára, leküzdhesse vagy csökkenthesse a sérüléséből adódó objektív és szubjektív hátrányokat, valamint felfedezhesse és fejleszthesse képességeit, készségeit.

Az 1–2. évfolyam pedagógiai feladatai

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek, eltérő iskolakészültségi szintek pedagógiai kezelése történik. Ebben a szakaszban fontos cél a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása. A tanórai tevékenységekhez szükséges eszközök kiválasztása, esetleg adaptálása ugyancsak az első pedagógiai szakasz kiemelt feladata.

- Az olvasás-írás során a csúszásgátló, a megfelelő méretű, alakú és vonalazású füzet használata; a ceruzafogás kialakítása, illetve különböző ceruzafogók használatának személyes beállítási szükségessége, illetve amennyiben a kézírás nem lehetséges, a segítő technológiák használatával történő írás kialakítása válik elsődlegessé; az olvasáshoz esetleg szükséges könyvtartó, sorvezető, nagyító használatának beállítása történik meg.
- A matematika sokszínű eszközkészletének mozgásállapothoz történő adaptálása az eszközök méretének, anyagának, vastagságának, megfoghatóságának, rögzíthetőségének, borításának változtathatóságával válik lehetővé, annak érdekében, hogy a mozgáskorlátozott tanuló cselekvés, tevékenykedés útján irányított formában szerezzen tapasztalatokat.
- A technika és tervezés tantárgy, valamint a vizuális kultúra keretében az egyedi adaptált eszközök, módszerek és segítő technológiák teszik lehetővé, hogy a mozgáskorlátozott tanuló az örömmel végzett alkotómunkában kiteljesedhessen és a mindennapi tevékenységek végzésében fejlődjön.

A 3–4. évfolyam pedagógiai feladatai

Az alsó tagozat 3–4. évfolyamán fontossá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanulási-tanítási folyamatok, és fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és tanulásszervezési folyamat – a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat, valamint az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával.

Az 5–6. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képességegyüttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Különösen nagy hangsúly van a matematikai és az anyanyelvi kompetenciaterületek fejlesztésén. Kiemelt szerepe van az esélyteremtésnek, felzárkóztatásnak, tehetséggondozásnak, melyek segítik a tanulók képességeinek kibontakoztatását.

A 7–8. évfolyam pedagógiai feladatai

A felső tagozat 7–8. évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, melynek során kiemelt hangsúlyt kap a pályaválasztás, pályaaorientáció. Ebben a pedagógiai szakaszban az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz kapott minták alkalmazása, a tanulók egyéni tanulási módszereinek és szokásainak megalapozása történik. Az egészséges életvitel kialakítása kiemelten fontos a mozgáskorlátozott személyek esetében, ezért számos tanulási terület és tantárgy feladatuként szolgál (mozgásnevelés, természettudomány, technológia). A tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása (deduktív ismeretszerzés: meglevő

tudásból kiindulva újabb ismeretekhez vezet, az általános szabályokból következtet az egyedi esetekre érvényes állításokra). Az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulásszervezési módok folyamatosan jelen vannak ebben a pedagógiai szakaszban.

Egészségügyi és pedagógiai célú habilitáció, rehabilitáció

A mozgáskorlátozott tanulók habilitációs, rehabilitációs fejlesztésének sajátos célja, hogy a sérülés következtében hátránnyal induló tanulóknak nagyobb esélyt biztosítson az eredményes tanulásra, fejlődésre, a sikeres társadalmi beilleszkedésre.

Ennek érdekében szükséges:

- az ellátás során a teammunka kialakítása, a különböző szakemberek együttműködése (az orvos – neurológus, ortopéd szakorvos, gyermekgyógyász – irányította egészségügyi rehabilitáció megszervezése, szükség esetén egyéb segítő szakmák, szakemberek bevonása);
- a központi idegrendszer sérülése által előidézett funkciózavar (beszédzavar, figyelemzavar, a szenzomotorium zavara, részképesség-kiesés, pszichés és/vagy motoros tempó lassúsága stb.) megszüntetése, csökkentése, kompenzálása;
- a pszichomotoros funkciók korrekciója, fejlesztése;
- a kialakuló tanulási problémák korrekciója;
- a tanulók beszédzavarainak, kommunikációs képességeinek javítása érdekében – különös tekintettel a központi idegrendszeri sérülés következtében dysarthriás és anarthriás tanulóakra mozgás- és beszédterápia, alternatív segítő technológiák alkalmazása;
- a mozgásszervi károsodás és a mozgásállapot fajtája és súlyossága függvényében kialakított és a tanrendbe iktatott csoportos és egyéni mozgásnevelés tornateremben, szabadterén, uszodában, fizioterápiás helyiségben;
- a mozgáskorlátozott tanulók részvételét megteremtő és az egyéni igényekhez igazodó fejlesztést biztosító tanulásszervezési, módszertani eljárások, technikák alkalmazása (differenciálás, csoportmunkára építő módszerek, kooperatív technikák alkalmazása, témahetek szervezése, projektmunka);
- a mozgásszervi diagnózis szerinti technikai eszközzel támogatott írásbeli kommunikáció, segítő technológiák igénybevételevel történő írás, infokommunikációs eszközök használatának megtanítása, amely akkor indokolt, ha a tanuló nem tudja iskolai munkáját kézírással végezni;
- speciális felkészítés az önkiszolgálásra, az önálló életvezetésre, az önrendelkező életformára;
- az önkiszolgálást, az iskolai munkát segítő és a fejlesztést szolgáló sérülésspecifikus egyéni rehabilitációs eszközök biztosítása;
- a gyógyászati segédeszközök és az orvosi, egészségügyi háttér biztosítása;
- a nyelvoktatás megvalósítása úgy, hogy az segítse a tanuló más anyanyelvű emberekkel történő kommunikációját, és a média segítségével biztosítsa a számára közvetlen megtapasztalással elérhetetlen élményeket;
- alapos szakmaismereten és önismereten alapuló pályaorientáció;
- a mozgáskorlátozott személyekre vonatkozó jogi és érdekvédelmi tudnivalók (szövetség, egyesületek, klubok, alapítványok stb.) ismerete.

V. Az iskolában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

V. 1. Egyházi- hitéleti nevelés

Iskolánk egyházi fenntartású intézményként működik, és magán viseli az egyházi nevelés szinte minden jellegzetességét:

- A tanítás során imákat- tanítást kezdő, záró, étkezés előtti, utáni, egyéb alkalmi- és vallási tevékenységeket gyakorolnak a tanulók.
- A bűnbánati időszakokban az étkezéseket e hagyományokhoz igazítjuk.
- A gyerekek számára lehetővé tesszük a templomi szertartásokon való részvételt, az egyházi év hagyományait betartjuk.
- A lelki egészségnevelést lelkigyakorlatok formájában és lelki beszélgetések és gyónások formájában valósítjuk meg az iskolalelkész vezetésével.
- A pedagógusok hitéletének gyakorlása például szolgál a diákok számára is. Személyes fejlődésük, igyekezetük a krisztusi személyiség kialakítása érdekében nagyon fontos nevelő erő.

Egyházi- hitéleti nevelés terén kialakítandó személyiség jegyek

- A helyes önértékelés
- Az értékek felismerése, megbecsülése és a kiállás mellettük
- Józan, megfontolt ítélőképesség
- A mások felé való nyitottság
- A lemondás gyakorlása az egyéni érdekről. A szelídség, az alázat, a türelem.
- Megbízhatóság
- A mértékletesség
- A bűnbánatra való készség
- A belső csendre, elmélyülésre való igény
- Hűség Istenhez és embertársainkhoz
- Felelősség magunk, mások és a teremtet világ iránt

Elvárásaink tanítványainktól

- Részvétel a vallásuknak megfelelő egyházi programokban.
- Tiszteletteljes, szép beszéd tanárral, társakkal egyaránt.
- Mindenki testi, lelki egészségének megőrzése, biztosítása.
- Alapos, rendszeres és pontos munka.
- A rájuk bízott feladatok lelkiismeretes elvégzése.
- A házirend felelős betartása.
- Az emberi méltóság tisztelete
- A közösen elfogadott értékek szem előtt tartása;
- A közvetítendő értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása;
- Az értelmi képességek és az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése.
- Az emberi együttélés szabályainak megismerése, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

- Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése.
- A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeink tisztelete, ápolása, megbecsülése.
- A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása.
- A tanulók környezetének rendben tartására, védelmére irányuló tevékenységek gyakoroltatása.
- Az iskola által biztosított tudásanyag a természettudományok, a társadalomtudományok, idegen nyelvek, a művészetek, a testkultúra, illetve a technika terén mutatnak utat a tanulók műveltségének fejlesztéséhez.
- Az alapvető ismeretanyag elsajátítása, a tanultak feldolgozása, alkalmazása.

V. 2. A középiskolára való készület területén elvégzendő feladatok

A középiskolára való felkészítés az iskola felső tagozatának egyik legösszetettebb feladata. Ez nem csupán a felvételi vizsgákra való felkészítést jelenti, hanem egy átmeneti pedagógiai folyamatot, amely során a tanulót alkalmassá teszik a középfokú oktatás megnövekedett követelményeihez való alkalmazkodásra.

Cél: A diák ne csak „bejusson” a kiválasztott iskolába, hanem ott sikeresen helyt is tudjon állni a szeptemberi kezdés után.

A feladatok:

• Tanulásmódszertani felkészítés

A középiskolában a tananyag mennyisége és absztrakciós szintje hirtelen megugrik. Az általános iskola feladata, hogy a diák eszköztárát bővítse:

- **Önálló ismeretszerzés:** Képesség a forrásmunkák, könyvtár és digitális adatbázisok használatára.
- **Jegyzetelési technikák:** A lényegkiemelés képessége a tanári előadás és a tankönyv alapján.
- **Időmenedzsment:** A tanulási idő beosztása, a rövid és hosszú távú feladatok (pl. projektek) ütemezése.
- **Tanulási stílus tudatosítása:** Annak felismerése, hogy a diák auditív, vizuális vagy kinezetikus típus-e.

• Tantárgyi és kognitív felkészítés

Ez a klasszikus „felvételi előkészítés” szakasza, ahol a cél a tudás elmélyítése és rendszerezése.

- **Kompetenciafejlesztés:** Különös tekintettel a szövegértésre és a logikai-matematikai készségekre, amelyek a központi írásbeli alapjai.
- **Rendszerező ismétlés:** A 5–8. osztályos tananyag egységbe foglalása.

- Vizsgarutin megszerzése: Próba felvételik íratása, az időkerettel való gazdálkodás és a feladatmegoldási stratégiák begyakorlása.

- **Pályaorientáció és döntéstámogatás**

A tanulónak és a szülőnek közösen kell meghoznia egy sorsfordító döntést. Fontos jó együttműködést kialakítani a tanulókkal és a szülőkkel, hogy minden nyolcadikos gyermekünk a lehetőségeit megismerve, a képességeinek birtokában tudjon felelősséggel dönteni a jövőjéről. Jusson el minden családhoz a továbbtanulást segítő szakirodalom, tudjanak a döntést segítő rendezvényekről, börszékről, nyílt napokról. Az iskola feladatai:

- Önismeret fejlesztése: A diák képességeinek, érdeklődési körének és értékeinek tisztázása (pl. osztályfőnöki órákon, kérdőívekkel).
- Tájékoztató: A középfokú iskolatípusok (gimnázium, technikum, szakképző iskola) közötti különbségek bemutatása.
- Egyéni tanácsadás: A pedagógus visszajelzése a tanuló reális esélyeiről, erősségeiről.
- Pályaválasztási rendezvények: Nyílt napok látogatásának ösztönzése, szakmabemutatók.

- **Pszichés és szociális felkészítés**

Az iskola- és közösségváltás komoly stresszforrás, amire a diákokat lelkileg is fel kell készíteni.

- Reziliencia növelése: A kudarc-tűrő képesség és az önbizalom erősítése.
- Szociális adaptáció: Felkészítés egy új közösségbe való beilleszkedésre, az új hierarchiák kezelésére.
- Stresszkezelés: Vizsgadruk oldása, relaxációs technikák megismertetése.

V. 3. Projekt-oktatás

Iskolánk a tanév során, a tanév helyi rendjében meghatározott módon, szervezünk projekt – oktatást:

- karácsonyi készüllet,
- Szent Piroška hét,
- Az adott tanévben meghirdetett témanapok, témahetek.

A projekt időszak eseményeit a tanév helyi rendjében kijelölt felelős pedagógusok szervezik, annak forgatókönyvét két héttel korábban jóváhagyásra az iskola igazgatójának benyújtják. Az anyag és egyéb költségeket az éves költségvetés kereteiben kell meghatározni.

A projekt-oktatás célja

A hagyományos tanítási kereteken túl lehetőséget biztosítani a tanulóknak személyes megnyilatkozásokra, felkészülni tanulmányi versenyekre, megismerni a tudomány, hitélet, egészségnevelés új módszereit és lehetőségeit, amely által személyiségük, önbizalmuk, énképük pozitív irányban fejlődik. Szorosabb kapcsolatot kialakítani a szülői házzal, közösségekkel.

VI. A pedagógiai programmal kapcsolatos egyéb rendelkezések

A Pedagógiai Programot évente felül kell vizsgálni. Törvényi változások, fenntartói elvárások esetén kötelező módosítani. Egyéb esetben az alábbiak szerint járunk el.

A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülői munkaközösség,
- az iskola fenntartója tehet javaslatot, illetve törvény szabályozhatja.

A tanulók a pedagógiai program módosítását közvetlenül a diákönkormányzat és a szülői tanács képviselői útján javasolhatják.

A pedagógiai program módosítását az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, a nevelőtestület fogadja el, és az a fenntartó hagyja jóvá.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő tanév szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

Az iskola pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál;
- az iskola irattárában;
- az iskola könyvtárában;
- az iskola nevelői szobájában;
- az iskola igazgatójánál;
- az igazgatóhelyetteseknél
- az iskola honlapján

VII. Mellékletek

Iskolánk helyi tanterve a módosított 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet alapján készült és az egyes tantárgyakra és évfolyamokra vonatkozó, részleteiben kidolgozott tananyag és követelményei az iskola honlapján található.

A helyi tantervünk a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásának alapidokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a tanulási területeken megfogalmazott célok, feladatok – a sajátos nevelési igényű tanulóira érvényesek – és az iskola honlapján lévő mellékeltben található.

VIII. Legitimáció

SZENT PIROSKA GÖRÖGKATOLIKUS KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ ÁLTALÁNOS ISKOLA

4262 Nyíracsaád, Szatmári u.8. Tel.: 06 52 206 007 Email: szentpiroska.nyiracsad@outlook.com

Iktatószám: szentpiroska/0533-1/b/2026

Legitimációs záradék

A Pedagógiai programot az intézmény nevelőtestülete a szentpiroska/0533-1/a/2026 (IV.22.) sz. határozatával 2026. április 22-én megtárgyalta, véleményező jogát érvényesítve jóváhagyásra javasolja.

Nyíracsaád, 2026. április 22.

Pedáké Oswald Erika
választott hitelesítő

Király Zoltán
választott hitelesítő

Az igazgató az intézmény Pedagógiai programját jóváhagyásra javasolja.

Nyíracsaád, 2026. április 22.

[Signature]
igazgató

A módosított és egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai programot az intézmény fenntartójaként jóváhagyom.

Debrecen, 2026. május 20.

[Signature]
Kocsis Fülöp érsek-metropolita